

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

Životní úroveň českých domácností

Bc. Renata Hálová

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Renata Hálová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Životní úroveň českých domácností

Název anglicky

The living standards of Czech households

Cíle práce

K měření životní úrovně lze přistupovat dvěma odlišnými způsoby. První z nich spočívá v objektivním přímém vyčíslení množství spotřebovaného zboží a služeb, popřípadě finančních příjmů a majetku, volného času, prostředků vydávaných z rozpočtu na veřejné služby, ale třeba i množství škodlivých látek vypouštěných do vody či ovzduší, průměrné délky života, kojenecké úmrtnosti, úrovně kriminality atd. Druhý způsob vyjádření životní úrovně pak vychází z myšlenky, že životní úroveň si lze rovněž představit i jako míru uspokojování materiálních či nemateriálních potřeb a tužeb jednotlivce nebo domácnosti zbožím a službami, respektive jako relaci mezi skutečným stavem a mezi tím, co je pocítováno jako stav žádoucí nebo alespoň vyhovující. S tím v podstatě operují sociologická šetření nebo průzkumy veřejného mínění, které na základě subjektivních výpovědí respondentů zjišťují, jak lidé hodnotí svou životní úroveň, zda a nakolik mohou uspokojovat své potřeby, zda pocítují či nepocítují nedostatek peněz na určité věci apod. Hlavním cílem diplomové práce je zhodnotit stav životní úrovně domácností v České republice dle vybraných ukazatelů. Dílčím cílem je identifikace faktorů, které rozhodujícím způsobem ovlivňují životní úroveň domácností.

Metodika

K analýze sekundárních dat bude využito vybraných statistických metod analýzy časových řad. Bude provedena grafická analýza a dynamika změn bude popsána pomocí vybraných elementárních charakteristik časových řad. S ohledem na vývoj vybraných demografických ukazatelů budou zvoleny vhodné interpolační a extrapoláčnické metody. Pro analýzu primárních dat budou sestaveny asociační a kontingenční tabulky, v rámci nichž bude testována a posuzována závislost zvolených kvalitativních znaků.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Životní úroveň, domácnost, příjem, výdaj, spotřeba, mzda, časová řada.

Doporučené zdroje informací

- HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J., FISCHER, J.: Statistika pro ekonomy. Praha, Professional publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-43-6.
- KÁBA, B., SVATOŠOVÁ, L. Statistické nástroje ekonomického výzkumu. 1. vydání. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň. 2012. 176 s. ISBN 978-80-7380-359-9.
- PEARCE, David W. Macmillanův slovník moderní ekonomie. [1. české vyd.]. Praha: Victoria Publishing, 1995, 549 s. ISBN 80-856-0542-2.
- SAMUELSON, Paul Anthony a William D NORDHAUS. Ekonomie: 18. vydání. Vyd. 1. Praha: NS Svoboda, 2007, 775 s. ISBN 978-80-205-0590-3.
- SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B., PRÁŠILOVÁ, M.: Zdroje a zpracování sociálních a ekonomických dat. Praha, ČZU v Praze, 2004. ISBN 80-213-1189-4.
- TUČEK, M. Dynamika české společnosti a osudy lidí na přelomu tisíciletí. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-22-9.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radka Procházková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 21. 10. 2015

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 01. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Životní úroveň českých domácností" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 21. března 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Radce Procházkové, PhD. za odborné vedení, cenné rady, velkou ochotu a připomínky, kterými mi pomáhala při psaní mé závěrečné práce. Dále patří poděkování paní Ing. Zuzaně Špolcové za pomoc při získávání dat z Českého statistického úřadu a panu Ing. Janu Červenkoví z Centra pro výzkum veřejného mínění za poskytnutí informací o výzkumu veřejného mínění „Naše společnost 2015“.

Životní úroveň českých domácností

Souhrn

Cílem diplomové práce bylo posoudit stávající stav životní úrovně domácností v České republice, a to jak z pohledu statistických ekonomických dat, tak z hlediska vnímání životní úrovně obyvateli České republiky. V teoretické části byly shrnuty základní definice dané problematiky, vysvětleny různé přístupy k hodnocení životní úrovně, popsány vybrané ukazatele a faktory ovlivňující vývoj životní úrovně. Praktická část zanalyzovala vývoj vybraných ekonomických ukazatelů životní úrovně na základě dat získaných z Českého statistického úřadu. K analýze sociologických ukazatelů byla využita data z Českého sociálněvědního archivu. Jednalo se o výstupy z průzkumu veřejného mínění „Naše společnost 2015“, který provedlo Centrum pro výzkum veřejného mínění. Bylo prokázáno, že životní úroveň domácností v České republice s časem roste. Zároveň bylo zjištěno, které faktory životní úroveň ovlivňují, a v jaké míře. Závěrečná část poskytuje zhodnocení výsledků a případné návrhy doporučení, které by mohly vést ke zvýšení či stabilitě životní úrovně domácností v České republice.

Klíčová slova: Životní úroveň, domácnost, příjem, výdaj, spotřeba, mzda, časová řada

The living standards of Czech households

Summary

The aim of the Diploma Thesis was to evaluate the contemporary state of the living standards of the households in the Czech Republic. The sources were statistical data on the one hand, on the other hand, there was the point of view of the Czech inhabitants. The theoretical part consists of the basic definitions' summary, explanations of the diverse attitudes to evaluation of the living standards and description of indicators that influence the process of living standards. The practical part analyses the living standards' development based on the data from the Czech Statistical Office. Alongside, there were used data from the Czech Social Science Data Archiv. The data were acquired in the public opinion poll "Our Society 2015" executed by the Public Opinion Research Center. There was ascertained, that the living standard of the households in the Czech Republic is growing. There was also discovered, which factors influence the living standards and in which way. The final part provides the appraisal of the results.

Keywords: Standard of living, household, income, expenditure, consumption, wages, time series

Obsah

1. Úvod.....	11
2. Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
2.2.1 Analýza časových řad	12
2.2.2 Analýza kvalitativních znaků.....	16
3. Teoretická východiska	19
3.1 Historie pojmu kvalita života.....	19
3.2 Definice životní úrovně	21
3.3 Struktura životní úrovně a životní podmínky	25
3.4 Bližší vymezení vybraných ukazatelů životní úrovně	26
3.4.1 Příjmy, bohatství.....	27
3.4.2 Výdaje a spotřeba.....	28
3.4.3 Potřeby	29
3.4.4 Chudoba a nezaměstnanost	30
3.4.5 Zadluženost, úrok a inflace	33
3.5 Vybrané faktory ovlivňující vývoj životní úrovně	35
3.5.1 Sociální politika	35
3.5.2 Sociální zabezpečení.....	37
3.5.3 Školství a vzdělání	38
3.5.4 Pracovní podmínky	41
3.5.5 Zdravotnictví.....	42
3.5.6 Využívání volného času.....	43
3.6 Životní úroveň jako návyk a možnosti jejího řízení	44
4. Vlastní práce	46
4.1 Charakteristika České republiky a analýza vybraných demografických ukazatelů...46	
4.2 Vzdělanost obyvatel.....	48
4.3 Statistická analýza vybraných ekonomických (objektivních) ukazatelů životní úrovně	50
4.3.1 Hrubý domácí produkt	50
4.3.2 Inflace	52

4.3.3 Průměrná hrubá mzda a průměrný starobní důchod	53
4.3.4 Výdaje na spotřebu	55
4.3.5 Nezaměstnanost	57
4.3.6 Zadlužení domácností	58
4.4 Statistická analýza vybraných sociologických (subjektivních) ukazatelů životní úrovně	59
4.4.1 Životní úroveň domácnosti	59
4.4.2 Životní úroveň podle věku, pohlaví, vzdělání a velikosti obce	61
4.4.3 Životní úroveň podle počtu členů domácnosti.....	63
4.4.4 Životní úroveň podle počtu nezaopatřených dětí a spokojenosti se životem	64
4.4.5 Životní úroveň podle příjmu domácnosti a pozice v zaměstnání	66
4.4.6 Životní úroveň a nezaměstnanost	67
4.4.7 Životní úroveň podle ekonomické situace v ČR a spokojenosti s politickou situací	68
4.4.8 Životní úroveň ve vztahu ke zdravotnictví a k životnímu prostředí	69
5. Zhodnocení výsledků a doporučení	72
6. Závěr	76
7. Seznam použitých zdrojů.....	77
8. Přílohy.....	82

Seznam schémat

Schéma 1: Model o čtyřech kvalitách života	21
Schéma 2: Struktura životní úrovně.....	25
Schéma 3: Souhrn podmínek uspokojování potřeb.....	26
Schéma 4: Skupiny spotřebních vydání domácností a jednotlivců.....	28
Schéma 5: Problém chudoby.....	31
Schéma 6: Nezaměstnanost.....	32
Schéma 7: Úrovně vzdělání	40

Seznam tabulek

Tabulka 1: Schéma asociační tabulky	16
Tabulka 2: Schéma kontingenční tabulky	17
Tabulka 3: Hlavní klasifikační hlediska určování úrovně vzdělání	40
Tabulka 4: Rozdělení času.....	44
Tabulka 5: Korelační charakteristiky a parametry trendové funkce počtu osob ve věku nad 15 let se základním vzděláním a bez vzdělání (v tis. osob).....	49
Tabulka 6: Korelační charakteristiky a parametry trendové funkce počtu osob ve věku nad 15 let s vysokoškolským vzděláním (v tis. osob)	50
Tabulka 7: Korelační charakteristiky a parametry trendové funkce HDP na 1 obyvatele v běžných cenách (v Kč).....	52
Tabulka 8: Korelační charakteristiky a parametry trendové funkce průměrné hrubé měsíční mzdy (v Kč).....	54
Tabulka 9: Korelační charakteristiky a parametry trendové funkce průměrné výše starobního důchodu (v Kč)	55
Tabulka 10: Korelační charakteristiky a parametry trendové funkce výdajů domácností na konečnou spotřebu (v mil. Kč) v běžných cenách	56
Tabulka 11: Subjektivní vnímání životní úrovně domácnosti.....	60
Tabulka 12: Životní úroveň domácnosti a věk	61
Tabulka 13: Životní úroveň domácnosti a pohlaví.....	61
Tabulka 14: Životní úroveň domácnosti a vzdělání	62
Tabulka 15: Životní úroveň domácnosti a velikost obce.....	63
Tabulka 16: Životní úroveň domácnosti a počet členů domácnosti	63

Tabulka 17: Životní úroveň domácnosti a počet ekonomicky aktivních členů domácnosti	64
Tabulka 18: Životní úroveň domácnosti a počet nezaopatřených dětí	65
Tabulka 19: Životní úroveň domácnosti a spokojenost se životem	66
Tabulka 20: Životní úroveň domácnosti a příjem domácnosti	66
Tabulka 21: Životní úroveň domácnosti a pozice v zaměstnání	67
Tabulka 22: Životní úroveň domácnosti a nezaměstnanost delší než 6 měsíců v posledních 5 letech	68
Tabulka 23: Životní úroveň domácnosti a hodnocení ekonomické situace v ČR	69
Tabulka 24: Životní úroveň domácnosti a spokojenost s politickou situací	69
Tabulka 25: Životní úroveň domácnosti a názor na situaci zdravotnictví oproti předešlému roku	70
Tabulka 26: Životní úroveň domácnosti a názor na situaci životního prostředí oproti předešlému roku	71

Seznam grafů

Graf 1: Počet obyvatel České republiky k 31. 12. v letech 1993 – 2014 (v tis.)	46
Graf 2: Počet obyvatel k 31. 12. ve věku 0-14 let a 65 a více v letech 1993 - 2014 (v tis. osob)	47
Graf 3: Vývoj vzdělání obyvatel ČR ve věku 15 a více let (v tis. osob) v letech 1993 – 2014	48
Graf 4: Vývoj HDP na 1 obyvatele (v Kč) v běžných cenách za období 1993 – 2014	51
Graf 5: Vývoj průměrné roční míry inflace v letech 1993 – 2014 (v %)	52
Graf 6: Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy v letech 2000 – 2014 (v Kč)	53
Graf 7: Vývoj průměrné výše starobního důchodu v letech 1993 – 2014 (v Kč)	54
Graf 8: Vývoj výdajů domácností na konečnou spotřebu v letech 1993 - 2014 (v mil. Kč) – běžné ceny	56
Graf 9: Vývoj míry dlouhodobé nezaměstnanosti v letech 1998 – 2014 (v %)	57
Graf 10: Vývoj celkového zadlužení domácností v letech 2005 – 2014 (v mil. Kč)	58
Graf 11: Hodnocení životní úrovně domácnosti – transformované skupiny	60
Graf 12: Struktura celkového zadlužení domácností v roce 2005 (v mil. Kč)	109
Graf 13: Struktura celkového zadlužení domácností v roce 2014 (v mil. Kč)	109

1. Úvod

Způsob života a podmínky, které k němu lidé po celém světě mají, se v rámci světadílů a států velmi různí. To je způsobeno rozdílnou geografickou polohou, ekonomickou vyspělostí, úrovní zdravotnictví, školství, environmentální problematikou, ale také například kulturou.

Není jednoduché přesně a jednoznačně definovat pojem “životní úroveň”, protože ten v sobě nese mnoho ukazatelů. Názory na obsah pojmu se různí, proto je nesnadné životní úroveň měřit a hodnotit.

K hodnocení a měření životní úrovně lze využít dva pohledy – ekonomický a sociologický. Ekonomický pohled zahrnuje objektivně měřitelné ukazatele ekonomiky, jako jsou například spotřeba domácností, nezaměstnanost, příjmy nebo míra zadlužení. Sociologický pohled se na problematiku dívá dle subjektivního vnímání životní úrovně přímo obyvatelstvem dané země, jedná se tedy o pocit člověka z vlastního života a spokojenost či nespokojenost s ním. Ekonomické a sociologické hledisko spolu nemusí korespondovat a mohou být dokonce v rozporu. Ideální stav je, když roste ekonomika a obyvatelé země jsou se vším spokojeni. Takový stav ale prakticky neexistuje.

Životní úroveň má vliv na formování postojů občanů i na jejich jednání a aktivity. To v konečném důsledku postupně ovlivňuje rozvoj celé společnosti. Také proto státy různými prostředky a nástroji zasahují do vývoje životní úrovně svých obyvatel s cílem co nejvíce eliminovat negativní vlivy rozličných faktorů na život. Zde záleží na politice země, jaké prostředky zvolí, a také na tom, jak s nimi budou občané ztotožněni.

Tyto zásahy nedokáží ovlivnit vše, protože životní úroveň je otázkou též vrozených dispozic člověka, z čehož vyplývá, že lidé jsou různí a mají rozdílné potřeby i vnímání jejich uspokojení. Někdo má pocit dobré životní úrovně, je-li dobře finančně zajištěn, má každé dva roky novou televizi nebo jezdí dvakrát ročně na dovolenou, jiný má stejný pocit v případě, že je zdravý a má spokojenou a šťastnou rodinu.

Je důležité vědět, jak se obyvatelstvo země cítí, protože jedině tak může vláda činit opatření, kterými bude dobrý pocit občanů z jejich života umocňovat.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je posoudit stav životní úrovně domácností v České republice. Dílčími cíli jsou vytvoření teoretického zázemí dané problematiky, její přiblížení z pohledu definic a objasnění, jaké faktory životní úroveň ovlivňují.

Práce má za úkol analyzovat životní úroveň českých domácností z pohledu ekonomického i sociologického. Na základě vybraných zjištění zhodnotit stav životní úrovně domácností v České republice, případně navrhnout možná opatření, která by mohla dobrou životní úroveň podporovat.

2.2 Metodika

Praktická část práce vycházela zejména z dat Českého statistického úřadu, České národní banky, Ministerstva práce a sociálních věcí, Centra pro výzkum veřejného mínění a Českého sociálněvědního archivu. K výpočtům byly použity programy Excel a Statistica.

2.2.1 Analýza časových řad

Časová řada slouží ke zkoumání a sledování změn a vývoje jednotlivých jevů v průběhu času a je základním prostředkem pro statistickou analýzu hromadných jevů uspořádaných v čase. (Svatošová, Kába, Prášilová, 2004)

Data v časové řadě jsou nejen uspořádána z časového hlediska, a to od minulosti do přítomnosti, ale také jsou prostorově a věcně srovnatelná. Chronologické uspořádání dat se vyskytuje dlouho a je s ním pracováno v mnoha vědách, ať už ve fyzice, seismologii, biologii, medicíně (například EKG), meteorologii nebo ekonomii. Snaha o porozumění vývoji různých ukazatelů, o konstrukci jejich předpovědí a také o odstranění negativ, která by mohla v budoucnosti nastat, vedla k rozvoji metod analýz a prognóz ekonomických časových řad. (Hindls a kol., 2009)

Členit časové řady je možné podle typu sledovaného ukazatele na intervalové (jejich hodnoty jsou závislé na délce časového intervalu, který je sledován, např. objem výroby) a okamžikové (jejich hodnoty jsou vztaženy k jistým časovým okamžikům a nejsou závislé na délce sledování, např. počet nezaměstnaných osob k určitému datu). Podle délky intervalu sledování se člení časové řady na dlouhodobé – s hodnotami sledovanými v ročních a delších časových úsecích, krátkodobé – se sledováním hodnot v intervalech kratších jednoho roku

a vysokofrekvenční – s hodnotami sledovanými v časovém úseku jeden týden a kratší. (Arlt, Arltová, 2009)

Zobrazení časových řad se provádí pomocí spojnicových nebo sloupkových grafů. Ve spojnicovém grafu jsou body spojeny úsečkami, ve sloupkovém grafu udává hodnotu výška daného sloupku. Pro získání představy o charakteru jevu, který je reprezentován časovou řadou, se provádí analýza časových řad. (Budíková, Králová, Maroš, 2010)

V grafickém zobrazení lze vypořádat, že čím delší časové období je využito pro sledování jevů, tím je časová řada vyhlazenější. Časové řady jsou charakterizovány například trendem, který vyjadřuje dlouhodobé změny v průměrném vývoji časové řady, což je výsledkem působení různých faktorů, jako jsou třeba demografické podmínky, technologie výroby, podmínky trhu v dané oblasti. Trend může být klesající, rostoucí, mírný, strmý a vykazuje v čase změny. Další charakteristika je sezónnost, ta znamená opakující se kolísání v časové řadě odehrávající se v průběhu jednoho roku a opakující se ve všech dalších letech. Tyto změny způsobuje zejména střídání ročních období a rozmanité lidské zvyky. Nelinearita vyjadřuje střídání období růstu s obdobími stagnace či poklesu. (Arlt, Arltová, 2009)

K popisu rychlosti změn hodnot časových řad, tedy pro zkoumání dynamiky jejich vývoje v souvislosti s časem, lze používat několik statistických charakteristik, které se označují jako elementární charakteristiky časových řad. Patří sem první absolutní diference, druhé absolutní diference, koeficient růstu, průměrný koeficient růstu, průměrný absolutní přírůstek, relativní přírůstek nebo bazické indexy.

První absolutní diference vyjadřují absolutní přírůstky nebo úbytky daného ukazatele v určitém období oproti období, které mu bezprostředně předchází. Celkem je prvních diferencí $n-1$. Jestliže budou hodnoty časové řady y_t , přičemž $t = 1, 2, \dots, n$, bude výpočet absolutní diference odpovídat vzorci:

$$dy_t = y_t - y_{t-1} . \quad (2.1)$$

Druhé absolutní diference jsou rozdílem dvou prvních absolutních diferencí. Jejich počet je celkem $n-2$. Jedná se o absolutní zpomalení nebo zrychlení vývoje časové řady. Druhé absolutní diference říkají, o kolik se liší následující přírůstek od předcházejícího, tedy o kolik byl větší nebo menší, a vycházejí ze vzorce:

$$d^{(2)}y_t = dy_t - dy_{t-1} = y_t - 2y_{t-1} + y_{t-2} . \quad (2.2)$$

Koeficient růstu ukazuje relativní postupnou rychlost změn hodnot ukazatele v časové řadě. Tempo růstu je relativní charakteristika, která vyjadřuje v procentech koeficient růstu. Ten se počítá dle vzorce:

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}}. \quad (\text{Svatošová, Kába, Prášilová, 2004}) \quad (2.3)$$

Průměrný koeficient růstu je průměrem jednotlivých koeficientů růstu. Je závislý na dvou krajních hodnotách časové řady a výpočet je následující:

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}. \quad (\text{Svatošová, Kába, 2008}) \quad (2.4)$$

Průměrný absolutní přírůstek je vyjádřen aritmetickým průměrem prvních absolutních diferencí a počítá se jako:

$$d_{yt} = \frac{(y_n - y_1)}{n-1}. \quad (2.5)$$

Relativní přírůstek porovnává první diference s příslušnou hodnotou časové řady. Vzorec pro výpočet je:

$$r_t = \frac{d_{yt}}{y_{t-1}}. \quad (2.6)$$

Jako nástroj srovnání slouží jednoduché indexy. Tyto indexy jsou veličinou, jež bezprostředně srovnává dvě hodnoty shodného ukazatele. Počítají se buď ke stejnému základu – například k prvnímu časovému období, anebo k proměnlivému základu, což je vždy bezprostředně předcházející období. V prvním případě se jedná o bazické indexy, ve druhém o řetězové indexy.

Bazické indexy se počítají jako $\frac{q_2}{q_1}, \frac{q_3}{q_1}, \frac{q_4}{q_1}, \dots, \frac{q_s}{q_1}$, kde q je daný ukazatel v časové řadě a období jsou $1, 2, \dots, s$. (2.7)

Řetězové indexy srovnávají dvě hodnoty po sobě jdoucí a získávají se tvarem $\frac{q_2}{q_1}, \frac{q_3}{q_2}, \frac{q_4}{q_3}, \frac{q_5}{q_4}, \dots, \frac{q_s}{q_{s-1}}$. (Hindls a kol., 2009) (2.8)

Analýzy časových řad nejenom popisují zákonitosti vývoje různých ukazatelů, ale také slouží k předpovědi jejich budoucího vývoje. Základní statistickou metodou je metoda extrapolace. Je založena na určení základního trendu vývoje sledovaného ukazatele za dané časové období. (Svatošová, Kába, Prášilová, 2004)

Podstata extrapolačních metod tkví ve studování historie prognózovaného objektu a jeho vývoje v minulosti i v přítomnosti. Tyto zkušenosti jsou pak přeneseny do budoucnosti. Předpokládá se tedy neměnnost či relativní stabilita tendencí vývoje jevu, který je zkoumán. K pozitivům extrapolace klasických modelů vývojových tendencí patří,

že je použit relativně jednoduchý matematický aparát, který dovoluje používat celkem snadnou algoritmizaci použitých metod. Sestrojení předpovědí je relativně jednoduché, není při konstrukci nutné dělat prognózy dalších jevů, které daný extrapolovaný vysvětlují. Veličina, u níž je prognózován vývoj, je závisle proměnnou, nezávisle proměnnou je čas, proto k analýze postačuje vývoj z minulosti. Mezi negativa extrapolačních metod patří předpoklad, že dosavadní vývojové tendence předpovídaného jevu se nebudou měnit, avšak řada jevů je právě nestabilní v čase. Také by bylo vhodné předpovídat jevy systémově, tedy se všemi jejich souvislostmi. Jelikož ale toto není úplně možné, extrapolují se jevy izolovaně, z čehož pramení další nevýhoda. Největší význam má použití extrapolačních prognóz do krátkodobé budoucnosti, a to na 1 – 3 období, ať už jsou obdobími roky, měsíce nebo jiné časové intervaly. (Hindls a kol., 2009)

Je důležité vhodně zvolit model trendu. Klasické modely jsou například lineární, kvadratický, logaritmický, exponenciální.

Lineární trend je popsán funkcí:

$$T_t = a + b_t . \quad (2.9)$$

Kvadratický trend charakterizuje funkce:

$$T_t = a + b_t + ct^2. \quad (2.10)$$

Jedná se o jednoduché funkce, jejichž růst zpravidla není nijak omezen. Výběr správné trendové funkce probíhá nejčastěji prostým subjektivním odhadem, který vyplyne z přenesení proměnných časové řady do grafu. Logickým úsudkem je zvolena funkce a následně probíhá ověřování správnosti a vhodnosti výběru.

Pro ověřování se používá index korelace. Čím je jeho hodnota blíže jedné, tím je přesněji vystižen vývoj časové řady, a tudíž správněji zvolená trendová funkce. Vzorec pro výpočet indexu korelace je následující:

$$I = \sqrt{1 - \frac{\Sigma(y_i - y'_i)^2}{\Sigma(y_i - \bar{y})^2}} . \quad (\text{Svatošová, Kába, 2008}) \quad (2.11)$$

Předpověď lze bodovou hodnotu nebo hodnotu intervalovou. Bodová hodnota zahrnuje jediné číslo, kdežto interval definuje rozmezí, ve kterém se bude předpovídaný vývoj pohybovat. Předpověď má koeficient spolehlivosti $1-\alpha$, kde $\alpha = 0,05$. Vychází z něj interval spolehlivosti 95 %. (Kába, Svatošová, 2012)

2.2.2 Analýza kvalitativních znaků

Zejména při výzkumu trhu a při výzkumech veřejného mínění se používají kvalitativní znaky, což jsou znaky ve slovním vyjádření. Mezi těmito ukazateli lze také zkoumat vzájemnou závislost a intenzitu této závislosti. Kvalitativní znaky mohou být alternativní, které nabývají dvou obměn a závislost mezi nimi se nazývá závislostí asociační. Další variantou jsou kvalitativní znaky množné, které nabývají více obměn a závislost těchto znaků je nazývána kontingencí. (Kába, Svatošová 2012)

Zkoumání závislosti dvou kvalitativních alternativních statistických znaků uspořádává výsledek třídění do asociační tabulky 2 x 2. Její schéma je znázorněno v následující tabulce 1:

Tabulka 1: Schéma asociační tabulky

Znak A	Znak B		Celkem
	Ano	Ne	
Ano	a	b	a+b
Ne	c	d	c+d
Celkem	a+c	b+d	n

Zdroj: Svatošová, Kába (2012)

V případě testování závislosti mezi dvěma znaky v tabulce je možné užít χ^2 – test nezávislosti. χ^2 – test nezávislosti v asociační tabulce testuje nulovou hypotézu o nezávislosti pomocí následujícího testového kritéria χ^2 :

$$\chi^2 = \frac{n(ad-bc)^2}{(a+b)(a+c)(b+d)(c+d)}. \quad (2.12)$$

Vypočtená hodnota se porovnává s kritickou hodnotou uvedenou v tabulce χ^2 rozdělení pro odpovídající hladinu významnosti α a jeden stupeň volnosti. Pokud je kritická hodnota menší než hodnota testového kritéria, je nulová hypotéza o nezávislosti zamítnuta. Sílu závislosti pak určí koeficient asociace V, který vychází z vypočtené hodnoty testového kritéria χ^2 vyjádřeného v absolutní hodnotě:

$$|V| = \sqrt{\frac{\chi^2}{n}}. \quad (2.13)$$

Bude-li hodnota koeficientu 0, jedná se o nezávislost znaků, bude-li roven 1, půjde o úplnou (funkční) závislost. (Kába, Svatošová, 2012)

Je-li alespoň jeden znak množný, uspořádávají se data pro analýzu do kontingenční tabulky, která je základem k testování jejich závislostí a k výpočtu těsnosti závislosti (kontingence) kvalitativních znaků mezi sebou. Následující schéma kontingenční tabulky ukazuje uspořádání dat, kdy se jedná pouze o dva znaky A a B, znak A má a_i obměn ($i = 1, 2, 3, \dots, k$) a znak B má obměn b_j ($j = 1, 2, \dots, m$). (Svatošová, Kába, Prášilová, 2004)

Tabulka 2: Schéma kontingenční tabulky

Znak B Znak A	b_1	b_2	...	b_j	...	b_m	Celkem
a_1	n_{11}	n_{12}	...	n_{1j}	...	n_{1m}	$n_{1.}$
a_2	n_{21}	n_{22}	...	n_{2j}	...	n_{2m}	$n_{2.}$
.							
.							
a_i			...	n_{ij}	...		$n_{i.}$
.							
.							
a_k	n_{k1}	n_{k2}	...	n_{kj}	...	n_{km}	$n_{k.}$
Celkem	$n_{.1}$	$n_{.2}$...	$n_{.j}$...	$n_{.m}$	n

Zdroj: Svatošová, Kába, Prášilová (2004)

Pro zjištění závislosti mezi znaky se stanovují hypotézy, které se následně testují. Nulová hypotéza H_0 : *mezi sledovanými znaky neexistuje závislost* a alternativní hypotéza H_1 : *mezi sledovanými znaky existuje závislost*. V kontingenční tabulce se pro test nulové hypotézy používá kritérium ve tvaru:

$$\chi^2 = \sum \sum \frac{(n_{ij} - n_{oj})^2}{n_{oj}}. \quad (2.14)$$

Tento test vychází z rozdílu n_{ij} (skutečné četnosti) a n_{oj} (očekávané četnosti). Vzorec pro výpočet očekávaných (teoretických) četností je:

$$n_{oj} = \frac{n_{i.} \cdot n_{.j}}{n}. \quad (2.15)$$

Aby bylo možné χ^2 test nezávislosti použít, nemůže podíl teoretických četností menších než 5 převýšit 20 % a žádná z nich nemůže být < 1 . Jestliže není toto splněno, dochází ke spojení slabých skupin, a až poté se používá χ^2 test. Spojení se provádí tak, aby bylo logické a věcně správné. Slučovat lze řádky nebo sloupce.

Pro určení síly závislosti se užívá Pearsonův koeficient kontingence C :

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{\chi^2 + n}}. \quad (2.16)$$

Pearsonův koeficient nabývá stejných hodnot při libovolné změně řádků nebo sloupců. Je-li jeho hodnota 0, není prokázána závislost mezi znaky. Maximální hodnota C_{max} nenabývá 1, ale o něco méně, a mění se v závislosti na stylu třídění analyzovaných znaků. Záleží tedy na tom, do kolika tříd byly znaky rozčleněny. K odstranění tohoto nedostatku se používá normalizovaný koeficient kontingence C_n :

$$C_n = \frac{C}{C_{max}}. \quad (2.17)$$

Dále se používá Cramérův koeficient kontingence, který nabývá hodnot z intervalu (0;1) a má následující vyjádření:

$$V = \sqrt{\frac{\chi^2}{n(q-1)}}, \text{ kde } q = \min(k, m). \quad (2.18)$$

Cramérův koeficient kontingence nabývá hodnot od 0 do 1, kdy 0 znamená nezávislost a 1 úplnou závislost. Ve vzorci hodnota q představuje menší z počtu sloupců a řádků. (Kába, Svatošová, 2012)

Cramérův koeficient se může pohybovat mezi 0 až 0,1. V tom případě se jedná o velmi slabou závislost. Rozmezí 0,1 – 0,3 značí závislost slabou. Interval 0,3 až 0,7 vyjadřuje střední závislost a hodnoty mezi 0,7 – 1 jsou znakem silné závislosti znaků. (Budíková, Králová, Maroš, 2010)

3. Teoretická východiska

3.1 Historie pojmu kvalita života

V rámci vědecké literatury zřejmě nelze nalézt soulad týkající se počátku výzkumů kvality života. Lze tedy vyvozovat, že o kvalitu života se lidé zajímali již od pradávna. Aristoteles je autorem nejspíše první práce zabývající se touto problematikou. Její název je Etika Nikomachova. Pojem jako takový byl poprvé použit ve 20. letech 20. století, kdy pojednával o ekonomickém rozmachu a o roli státu při posile nižších sociálních vrstev. Jednalo se pouze o materiální stránku životní úrovně a hlavním měřítkem byl vliv státních dotací na kvalitu života obyvatel a na souhrnný vývoj státních financí. Zhruba ve 30. letech zmiňovaného století byl pojem kvalita života zaveden též do psychologie. 50. léta minulého století byla obdobím, kdy se tento pojem stal politickým cílem a dále byla kvalita života vnesena také mezi zájmy medicíny.

Jak píše Heřmanová (2012): „*V období po druhé světové válce byla Světovou zdravotnickou organizací nově formulována a rozšířena definice zdraví, kdy zdraví bylo definováno jako stav fyzické, duševní i sociální pohody, což vedlo k následnému rozpoutání diskuse o měřitelnosti takového pojmu.*“ (Heřmanová, 2012, str. 14)

V polovině 20. století postupovalo vnímání kvality života dále od materiální stránky bytí celé společnosti k hodnocení kvality života jednotlivce, sílil proud výzkumu nematerialistické stránky jedinců a smyslem jejich života se čím dál více stával život jako takový, jeho prožití a spokojenost s ním. (Šubrt a kol., 2008)

Další pokračování nemateriálního chápání pojmu zajistila 60. léta 20. století, kdy se stále větší měrou zaváděla kvalita života do politického světa. V 70. letech se termín ustálil i v sociologii a zároveň v této době došlo k prvnímu užití termínu kvality života pro účely výzkumu. První takový výzkum byl uskutečněn ve Spojených státech amerických. Vzorkem bylo 2160 respondentů a cílem bylo identifikovat subjektivní ukazatele, pomocí nichž občané vyjadřují kvalitu svého vlastního života. Došlo ke zjištění, že zkvalitnění socioekonomických podmínek života a splnění základních biologických předpokladů existence hrají velkou roli jenom do jistého bodu, kterým je tzv. hranice chudoby. Poté je pro spokojenost s vlastním životem důležité hlavně jeho emoční a subjektivní prožívání. S tímto zjištěním se stalo diskutovanou otázkou vymezení charakteristik, které by pojem kvalita života blíže specifikovaly.

Teorie konce 70. let dle Heřmanové (2012) vyústily v následující: „*Z odlišností mezi realizovaným a chtěným způsobem života byla zpravidla odvozována míra subjektivní spokojenosti s vlastním životem, a tedy i jeho kvalita.*“ (Heřmanová, 2012, str. 16)

Od 80. let probíhaly intenzivní diskuze o tom, co vlastně je kvalita života, co vše zahrnuje a hlavně jak ji měřit. V potaz je nutné vzít mimo jiné také náboženství. Silně věřící člověk potlačuje své vlastní potřeby a nesoustředí se tolik na kvalitu svého života, jelikož je pro něj nejdůležitější jeho víra, a ta ho naplňuje a uspokojuje. (Šubrt a kol., 2008)

V 80. letech 20. století se kvalita života dostala do popředí zájmů sociální psychiatrie. I v dalších letech při hodnocení životní úrovně sílila převaha subjektivně vnímané kvality vlastního života nad objektivním a materialistickým pohledem. (Heřmanová, 2012)

Následující schéma 1 shrnuje čtyři kvality života a znázorňuje, co vše asi kvalita života jako celek může obsahovat. Jedná se o vnější a vnitřní kvality a zároveň o předpoklady a výsledky. Do vnějších kvalit patří vhodnost prostředí a užitečnost života, do vnitřních pak životaschopnost jedince a jeho vlastní hodnocení života. Předpoklady jsou zde chápány jako životní šance, kam patří vhodnost prostředí a životaschopnost jedince. Výsledky se rozumí životní výsledky a patří sem užitečnost života a jeho vlastní hodnocení. Veškeré čtyři základní části modelu jsou předmětem zkoumání různých vědních oborů. Vhodnost prostředí studuje ekologie, sociologie, architektura a sociálně-politické vědy. Životaschopností jedince se zabývá lékařství, psychologie, pedagogika, tělovýchova nebo poradenství v otázce životního stylu. Na užitečnost života se zaměřuje filosofie a vlastní hodnocení života je v popředí zájmu různých věd zabývajících se člověkem, medicíny a zahrnuje hodnocení celkové spokojenosti se životem, vytváří vlastní metodologické postupy a hodnotí také spokojenost s jednotlivými oblastmi života. (Šubrt a kol., 2008)

Schéma 1: Model o čtyřech kvalitách života

Zdroj: Zpracováno dle Šubrta a kol. (2008)

3.2 Definice životní úrovně

Lidé chápou pojem životní úroveň často jako úroveň příjmů nebo majetku, pročež Tuček a kol. (2003) píše, že: „*Jiným způsobem si lze životní úroveň představit jako míru uspokojování materiálních i nemateriálních potřeb a tužeb jednotlivce či skupiny zbožím a službami, respektive jako realizaci mezi skutečností a mezi tím, co je pocíťováno jako žádoucí. Takovéto pojetí se ovšem blíží ještě širší, spíše sociologické kategorii kvality života. V obou pojetích životní úrovně lze přitom zohlednit nejen to, co jedinec či domácnost koupí nebo vyprodukuje, ale i všechno ostatní, co subjektivně i objektivně zvyšuje blahobyt, jako například veřejné služby, ... kvalitu životního prostředí, kvalitu výživy, osobní bezpečnost, pocit sociální jistoty, úroveň zdravotní péče, kvalitu a možnosti přístupu ke vzdělání, pracovní podmínky, možnosti seberealizace, možnosti kulturního trávení volného času apod.*“ (Tuček a kol., 2003, str. 113)

K parametrům životní úrovně také patří lidská svoboda, politické a společenské uspořádání, míra demokracie, respektování lidských práv, solidarita a podobně. Mezi důležité subjektivní faktory ovlivňující vnímání životní úrovně se řadí též názory občana na ekonomickou nebo politickou situaci, dále vliv médií, která mohou ovlivňovat pohled člověka na danou problematiku. Zároveň lze zahrnout blízké okolí jedince, které také

ovlivňuje jeho pohled na život, a v neposlední řadě subjektivní vnímání životní úrovně formuje i vlastní životní praxe. (Tuček a kol., 2003)

Pearce (1995) ztotožňuje životní úroveň s materiálním blahobytem jednotlivce či domácnosti: „*V ekonomické analýze se životní úroveň obvykle poměřuje množstvím spotřebovávaných statků a služeb (včetně volného času).*“ (Pearce, 1995, str. 507)

Jelikož se domácnosti nacházejí v různých podmínkách, nelze brát úroveň spotřeby jako reprezentaci životní úrovně domácností. Poněvadž existují rozdíly ve velikosti domácností, musela by větší domácnost mít také větší spotřebu než domácnost malá, aby mohly dosáhnout totožné životní úrovně. K tomu se při měření životní úrovně většinou používají škály ekvivalence, které eliminují rozdíly životní úrovně domácností v lišících se podmínkách. (Pearce, 1995)

Autoři, kteří píšou o životní úrovni, docházejí k určitým sporům o její obsah. To je připisováno nejstejně rozlišovací úrovni, kterou tyto autoři pro definování a vymezení struktury této problematiky vybírají. Při popisování každé skutečnosti lze volit přístup spíše abstraktní nebo přístup konkrétnější. Záleží na tom, k čemu má daný popis a definice sloužit, a za jakým účelem je daná analýza prováděna. V rámci životní úrovně se postup od vysoké k nízké rozlišovací úrovni rovná přibližování se k pojmům politické ekonomie, eventuálně až k indikátorům plánování národního hospodářství. Různé stupně všeobecnosti lze rozdělit a definovat následovně. První a nejvyšší stupeň všeobecnosti zahrnuje životní úroveň v její úplné šíři a pojímá bytí člověka a lidské společnosti celkově. Na tomto stupni relativně splývá životní úroveň se životním způsobem. Přitom životní úroveň podtrhává spíše kvantitativní hlediska a životní způsob více ty kvalitativní. Někdy tudíž autoři posuzují úroveň života jako složku jeho způsobu. Co se týče ekonomického pohledu, má toto vymezení nízkou vypovídací schopnost a omezenou použitelnost v praxi. Druhý rozlišovací stupeň představuje životní podmínky, a to jak hmotné, tak společenské. Tento stupeň je již ekonomii blíže, nicméně se stále jedná o velkou všeobecnost. Někteří autoři berou souhrn životních podmínek jako životní úroveň obyvatel. Třetí rozlišovací stupeň přináší nahlížení na životní úroveň jako na proces uspokojování potřeb. Člověk má potřeby existenční, ale také společenské, které existenční přesahují. Jedná se o potřebu společenských vztahů a společenského života. Tato definice je pořád dosti obecná. Čtvrtý a nejnižší stupeň všeobecnosti nahrazuje obecný a těžko měřitelný pojem „stupeň uspokojování potřeb“ pojmem „spotřeba“.

Dále Sova (1978) pokračuje: „*Domníváme se proto, že i při respektování životní úrovně jako sociálně ekonomické kategorie je možno vymezit z ekonomického hlediska životní úroveň jako absolutní úroveň spotřeby hmotných statků a služeb a souhrn ostatních hmotných a společenských podmínek, které ovlivňují uspokojování potřeb obyvatelstva.*“ (Sova, 1978, str. 18)

Na otázku jaká je jeho životní úroveň většinou člověk začne hned odpovídat, aniž by se zamyslel nad tím, co vlastně ona životní úroveň je. Poměří ji tím, jak často jezdí na dovolenou, kolik má televizí, automobilů a dalších věcí. Životní úroveň jednotlivce zahrnuje ale mnohem více aspektů, natož pak životní úroveň společnosti. Neexistuje jeden komplexní ukazatel, jedna všeobecně přijatá definice.

Duffková, Urban, Dubský (2008) uvádějí: „*Podle nejobvyklejšího a nejrozšířenějšího pojetí se životní úrovní rozumí stupeň uspokojování životních potřeb obyvatelstva (v daném stadiu vývoje ekonomiky) a souhrn podmínek, za nichž jsou tyto potřeby uspokojovány.*“ (Duffková, Urban, Dubský, 2008, str. 79)

Zmiňovaný souhrn podmínek značí, že do životní úrovně nebude spadat pouze bezprostřední spotřeba zboží a služeb jedincem, tedy přímo zakoupených a uhrazených položek, ale také se bude jednat o jedincem neovlivnitelné a na něm nezávislé prvky, a to zejména veřejné služby. Úroveň těchto služeb ovlivňuje jak subjektivní, tak i objektivní vnímání životní úrovně. Veřejné služby se řadí mezi veřejné statky. (Duffková, Urban, Dubský, 2008)

Dle Samuelsona a Nordhause (2007): „*Veřejné statky jsou ekonomické aktivity – nesoucí společnosti větší nebo menší užitek – které není možné efektivně ponechat soukromému podnikání.*“ (Samuelson, Nordhaus, 2007, str. 44)

Patří sem obranné mechanismy státu, zajištění dopravních komunikací, podpora výzkumu, pořádku, veřejného zdraví, zajištění zákonnosti a podobně. Na poskytování takovýchto statků není žádná soukromá firma schopna dosáhnout, proto je na vládě, aby je obyvatelstvu své země zajistila. Životní úroveň dané země, její způsobilost podporovat například vzdělání, umění nebo obranné mechanismy, se zásadním způsobem odvíjí od schopnosti produkovat užitečné statky a služby. (Samuelson, Nordhaus, 2007)

Heřmanová (2012) definuje životní úroveň jako míru materiálního bohatství nebo chudoby, která se týká buď obyvatelstva jako celku, anebo určených sociálních skupin

či vzorku domácností, kde se zjišťují příjmy, výdaje a spotřeba. Dále se lze také zaměřit pouze na jednotlivce. (Heřmanová, 2012)

Životní úroveň je rozlišována na životní úroveň jedince (nebo domácnosti) a společnosti jako celku. Životní úroveň společnosti se rozumí její blahobyt po stránce materiální. Jejím ukazatelem je hrubý domácí produkt (HDP).

Dle Kubátové (2010): „*HDP je součet hodnoty všeho zboží a služeb, které občané země za rok vyprodukují, děleno počtem občanů.* (Krämer, 2005, s. 48)“ (Kubátová, 2010, str. 21)

Evropská unie (EU) využívá tento ukazatel k porovnávání ekonomického zdraví jednotlivých států Evropské unie. Informace o HDP a jeho vývoji eviduje Český statistický úřad (ČSÚ) a jsou přístupné na stránkách www.czso.cz. Životní úroveň jedince nebo domácnosti se rozumí materiální blahobyt, jenž zahrnuje zejména úroveň spotřeby, hmotného vybavení domácnosti a všeobecně produktů, které se dají zakoupit, a které může člověk využívat. Ukazateli životní úrovně jsou výše příjmů osob a domácností a také hmotná vybavenost bytů a domácností. ČSÚ porovnává příjmy a výdaje domácností, a tím měří jejich životní úroveň. Rozlišuje různorodé výdaje, čímž vytváří takzvané statistiky rodinných účtů. Ty jsou dostupné opět na stránkách www.czso.cz.

Dle Kubátové (2010) dochází k zaměňování a splývání pojmů životní úroveň a kvalita života, proto vysvětluje: „*Pojem kvalita života na úrovni společnosti postupně nahrazuje pojem životní úroveň společnosti. Obsah pojmu kvalita života je širší než obsah pojmu životní úroveň. Kvalita života se totiž měří jak za pomoci indikátorů materiální úrovně společnosti, tak prostřednictvím indikátorů kvalitativní úrovně společnosti. Indikátor měřící úroveň kvality života se nazývá index lidského rozvoje (HDI) a je současně indikátorem stupně modernizace jednotlivých zemí. Tento index je složen z hrubého domácího produktu na hlavu, z indexu očekávané délky života (střední délka života) a z indexu vzdělanosti, který zachycuje jak míru všeobecné gramotnosti, tak poměr primárního, sekundárního a terciálního vzdělání v populaci.*“ (Kubátová, 2010, str. 21)

Životní úroveň tedy ovlivňuje mnoho faktorů, jež určují její absolutní výši a také její vývoj. V širším smyslu může být kvalita života chápána jako její zajištění občanům. Zde hraje roli veřejná správa, která v podstatě spravuje kvalitu života občanů. (Sova, 1978)

3.3 Struktura životní úrovně a životní podmínky

Pro ucelenější představu o životní úrovni a jejím obsahu poslouží následující schéma 2, které zahrnuje její složky (podskupiny).

Schéma 2: Struktura životní úrovně

Zdroj: Zpracováno dle Duffkové, Urbana, Dubského (2008)

Životní úroveň je v podstatě možno brát jako ukazatel, který jednotlivci vymezuje, ukazuje a napovídá, jak nákladný styl života si může dovolit. Je ale pravda, že toto platilo spíše v dobách, kdy lidé nebrali jako běžné se zadlužit. Nebyla taková dostupnost úvěrů, jako je dnes a lidé žili z toho, co měli. Dnešní možnosti hypoték a jiných úvěrů dávají občanům schopnost žít životem, který by vyžadoval mnohem větší finanční náročnost, než

by si ve skutečnosti se svými reálnými financemi mohli dovolit. (Duffková, Urban, Dubský, 2008)

Dále lze vymezit souhrn podmínek, za kterých jsou uspokojovány potřeby občanů, a tím formována životní úroveň. Jedná se o tři skupiny, jak je shrnuto v následujícím schématu 3.

Schéma 3: Souhrn podmínek uspokojování potřeb

Zdroj: Zpracováno dle Duffkové, Urbana, Dubského (2008)

Životní podmínky určují a ukazují člověku, v jakém prostoru se může pohybovat, a vyznačují mu pomyslné mantinely, ve kterých lze naplňovat jeho potřeby. (Tuček a kol., 2003)

Heřmanová (2012) vymezuje komparovatelné životní podmínky, o které se zajímají socioekonomická a fyzická geografie, ekologie a také další nově vznikající obory. Mezi tyto podmínky patří mimo jiné průměrná mzda, dostupnost vzdělání a zdravotní péče, možnosti uplatnění na trhu práce, dostupnost služeb, kvalita přírodního prostředí, dostupnost bydlení, dopravní dostupnost, která souvisí s geografickou polohou a další. Dále také existují takové životní podmínky, které jsou těžko měřitelné. Mezi ně patří míra korupce, možnosti výběru a volby, možnost svobodně se rozhodovat, míra a fungování demokracie, právní uspořádání a nastavení daného systému, myšlenkové stereotypy a působení regionálních mentalit, působení tradic atd. (Heřmanová, 2012)

3.4 Bližší vymezení vybraných ukazatelů životní úrovně

Pro správné pochopení dat sloužících k měření životní úrovně je potřeba vymezit a popsat některé vybrané ukazatele, protože ne každý si například pod pojmem příjem nebo

spotřeba představí to samé. Rozsah práce ani samotné téma neumožňují vymezit veškeré pojmy, které s životní úrovní souvisejí, proto je vybráno několik následujících.

3.4.1 Příjmy, bohatství

Příjmy představují veškeré finanční prostředky, které přitečou do domácnosti za určené časové období, například jeden rok. Hlavní podíl na celkových příjmech domácností mají zhruba ze tří čtvrtin příjmy z pracovní činnosti. Většina je tvořena příjmy ze závislé činnosti, tedy zaměstnání. Jedná se o mzdy a platy, které lidé dostávají za odvedenou práci. Zároveň do tohoto největšího podílu patří příjmy ze samostatně výdělečné činnosti, tedy příjmy osob samostatně výdělečně činných (OSVČ). Dále se zhruba jednou pětinou na celkových příjmech podílí sociální příjmy. Sem patří ze tří čtvrtin důchody, hlavně starobní. Zbylou část příjmů tvoří příjmy ostatní, do nichž patří různé výnosy z vlastnictví majetku (přijaté úroky například z vkladů, dividendy, příjmy z pronájmu a podobně) a také příjmy různé od sociálních, a to náhrady pojistného, dědictví, dary atp. (Tuček a kol., 2003)

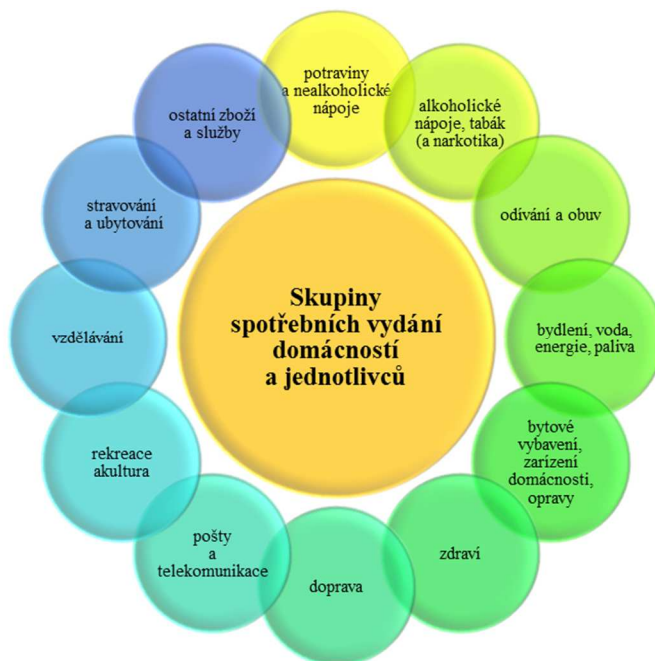
Dle Samuelsona a Nordhause (2007) se takový příjem rovná termínu důchod. V tomto směru není myšlen důchod starobní, invalidní atd., nýbrž veškerý souhrn peněz, které obdrží domácnost nebo jednotlivec za dané časové období (obvykle jeden rok). Stejně jako autor v předchozím odstavci uvádějí, že sem patří mzdy a další pracovní výdělky, různé vlastnické renty, úroky, dividendy a shodně také další příjmy, které nazývají transfery, což jsou příjmy od vlády, a řadí do nich sociální zabezpečení či pojištění v nezaměstnanosti. Nejvíce z příjmů posledních, tedy od vlády, těží nejchudší obyvatelé, kteří dostávají různé sociální platby. Jedná-li se o příjmech, tedy důchodu, je možné uvést také význam pojmu bohatství domácnosti. Obecně do bohatství domácnosti patří její materiální položky, jakými jsou auta, domy, půda a další statky dlouhodobé spotřeby. Zároveň do bohatství je nutné započíst finanční prostředky, kterými jsou bankovní účty, peněžní hotovost, akcie i obligace. Bohatství jsou jednoduše položky s hodnotou, od kterých jsou odečteny položky nesoucí dluh. (Samuelson, Nordhaus, 2007)

Jak říká Pearce (1995), je jakákoliv podoba bohatství schopna produkovat důchod. Důchod je tedy výnosem bohatství. Bohatství je bráno jako stav, kdežto důchod jako tok. Hodnota toku důchodů tedy vymezuje cenu dané zásoby bohatství. (Pearce, 1995)

3.4.2 Výdaje a spotřeba

Výdaji se v tomto kontextu rozumí peněžní prostředky vynaložené na spotřebu domácností. Jedná se o spotřebu osobní (individuální), kdy jedinci, domácnosti, obyvatelé za své příjmy nakupují statky a služby, aby uspokojili své různé potřeby. Osobní spotřeba je uskutečňována následujícími třemi podobami: nákupem zboží v obchodech, využíváním zpoplatněných služeb, naturální spotřebou. Spotřebu domácností i jednotlivců ovlivňuje několik faktorů, z nichž jsou nejdůležitější: příjmy, rozsah a forma aspoň dílčího spolufinancování některých služeb a statků státem, nabídka na trhu či rozsah a složení potřeb jednotlivce. Osobní spotřeba se sleduje zejména prostřednictvím tzv. spotřebního koše, což je souhrn služeb a zboží, jenž má za úkol odrážet složení typické spotřeby obyvatelstva. Díky tomuto ukazateli lze porovnávat odlišnosti ve spotřebě jednotlivých druhů domácností či obecně zjišťovat vývoj spotřeby. Následující schéma 4 ukazuje obvyklé členění spotřebních výdajů domácností a jednotlivců do skupin.

Schéma 4: Skupiny spotřebních vydání domácností a jednotlivců

Zdroj: Zpracováno dle Duffkové, Urbana, Dubského (2008)

Do skupiny „ostatní zboží a služby“ patří osobní péče, sociální péče, pojištění a další. Mezi základní výdaje se řadí dvě položky, a to potraviny včetně nealkoholických nápojů a bydlení. Možné je k těmto základním výdajům ještě zahrnout dopravu a spoje a péči

o zdraví. Pokud jsou položky dvě, mluví se o dvojboji, pokud jsou všechny čtyři, jedná se o čtyřboj. Obě tyto možnosti slouží ke sledování podílů výdajů na dané nejdůležitější položky na celkových výdajích domácnosti či jednotlivce. (Duffková, Urban, Dubský, 2008)

Pearce (1995) ke spotřebě mimo jiné píše, že lze celkem přesně vymežit spotřebu teoreticky, nicméně praktické měření je problematické, což způsobují zejména spotřebitelské statky dlouhodobého užití. Jsou-li zahrnuty, dochází k nadhodnocení běžných spotřebních výdajů, naopak jejich vyloučení způsobuje podhodnocení běžných spotřebních výloh. Ideální by podle něj bylo zahrnovat jenom tu část spotřeby, která náleží k běžnému období. (Pearce, 1995)

3.4.3 Potřeby

Potřeba zaniká se spotřebou. Aby člověk uspokojil své potřeby, musí existovat statky a služby. Z pohledu ekonomického je základem života společnosti ustavičná produkce statků a služeb. Po uspokojení jedné potřeby okamžitě nastupuje pocit potřeby nové. Tato zákonitost množících se potřeb objasňuje instinktivní snažení člověka o permanentní zvyšování životní úrovně. Z hlediska sociologického jsou potřeby komplikovaným sociálním jevem, který zahrnuje jak materiální, tak společenské podmínky lidského života, a též subjektivní i objektivní záležitosti. Široká škála různorodých lidských potřeb může být rozdělena do následujících dvou hlavních kategorií: hmotné potřeby (materiální) a nehmotné potřeby (duševní, nemateriální). U hmotných potřeb se jedná o touhu vlastnit a užívat věci. Nehmotné potřeby znázorňují touhu užívat a mít dovednosti, znalosti a požadované vlastnosti. Člověk se snaží tím více uspokojovat nehmotné potřeby, čím lépe uspokojuje své potřeby materiální. Potřeby se také rozlišují podle toho, zda uspokojují zájmy jedince nebo skupiny a podle intenzity. Dále je různá časová náročnost, která dělí potřeby na jednorázové, opakující se (periodické) a stále (trvalé). Podle důležitosti, v souvislosti se samotnou existencí člověka, se rozlišují potřeby absolutní, které jsou k udržení existence nezbytné, a relativní, jež vznikají na základě názorů ve společnosti. V souhrnu jsou absolutní a relativní potřeby základem pro vymezení kategorie životní úroveň. Ekonomická teorie dělí potřeby na základní, které jsou dány biologickými předpoklady člověka (potřeba pít, jíst, bydlet, oblékat se) a luxusní, což jsou potřeby zbytné, jež udává kulturní a civilizační rovina společnosti (např. sport, umění). Zatímco potřeby lidí se jeví jako neomezené, statky a služby, prostřednictvím kterých člověk své potřeby uspokojuje, jsou dostupné pouze

v omezené míře. Lze říci, z hlediska spotřebního jednání lidí, že čím více mají, tím více žádají. (Vlček a kol., 2003)

Potřeby člověka motivují, jsou velmi individuální a dochází k jejich změnám v čase a v závislosti na prostředí. Základní hierarchii potřeb vypracoval A. H. Maslow a potřeby stupňovitě seřadil na základě jejich neodkladnosti do pyramidy. Podle něj potřeba na vyšším stupni přijde až tehdy, je-li uspokojena potřeba na stupni nižším. Ne vždy tomu tak je. Někdy lidé uspokojí potřebu na vyšším žebříčku, aniž by uspokojily tu, která jí předchází. Jedná se ale pouze o určité situace a hierarchie potřeb je uznávána za platnou. Základ celé pyramidy tvoří potřeby fyziologické, kam je zahrnuta také potřeba bezpečí a jistoty, na druhém stupni se nachází potřeby sociální zahrnující lásku, přátelství a sounáležitost. Potřebě uznání patří třetí úroveň hierarchie a náleží sem potřeba ocenění, prestiže a kompetencí. Na nejvyšším stupni je umístěna potřeba seberealizace, kam jsou zahrnuty také estetické potřeby a potřeba poznání. Uspokojování potřeb probíhá směrem od základu k nejvyššímu stupni. (Šubrt a kol., 2008)

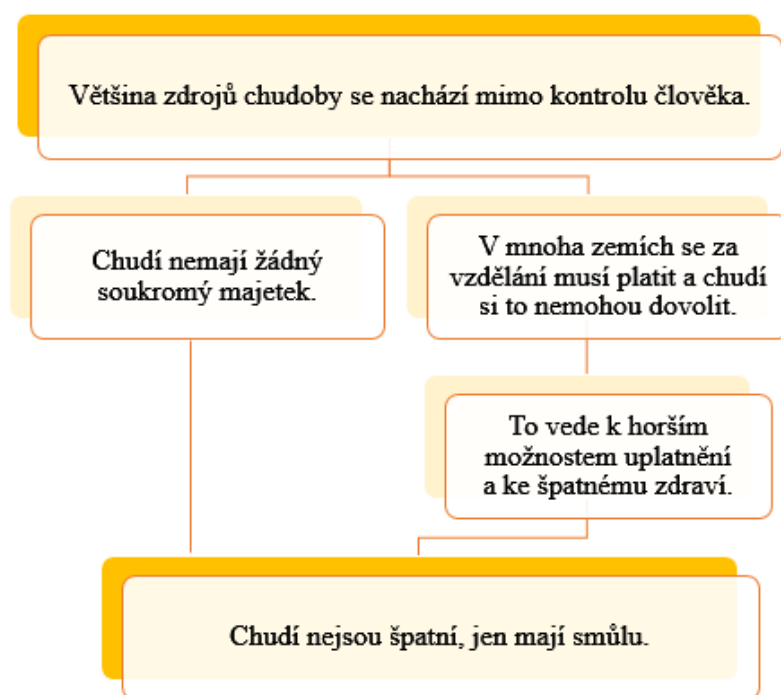
3.4.4 Chudoba a nezaměstnanost

Chudoba je pojem, který různí lidé chápou různě. V čem se shodnou téměř všichni je, že chudí lidé mají nepřiměřeně nízké důchody. Jasná hranice mezi chudými a těmi ostatními ale není snadno vymežitelná. K chudobě vedou tři zdroje: rozdíly ve vlastněném bohatství, rozdíly v osobních schopnostech a rozdíly ve vzdělání a přípravě. Z rozdílů ve vlastněném bohatství vznikají nejvýraznější diference v důchodech, chudí nevládnou v podstatě žádná aktiva, přičemž ti nejbohatší vlastní milionové čisté jmění. Protože chudí mají velice málo hmotných statků, nemají žádné bohatství, které by jim vynášelo důchod. Rozdíly v osobních schopnostech a dovednostech také vedou k důchodovým rozdílům mezi lidmi. Nezáleží pouze na inteligenčním kvocientu (IQ), i když si mnozí myslí, že čím vyšší IQ, tím vyšší výděly. Důležité jsou také povahové rysy, kam patří přístup k rizikům, osobní ambice, čínorodost nebo i přízeň osudu. Některé tyto ekonomicky výhodné schopnosti jsou vrozené, některé získané výchovou a dalším životem. Sociologové mají za to, že je nadhodnocován význam dědičnosti. Podle nich se člověk a jeho povaha formuje naprosto stejnoměrně jak vlivem genů rodičů, tak okolím. Děti z chudých a z bohatých rodin mají podobné osobnostní předpoklady, ale různé možnosti, které jim udává jejich okolí. Bohatí děti mají kolem sebe takové okolí, které jim může v mnoha věcech a životních krocích velmi napomoci. Jelikož děti z chudých rodin žijí často v nevyhovujícím prostředí

a navštěvují méně kvalitní školy, domnívají se někteří lidé, že se jejich budoucí přístup k životu a k získávání bohatství zformuje ještě před desátými narozeninami. Rozdíly ve vzdělání a průpravě vznikají z toho, že, jak již bylo zmíněno, chudší vrstva obyvatel nemá prostředky na to, aby mohla své děti posílat do škol, ve kterých by získaly vzdělání k vykonávání vysoce placených profesí. (Samuelson, Nordhaus, 2007)

Většinu zdrojů chudoby nemůže člověk kontrolovat. Následující schéma 5 ukazuje, jak na chudobu nahlíží Kishtainy a kol. (2014):

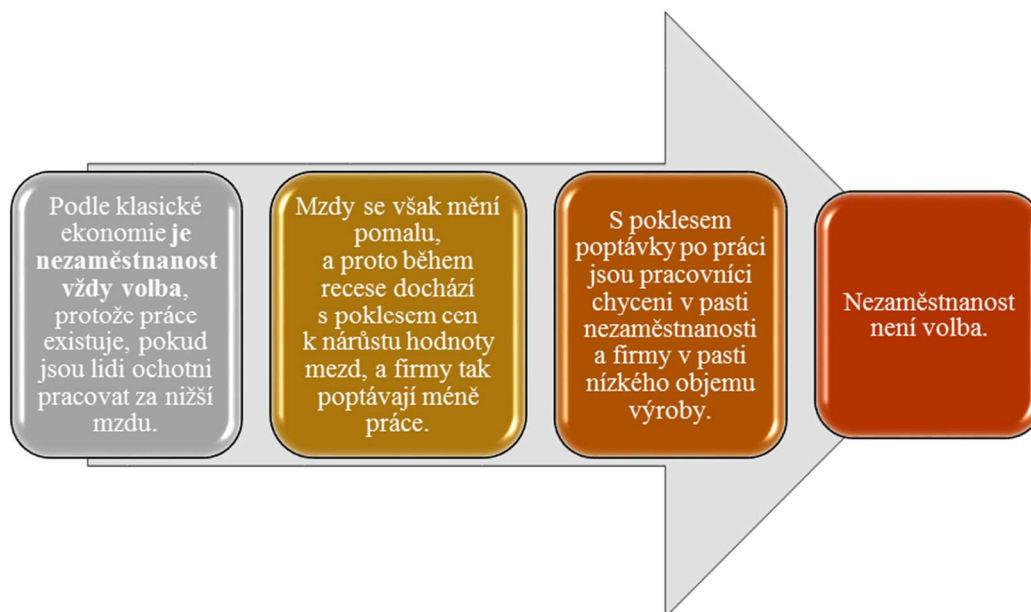
Schéma 5: Problém chudoby

Zdroj: Zpracováno dle Kishtainyho a kol. (2014)

Chudoba byla vnímána ekonomy dlouhodobě jako základní sociální problém, ovšem na konci 19. století se stala výraznějším problémem nezaměstnanost. V prvopočátku bylo na nezaměstnanost nahlíženo jako na nemoc nebo selhání samotného člověka, který je líný, chybí mu podnikavost, pracovní morálka či jde jenom o jakýsi zlozvyk. Znamenalo to tedy, že se jedná o problém některých lidí, kteří nebyli schopni pracovat, nikoliv o problém celé společnosti, jímž by se měla zabývat veřejná správa. Postupem času se dospělo k rozdělení nezaměstnanosti na dobrovolnou a nedobrovolnou. Tento proces zachycuje následující schéma 6. (Kishtainy a kol., 2014)

Schéma 6: Nezaměstnanost

Zdroj: Zpracováno dle Kishtainyho a kol. (2014)

Pearce (1995) charakterizuje nezaměstnané jako jednotlivce, kteří nepracují z důvodu přechodu do nového zaměstnání, anebo nemohou najít zaměstnání z důvodu nízkých mezd. Shrnuje také další druhy nezaměstnanosti, a to například nezaměstnanost frikční, strukturální, sezónní, cyklickou, nezaměstnanost z nedostatku poptávky, z nedostatečného růstu, technologickou nezaměstnanost a dále též vyhledávací, opatrnostní nebo spekuláčnickou nezaměstnanost. (Pearce, 1995)

Nezaměstnanost velmi souvisí i s technologickým pokrokem. Například americká internetová banka NetBank, která měla před rokem 2005 ve správě 2,4 miliard dolarů vkladů klientů, by v klasické podobě potřebovala zhruba 2000 zaměstnanců, přičemž NetBank jich měla pouze 180, což jí plně postačovalo. Již v 70. letech 20. století se doufalo, že lidé, kteří přijdou o práci v souvislosti s technologickým vývojem, najdou uplatnění ve sféře terciální, tedy ve sféře služeb. Jak ale zmíněný příklad ukazuje, i z terciální sféry jsou zaměstnanci díky pokroku techniky vytěšňováni. (Šubrt a kol., 2008)

Eurostat¹ definuje nezaměstnaného člověka jako člověka, který je bez práce, aktivně hledá práci a je připraven k nástupu do práce do 14 dnů. (Business center, 2016)

¹ Statistický úřad Evropské unie

3.4.5 Zadluženost, úrok a inflace

Podle ČNB je zadlužení domácností rozděleno na celkové zadlužení na spotřebu, na bydlení a na ostatní. Je vyjádřeno v milionech Kč. (ČNB, 2016)

Dluh je závazek, který vyplývá z přijetí půjčky nebo zboží či služby na úvěr. Takový úvěr má určitou dobu splatnosti a je úročen dle předem stanovených podmínek. (Pearce, 1995)

V případě, že nemá člověk dostatek vlastních peněžních prostředků, musí přijít na řadu úvěr, kdy se jedná o půjčení cizích peněz. Za takové zapůjčení je příjemce zavázán osobě či instituci, která mu peníze půjčila, platit dle předem sjednaných podmínek. Úvěr může být krátkodobý – splatný do jednoho roku, střednědobý – splatný do dvou až čtyř let, dlouhodobý – splatný v době delší než čtyři roky. (Kroh, 1999)

Dále se úvěry člení z hlediska účelu na účelové, které mají předem jasný cíl (například úvěr na bydlení), a neúčelové, kdy se neuvádí účel úvěru a jde o obsáhlejší kategorii půjček. (Janda, 2011)

Příkladem úvěru může být hypoteční úvěr. Jedná se o účelový a dlouhodobý úvěr, který je využit pro koupi nebo výstavbu vlastního bydlení se splatností až několik desítek let. Za tento úvěr je dlužník povinen platit bance úroky a zároveň zatížit danou nebo jinou nemovitost zástavním právem ve prospěch banky. Tím dlužník ručí bance za splacení úvěru. V případě, že by dlužník nedostal svým závazkům, připadla by zastavená nemovitost bance. Pro banku je zástava nemovitosti k hypotečnímu úvěru jakási pojistka, že nepřijde o své peníze ani v případě, že dlužník přestane úvěr splácet. (Navrátilová, Jiříček, Zlámal, 2013)

Dalším příkladem je spotřebitelský úvěr, kdy se jedná o neúčelový úvěr, který poskytne banka nebo jiná společnost poskytující půjčky. Budoucí dlužník musí vykazat dostatečnou bonitu neboli schopnost dostat svým závazkům. V případě, že žadatel o úvěr už nějaké půjčky má, nemusí mu již další půjčka být poskytnuta, aby nedošlo k předlužení, a tím k neschopnosti splácet. Jestliže se jedná o velkou částku k zapůjčení, může být požadován ručitel, což je osoba, která by v případě platební neschopnosti dlužníka musela úvěr doplatit. Lidé mohou využít také kreditní kartu, což je úvěrový prostředek, prostřednictvím kterého si může člověk od banky opakovaně půjčovat peníze na bezúročné období. To je předem stanoveno a v tomto období má dlužník půjčeny peníze bez úroků, tedy zadarmo. Obvykle se jedná o časový horizont 42 až 75 dní. Pokud ale dlužník v této době úvěr nesplatí, obdrží splátkový kalendář. Velikost splátek je počítána podle aktuální

výše úvěru a stanovuje se rozmezím od – do. Například měsíční splátka musí být minimálně jeden tisíc korun, avšak maximálně pět procent z celkové výše úvěru. U kreditních karet bývají vysoké úroky a celý úvěr lze kdykoliv doplatit. (Janda, 2011)

Posledním příkladem úvěru je úvěr kontokorentní, který je poskytován na osobním účtu v bance. Jedná se o povolení přečerpání kladného zůstatku účtu do mínusu. Banka určí maximální limit takového úvěru na základě příjmů majitele účtu. Zároveň určí úrokovou sazbu a dobu, do které je nutné, aby byl záporný zůstatek vyrovnán. Limit kontokorentu je úvěrovým rámcem. Dosáhnou-li vyčerpané prostředky jeho výše, má banka vyhrazené právo nedovolit další takové čerpání. A to do té doby, dokud na účet nepřijde platba, anebo nebude vložen vklad. Kontokorent je v podstatě kdykoliv dostupný, což je jeho výhodou. Naopak nevýhodou je jeho cena, jedná se o drahý úvěr. (Kroh, 1999)

Věřitel, který poskytuje své peníze dlužníkovi, podstupuje určitá rizika jako například riziko, že mu nebudou peníze navráceny v dohodnuté výši nebo termínu, nemá ke svým penězům přístup a musí brát v úvahu inflaci, která za tuto dobu změní hodnotu zapůjčených peněz. Za tato rizika náleží věřiteli odměna ve formě úroku. Úrok významně ovlivňuje výhodnost půjčování peněz z hlediska věřitele i dlužníka. Pro dlužníka je úrok cenou a nákladem za zapůjčení peněz. (Radová, Dvořák, Málek, 2009)

Jak již bylo uvedeno, dochází v čase ke změně hodnoty peněz. Její ztráta se nazývá inflace. Inflace dopadá na ekonomické subjekty i na ekonomiku celkově. Její dopady lze členit na pozitivní a negativní, jelikož jedni z ní mají prospěch, jiným škodí. Tento důsledek se nazývá redistribučním efektem a jde o nezávažnější důsledek inflace, kdy část ekonomických subjektů přesunuje díl bohatství ke skupině druhé. Jedná se například o přesun bohatství od držitelů peněz v hotovosti k držitelům bezhotovostních úročených úspor. S vlivem inflace klesá hodnota peněz v hotovosti a na bankovních účtech jsou peníze úročeny úrokovými sazbami. Ty mohou vyrovnávat nebo alespoň částečně vyvažovat negativní vliv inflace. Dále jde o přesun bohatství od věřitelů k dlužníkům, kdy dlužníci z inflace těží, jelikož splácejí sice dluhy ve stejné výši, ovšem reálná hodnota těchto peněz klesá. Posledním příkladem redistribučního efektu je přesun bohatství od držitelů peněžních úspor k těm, co investují. Jde o investování peněz například do drahých kovů, starožitostí nebo nemovitostí. Výhodné je zejména v době vyšší míry inflace, kdy ji úroky na bankovních účtech nestačí vyvážit. Investováním lze tyto peníze zhodnocovat. (Černohorský, Teplý, 2011)

Nejčastěji se inflace měří za období jednoho roku, jedná se tedy o roční míru inflace. Ta vyjadřuje celkový vzrůst cen v ekonomice oproti předchozímu roku. (Skořepa, Skořepová, 2008)

Inflace může být v řádu jednotek procent. Taková inflace se nazývá nízká inflace a jedná se o relativně stabilní ceny. Hodnota peněz se v čase příliš nemění a lidé mají v peníze důvěru. Dále může nabývat inflace dvouciferných až tříciferných hodnot. Nazývá se pádivou inflací a je velmi vysoká. Dochází k ní například v zemích s nestabilní vládou, revolucemi nebo válkou. Je narušována stabilita hospodářství, lidé se snaží držet malé množství peněz, protože velmi rychle ztrácejí svoji hodnotu. Zbytek peněz investují například do nemovitostí. Nejhorším druhem inflace je hyperinflace. Pohybuje se již ve čtyř a víceciferných hodnotách, které mohou nabývat dokonce milionů nebo bilionů procent ročně. Následky hyperinflace mohou být devastační, lidé se urychleně zbavují svých peněz. (Samuelson, Nordhaus, 2007)

3.5 Vybrané faktory ovlivňující vývoj životní úrovně

Jak vyplývá z předchozích kapitol, existuje řada faktorů, které mají vliv na životní úroveň. V následujících odstavcích budou vymezeny ty nejdůležitější.

3.5.1 Sociální politika

O sociální politice píše Krebs (2007) jako o složitě vymežitelné skutečnosti, protože je různě chápána a v podstatě lze říci, že co autor, to jiná definice. Často je sociální politika označována jako souhrn aktivit jasně směřujících ke zlepšení základních podmínek k životu obyvatelstva jako celku nebo některých jeho skupin. Dále tyto aktivity usilují o sociální bezpečí a suverenitu v rámci hospodářských a politických možností dané země. Sociální bezpečí a suverenitu je možné pokládat za hlavní všeobecné znaky postavení člověka v životě, o které usiluje vědomě i nevědomě každý jedinec a v jistém rozměru také společnost. Jestliže má člověk pocit nízkého sociálního bezpečí, snižuje se jeho sociální suverenita, výkonnost i odvaha k odpovědnému jednání. Bezpečí a suverenita jsou navzájem na sobě závislé. Cítí-li se člověk bezpečně, zvyšuje to jeho suverenitu a výkonnost a naopak ocenění výkonu a suverénnost vedou k pocitu vyššího sociálního bezpečí. Opakem je sociální závislost a sociální ohrožení, smyslem sociální politiky je potlačování těchto dvou jevů. (Krebs, 2007)

Sociální pomoc je stará jako lidstvo samo. Vždy chtěli lidé pomáhat druhým a tato touha pomoci je považována za neodmyslitelnou součást společnosti. Už v dávné minulosti velká část kultur poskytovala jedincům, kteří nemohli nebo nechtěli pracovat, různé podpory. Základním pohonem byly etické a náboženské příkazy pomoci chudým, slabým a nemocným. (Šubrt a kol., 2008)

V České republice je časté rozdělení sociální politiky z pohledu dvou přístupů. První přístup pohlíží na tuto politiku ze širšího pojetí, pro nějž je charakteristické konkrétní jednání hlavně státu, případně jiných organizací. Jedná se o aktivity, které se bezprostředně váží na životní podmínky lidí. Druhý přístup vymezuje sociální politiku z užšího pohledu, kdy tato politika reaguje na sociální rizika a jejich pravděpodobné negativní důsledky, kterými jsou zejména stáří, nemoc, invalidita, ale také se snaží eliminovat například nezaměstnanost a chudobu. Sociální politika se dále rozděluje na aktivní a pasivní. Aktivní sociální politika se zaměřuje na prevenci vzniku sociálních problémů, a to přijímáním jistých sociálních opatření. Jedná se o úpravy a změny sociálního systému a pravidel pro jeho fungování. Také sem patří opatření, která jsou předpokladem pro řešení nastalých sociálních problémů v budoucnosti. Pasivní sociální politika je naopak zaměřena na již nastalé sociální problémy, které řeší intervencemi. Hlavním cílem sociální politiky je vytvoření lidsky důstojných podmínek života a zajištění rovných příležitostí pro všechny. Mezi tyto rovné příležitosti se řadí zejména zajištění rovného přístupu ke vzdělání, zdravotní péči, pracovním příležitostem, přiměřenému bydlení a také garantování dostatečného minimálního příjmu, který je odpovídající lidsky důstojným podmínkám. Při posuzování cílů sociální politiky je důležitý vztah obyvatelstva k nim a celkově k sociální politice. Postoje a názory obyvatel na tuto problematiku nejsou stabilní, shodné a pravdou je, že takovými ani být nemohou. Zejména se toto týká sociální politiky státu. Jedná se o kombinaci výdajů a podpor. Jelikož výdajům se lidé snaží vyhýbat a na druhé straně podpory chtějí čerpat v co největší míře, dochází ke zmiňované nejednotnosti názorů a postojů. Z toho plyne, že lidé mohou sociální politiku pokládat za potřebnou, přijatelnou a dobrou, a naopak jiní ji mohou považovat za nepřijatelnou, nebudou s ní souhlasit a nebudou ji podporovat. I proto je důležité, aby byla sociální politika, hlavně ta státní, kontrolována, a to prostřednictvím jak státních orgánů a insitucí, tak i širokou veřejností a nevládními organizacemi.

Realizace sociální politiky je uskutečňována různými subjekty, což jsou ti, kteří mají vůli, zájem, schopnosti, možnosti a také prostředky sociální činnost vyvíjet. K takovým

subjektům patří stát a jeho orgány – zejména parlament, který na základě programu a jisté koncepce vytváří a schvaluje legislativní opatření s rozhodujícím významem pro sociální politiku. Také sem patří zaměstnavatelé a firmy, které mají povinnost zajišťovat opatření vymezená státem a jeho orgány. Mají dobrovolná sociálněpolitická opatření směřující k zaměstnancům ve formě firemních sociálních služeb a firemní sociální politiky. Dalšími subjekty jsou zaměstnavatelské, zaměstnanecké a odborové orgány, regiony, místní komunity, obce a jejich orgány a instituce, občanské organizace a iniciativy. Círky hrají důležitou roli v mravní oblasti, v oblasti péče o zdraví, o handicapované obyvatelstvo a také v oblasti vzdělávací, výchovné a charitativní. Občané, rodiny a domácnosti prakticky od počátku lidské existence pomáhají při řešení mnoha sociálních situací vzájemnou pomocí. V současné době je sociální politika vyspělých zemí založena na pluralitě subjektů, které by si neměly vzájemně vadit, a naopak by k sobě měly být komplementární. (Krebs, 2007)

3.5.2 Sociální zabezpečení

Aby bylo možné vyrovnat a udržet rozměry životní úrovně aktivního a neaktivního obyvatelstva, je nutné poskytovat adresně a individuálně různé druhy podpor závislých na výši příjmu. Úroveň a změny sociálních příjmů ovlivňují faktory jako právní úprava jednotlivých dávek, změny v demografické a sociální struktuře obyvatelstva, zdravotní stav obyvatelstva nebo změny cen. Sleduje se nejen velikost dávek či podpor, ale také důvody pro jejich vyplácení a doba, po kterou jsou tyto dávky nebo podpory poskytovány. V souvislosti s životní úrovní je důležitým indikátorem rozsah sociálního zabezpečení a také výše jednotlivých dávek, jež domácnostem a jednotlivcům plyne a tvoří menší nebo větší díl jejich příjmů. Patří sem důchodové zabezpečení, které je určeno pro zabezpečení občanů ve stáří, invaliditě či v případě ztráty živitele. Statistické hledisko sleduje vyplácení důchodů starobních, invalidních, vdovských, vdoveckých a sirotčích. Kromě absolutních ukazatelů se sleduje také počet příjemců. Z toho se pak vypočítává průměrný měsíční důchod. Z dlouhodobého sociálního hlediska je podstatné sledovat změny ve struktuře důchodů, také podíl důchodců či jejich skupin na celkovém počtu obyvatel, minimální starobní důchod, podíl tohoto důchodu jednotlivce v procentech průměrné čisté mzdy a podíl průměrně vyplaceného důchodu v procentech průměrné čisté mzdy. Dále se sem řadí nemocenské pojištění, v jehož rámci se v ČR poskytují peněžité dávky, které se vyvozují z ekonomické aktivity. Patří sem zabezpečení v případě nemoci, podpora při ošetřování člena rodiny, peněžité pomoci v mateřství, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství. Statistika

kromě počtu a absolutní výše jednotlivých dávek sleduje počet osob nemocensky pojištěných, či průměrnou dávku nemocenského pojištění na jednoho práce neschopného člověka. V prostoru a čase se pro srovnání používá indikátor počtu osob nemocensky pojištěných na 1000 obyvatel. Další součástí sociálního zabezpečení jsou dávky státní sociální podpory. Jsou vypláceny závisle nebo nezávisle na příjmech rodiny či jednotlivce. Patří sem porodné, rodičovský příspěvek, přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, dávky péčovské péče a pohřebné. Tyto dávky jsou zaměřeny na pomoc rodinám s nejnižšími příjmy. Rodinám s dětmi lze pomoc poskytovat třemi formami. První je přímá peněžitá dávka, jako například přídavek na dítě. Druhá forma je v podobě dotací pro mateřské školy, příspěvek na stravování ve škole apod. Jedná se o naturální formy podpory. Třetí forma je nepřímá pomoc zahrnující slevu na daních, jízdném a jiné slevy. Do skupiny sociálního zabezpečení náleží i sociální péče. Ta je určena pro občany, kteří se ocitli v nepříznivé životní situaci. Může se jednat o změněnou pracovní schopnost, stáří, těžké poškození na zdraví, potřebu zvláštní pomoci a společenskou nepřizpůsobivost. Statisticky se rozsah sociální péče vyjadřuje objemem prostředků na tyto účely, kdy je třeba brát v úvahu také změny mimo jiné v počtech takto postižených. Dále se úroveň sociální péče uvádí například prostřednictvím ukazatelů, které charakterizují materiálně technickou základnu zařízení sociální péče (dětské domovy, domovy důchodců atd.) a zdravotní stav a složení jejich svěřenců. Poslední prvek sociálního zabezpečení tvoří podpory v nezaměstnanosti. U nich se sleduje jejich počet a také průměrná výše a doba trvání vyplácení. Důležitý je vztah životního minima podle počtu členů v domácnosti a průměrné výše podpory v nezaměstnanosti. (Jílek, 2001)

Někteří ekonomové argumentují, že se zavedením sociálního zabezpečení klesla potřeba soukromých úspor. Dříve si rodiny v letech pracovní aktivity spořením vytvářely rezervu na penzi. V dnešní době jsou státem vybírány daně na sociální zabezpečení a následně vypláceny dávky sociálního zabezpečení, což onu potřebu spořit do jisté míry snižuje, protože člověk spoléhá na stát. (Samuelson, Nordhaus, 2007)

3.5.3 Školství a vzdělání

Školství a vzdělání je podstatným faktorem v oblasti životní úrovně, protože uspokojuje potřeby lidí, trvale zvyšuje jejich schopnosti, vzdělanější člověk má lepší společenské postavení a zpravidla vyšší výdělků. Školství významně ovlivňuje vývoj společnosti a ekonomiky. Působí jako mimoekonomický faktor rozvoje společnosti, protože

dlouhodobě rozvíjí intelektuální stránku člověka, zvyšuje úroveň myšlení, poznání, v lidech rozvíjí a posiluje potřebu dalšího intelektuálního rozvoje a podílení se na kultuře společnosti. Tímto značně působí na vztahy mezi lidmi, na duchovní atmosféru a stabilitu společnosti i na rozvoj vědy a kultury. Druhá funkce školství je jeho úloha v ekonomice. Vzdělávací činnost zlepšuje specifické vlastnosti pracovní síly a umožňuje lidem vykonávat stále složitější práci, ovlivňuje jejich pracovní zařazení a je také předpokladem technického pokroku a vstupování vědy do procesů výroby. (Sova, 1978)

Existuje funkční vztah mezi dosaženým školním vzděláním a jeho determinujícími faktory. Těmi jsou osobní vlohy jednotlivce, vzdělání rodičů nebo velikost domácnosti a její důchod. Zejména vzdělanost matky ovlivňuje jak zájem o vzdělání, tak i schopnost se učit. Vrozené vlohy mají vliv na poptávku po vzdělání a zvyšují ji. Velikost a důchod domácnosti mají důležité místo na straně nákladů. Čím větší rodina a čím menší její důchod, tím jsou náklady na vzdělání citelnější. Rozdíly ve vzdělání mezi muži ovlivňují do značné míry faktory poptávky, oproti tomu u žen větší roli hrají nákladová omezení. (Pearce, 1995)

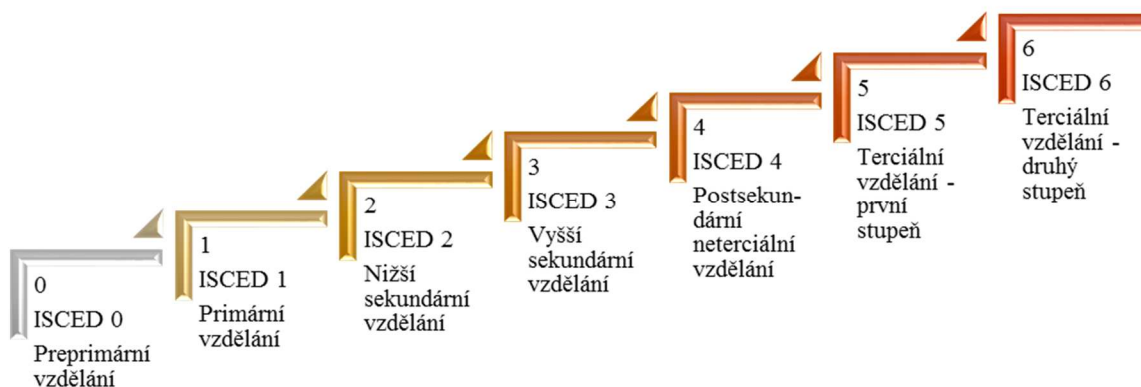
Národní ústav pro vzdělávání (NUV) uvádí výtah z Mezinárodní normy pro klasifikaci vzdělávání ISCED² vydané UNESCO³. Tu pak na základě materiálů OECD⁴ a Eurostatu, které tuto normu rozpracovávají, upravuje Český statistický úřad (ČSÚ), aby byla možná bezproblémová aplikace v České republice. Úrovně vzdělání jsou rozděleny do sedmi skupin. Následující schéma 7 znázorňuje výsledné rozdělení, přičemž v prvním řádku je vždy uveden kód jednotlivé úrovně, ve druhém řádku její označení a následuje název úrovně.

² International Standard Classification of Education

³ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

⁴ Organisation for Economic Co-operation and Development

Schéma 7: Úrovně vzdělání

Zdroj: Zpracováno dle ČSÚ (2014)

Aby bylo možné zařazení člověka do jednotlivých úrovní vzdělání, jsou nastaveny podmínky, které je nutné pro zařazení splnit. Následující tabulka 3 vychází ze schématu 7 a popisuje hlavní klasifikační hlediska určování úrovně vzdělání. Zároveň uvádí výstupy z jednotlivých úrovní buď do jiné úrovně, anebo na trh práce (TP).

Tabulka 3: Hlavní klasifikační hlediska určování úrovně vzdělání

Kód úrovně vzdělání	Obvyklý věk		Obvyklá délka trvání	Vstup z úrovně	Výstup do úrovně
	vstupu	výstupu			
0	3	6	3	-	1
1	6	11	5	0	2
2	11	15	4	1	TP, 3
3	15	19	4	2	TP, 3, 4, 5
4	19+	20+	1	3	TP, 5
5	19+	24+	5	3, 4	TP, 6
6	24+	27+	3+	5	TP

Zdroj: Zpracováno dle ČSÚ (2014)

Pro každou úroveň vzdělání existuje rámcový výukový program. U preprimárního vzdělání se jedná o uvedení dětí časného věku do školního prostředí, což vede k získání typických sociálních návyků. U primárního vzdělání (první stupeň základního vzdělání) jde o poskytnutí základního vzdělání v psaní, čtení, matematice společně s přirozeným pochopením ostatních předmětů. Nižší sekundární vzdělání (druhý stupeň základního

vzdělání) má rámcový výukový program spočívající v dovršení základního vzdělání, získávání základních dovedností, vytvoření základů pro celoživotní vzdělávání a končí zde povinná školní docházka. U vyššího sekundárního vzdělání se jedná o programy s častější předmětovou specializací. Postsekundární neterciální vzdělání se získává prostřednictvím programů, které jsou určeny k rozšiřování znalostí získaných na předchozí úrovni ISCED 3. Terciální vzdělání prvního stupně lze dosáhnout skrze programy poskytující kvalifikaci k vědecko-výzkumným programům a také k profesím s vysokými požadavky na kvalifikaci. Poslední je terciální vzdělání druhého stupně, jehož rámcový výukový program vede přímo k udělení vědecko-výzkumné kvalifikace. (ČSÚ, 2014)

3.5.4 Pracovní podmínky

Lidé se velmi liší schopnostmi, které vedou k odlišným pracovním dovednostem. Tyto rozdíly mohou být povahové, duševní i tělesné. Mohou být zděděné nebo získané vlivem sociálního a ekonomického prostředí. Lidé se liší také intenzitou vykonávané práce, někteří jsou velmi produktivní, pracují pouze s nutnými přestávkami, jiní dávají přednost volnému času a pracují jen do té míry, aby si vydělali na živobytí. Tyto a další faktory jako povolání, vzdělání, možná diskriminace menšinových skupin a jejich vyloučení z určitých povolání, ale i náhoda a štěstí ovlivňují nerovnost výdělků. (Samuelson, Nordhaus, 2007)

Pro všechny pracující je však shodná potřeba příznivých pracovních podmínek, ve kterých svou práci vykonávají. Protože člověk stráví značnou část života v práci, patří pracovní podmínky k mimořádně významným součástem životní úrovně každého ekonomicky aktivního jednotlivce. (Sova, 1978)

Podmínky práce jsou hodnoceny dle odpovídajících ukazatelů a celé řady hledisek. Prvním ukazatelem jsou hodiny práce. Ty slouží k posuzování podmínek práce a životní úrovně ze sociálního pohledu a také se z nich vypočítávají průměrné hodinové mzdy, posuzuje se produktivita práce apod. Rozlišují se tři následující pojetí. Normální hodiny práce – zahrnují odpracované hodiny v pracovní době, prostoje, přestávky na oběd, svačinu a též čekání na práci. Skutečně odpracované hodiny – zahrnují skutečně odpracované hodiny, přesčasy, přípravu pracoviště, opravy, údržbu, přípravu dokladů, výkazů, zpráv, čas, kdy se neprovádí práce, ale běží plat apod. Nepatří sem placené neodpracované hodiny jako dovolená, státní svátky, nemoc, mateřství, osobní volno ani přestávky na jídlo. Placené hodiny práce – zahrnují skutečně odpracované hodiny a dobu, za níž obdrželi zaměstnanci peníze bez ohledu na to, zda ji strávili v práci či nikoliv. Druhým ukazatelem jsou pracovní

nehody, úrazy, invalidita. Zdravotnická statistika sleduje počet pracovních nehod a úrazů a z nich případně vycházející množství invalidních osob. Následně je možno hodnotit pracovní podmínky různých podniků a odvětví i rozdíly mezi nimi. Analýzy prokazují spojitost některých povolání s negativními vlivy na zdraví, například s onemocněním určitou nemocí, která se může vyskytnout i několik let po opuštění pracoviště. Třetím z ukazatelů jsou materiální a psychologické podmínky. Hodnoceny jsou hygienickou úrovní pracoviště, osvětlením, hlučností, velikostí pracovního prostoru apod. Existují-li normy pro tato hlediska a kontrola jejich plnění, je možné je statisticky sledovat podílem pracujících, u kterých nejsou podmínky stanovené normou dodržovány apod. Psychiku zaměstnanců a vztahy na pracovišti dle sociologických průzkumů ovlivňuje celá škála činitelů, zejména počet zaměstnanců v podniku, směnnost, automatizace atp. Čtvrtým ukazatelem jsou mzdové sazby, výdělků a příjmy zaměstnanců. Zde je obzvlášť důležitá výše minimálních sazeb mezd a platů. Ty se stanoví jako týdenní nebo hodinové pro určený počet pracovních hodin týdně. Jako pátý ukazatel jsou označeny pracovní spory, stávky a vyluky. Odborové svazy a zaměstnavatelské organizace ovlivňují sociální klima. Sleduje se jejich počet a počet členů. Silněji ovlivňuje charakterizování pracovních a sociálních podmínek počet stávek, počet zaměstnanců, kteří se jich účastní a počet pracovních dnů, které byly v důsledku stávky zameškány. (Jílek, 2001)

3.5.5 Zdravotnictví

Z hlediska životní úrovně jsou důležité zejména dvě funkce zdravotnictví ve společnosti. V prvním případě se jedná o humanitní charakter zdravotnictví, kdy dochází k uspokojování potřeby zdraví a směřování ke zdravému rozvoji obyvatelstva, což je základním předpokladem k uspokojování většiny všech dalších potřeb. Zdraví je podmínkou všestranného rozvoje osobnosti člověka. Ve druhém případě jde o zdravotnictví jako o důležitý prvek, který významnou měrou přispívá k rozsáhlejší reprodukci pracovních sil, protože zdravotní péče o nemocné a prevence před onemocněním má zásadní vliv na počet nemocných a ovlivňuje průměrnou délku pracovní neschopnosti. Zdravotnictví má za úkol odstranit či omezovat nepříznivé jevy v podmínkách života lidí a práce, má vytvářet předpoklady k zesilujícímu zdraví jak jednotlivců, tak celé populace. (Sova, 1978)

Zdravotní stav obyvatelstva do značné míry závisí jak na službách zdravotnictví, tak i na dalších podmínkách, v jakých lidé žijí. Mezi ně se řadí životní prostředí, úroveň bydlení,

způsob života (je charakterizovaný složením časového fondu, kde se jako jeden z indikátorů používá ukazatel podílu osob, kterým cesta do práce trvá více než jednu hodinu), osobní návyky, patřičná výživa, konzumace a spotřeba alkoholu a tabákových výrobků, drogová závislost včetně léků na spánek a pro uklidnění, fyziognomické vlastnosti jednotlivce (sklon k alergiím, krevní tlak, výška, hmotnost), ale také nehody a úrazy a z nich plynoucí ukazatele invalidity. Obecně je zdraví obyvatelstva charakterizováno ukazateli nemocnosti a úmrtnosti, na jejichž pozorování se zaměřuje zejména zdravotnická statistika. (Jílek, 2001)

Kvalita života je například při léčení závislostí kladena za dlouhodobý terapeutický cíl, léčba proto nemá být zaměřena jenom na změnu návykového chování abstinencí, ale také na přeměnu komplexního životního stylu a na změnu osobnosti. Rozhodující je pocit pohody pramenící z celkové tělesné i duševní vyrovnanosti a také sociální spokojenosti. Právo na zdraví a na zdravé prostředí k životu je zakotveno v Chartě základních práv Evropské unie. Z pohledu environmentální problematiky je zjevná souvislost mezi kvalitou životního prostředí a zdravím jedinců. (Šubrt a kol., 2008)

3.5.6 Využívání volného času

V posledních desetiletích se otázka trávení volného času stává stále sledovanějším aspektem nejen životní úrovně, ale také sociálního života společnosti a některých ekonomických problémů. Sleduje se, co lidé dělají, jakým aktivitám se věnují a jak často se v nich angažují, kde a s kým je provádějí, jak dlouho tyto aktivity trvají, liší-li se doba věnovaná určité aktivitě mezi různými skupinami obyvatel a podobně. K hodnocení životní úrovně jsou používány též ukazatele jako množství osob s placenou dovolenou, množství týdnů placené dovolené, množství placených svátků v roce. Vyšší vypovídací schopnost ale má ukazatel podílu dovolené na celkovém časovém fondu a průměrný počet dní dovolené. Také dostupnost různých zařízení (hřišť, divadel, parků) a spotřebního zboží potřebného pro aktivity ve volném čase těsně souvisí s využíváním volného času, stejně tak vzdálenost zařízení v kilometrech nebo v čase či vybavení domácností potřebami pro volný čas. Dále se hodnotí výdaje vynaložené na aktivity ve volném čase. Ty se dělí na veřejné a soukromé a zahrnují se obě tyto skupiny. Sociální hledisko sleduje i podíl soukromých výdajů na nákup volnočasového zboží a služeb na celkových výdajích. (Jílek, 2001)

Volný čas je doba, která by měla být nezávislá na něčem dalším a je charakterizována individuální svobodou jednání, svobodným užíváním času nebo volností. Následující

tabulka 4 znázorňuje rozdělení času, který má člověk k dispozici, jsou vzaty v úvahu veškeré aktivity všedního dne a rozděleny v odpovídajícím poměru. (Vážanský, 2001)

Tabulka 4: Rozdělení času

na povolání vázaný čas	smluvní pracovní doba	
	vedlejší pracovní doba, přesčasy, jízda do práce a z práce, pracovní sociální povinnosti	
	regenerace a osobní zaopatření	spánek
		výživa, hygiena, zásobování
	čas pro role s cha- rakterem nutnosti	rodina a sociální závazky
	individuálně disponibilní čas	materiálně nutné činnosti, jako další vzdělání, kutilství apod.
	politické, sociálně charitativní nebo religiozně nutné činnosti	
	užitkový volný čas	

Zdroj: Zpracováno dle Vážanského (2001)

3.6 Životní úroveň jako návyk a možnosti jejího řízení

Životní úroveň lze určitými nástroji řídit. Jedná se o nástroje politiky životní úrovně, která může být dlouhodobá nebo krátkodobá. Dlouhodobá politika vytváří podmínky pro realizaci cílů dlouhodobé povahy v oblasti spotřeby zboží obyvatelstva, v poskytování co nejrozsáhlejšího komplexu placených či neplacených služeb a zároveň jiných sociálních a hmotných podmínek. K realizaci dlouhodobé politiky životní úrovně je potřeba provádět určité změny ve struktuře spotřeby a jedná se o složku strukturální politiky státu. Krátkodobá politika se snaží o přechod z nižší životní úrovně na vyšší stupeň kvality uspokojování potřeb obyvatelstva. Sleduje vnitřní trh, snaží se o usměrňování cen a také o stabilitu měny. K řízení životní úrovně je nezbytně nutné rozpoznání a stanovení cílů v této oblasti. Podmínkou je prognostická činnost veškerých orgánů státu a dalších významných organizací, které se účastní uspokojování finálních potřeb. Touto prognózou se rozumí kvalifikovaná předpověď o budoucnosti, jež je opřena o vědecké poznatky a metody s různě vysokým stupněm spolehlivosti. Neodmyslitelnými předpoklady předpovídání životní úrovně jsou vytrvalost zabezpečující neustále nové poznatky, dále rozmanitost řešení, korigování prognózování státem, vědeckost zjištění a podobně. Souběžně jsou různými příslušnými

subjekty vypracovávají koncepce, které navazují na provedené prognózy a uplatňují je tak v politice životní úrovně. (Sova, 1978)

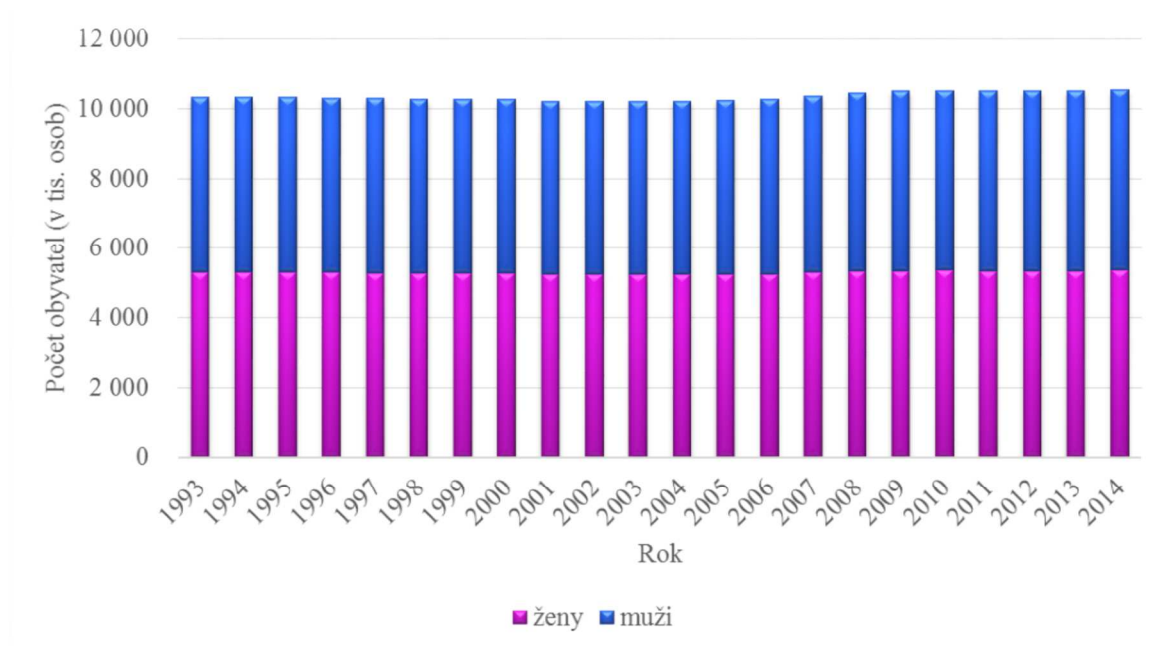
Životní úroveň je pružná, což znamená, že ji lze zvyšovat bez omezení za předpokladu, že si lidé dokáží zvyknout na nárůst bohatství a naučí se uplatňovat s tím související širší škálu výdajů, které z takového růstu plynou. Člověk má jistou navyklou životní úroveň a je mnohem těžší z ní ustupovat, než ji zvyšovat v důsledku nárůstu bohatství. Navyklou životní úroveň tvoří nejen výdaje k uspokojení fyzických potřeb, ale také velká řada výdajů marnotratného charakteru. Zde se jedná o otázku cti. Vzdát se těchto marnotratných výdajů je pro člověka postupem času stejně těžké a možná i těžší, než se vzdát těch pro život bezpodmínečně nutných. Sestoupit z úrovně, které člověk přivykl je nelehké, jelikož jednou utvořené návyky se obtížně odbourávají. Lidé se upínají na aktivity, které vedou k získání co největšího bohatství. Práce, která přináší malý nebo žádný zisk se znevažuje. Lidé také upřednostňují dobře viditelnou spotřebu a zaměřují se na ty oblasti, které nejvíce vidí ti, jejichž dobré mínění chtějí získat. (Kubátová, 2010)

4. Vlastní práce

4.1 Charakteristika České republiky a analýza vybraných demografických ukazatelů

Česká republika je středoevropský stát, který svou rozlohou zaujímá 78 866 kilometrů čtverečních, a na jehož území žije přes deset milionů obyvatel. Česká republika vznikla 1. ledna 1993, kdy došlo k oddělení od Slovenské republiky, proto budou data vztažena nejdále k tomuto dni. České republice patří členství ve více než 450 mezinárodních organizacích, komisích, ústavech či agenturách. Jedná se například o členství v Evropské Unii (od 1. května 2004) nebo v Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD), které je ČR členem od prosince 1995. Ke světové organizaci OECD v současné době náleží 34 ekonomicky nejvyspělejších zemí světa. Členství v ní České republice mimo jiné umožňuje účast na mezinárodní spolupráci členských zemí v oblasti vzdělávání.

Graf 1: Počet obyvatel České republiky k 31. 12. v letech 1993 – 2014 (v tis.)

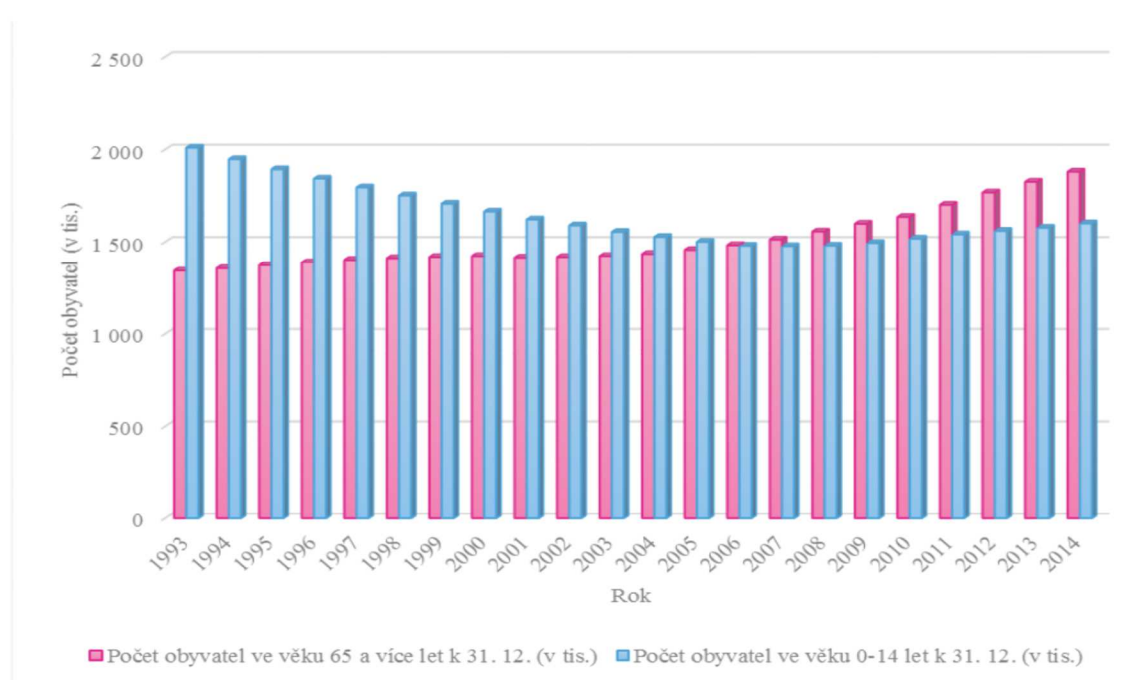

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

V grafu 1 je znázorněn vývoj počtu obyvatel České republiky v letech 1993 až 2014. Údaje jsou vztaženy vždy k 31. prosinci daného roku a jsou uvedeny v tisících. Nejvyšší

počet obyvatel byl zaznamenán v roce 2014 a jednalo se o 10,538 mil. osob. Naopak nejnižší hodnota byla zaznamenána na konci roku 2002, a to 10,203 mil. občanů. Z analýzy elementárních charakteristik (viz příloha 1) vyplynulo, že se počet obyvatel od roku 1993 každoročně snižoval, až do roku 2003, kdy začalo docházet každým rokem k nárůstu. Ten trval do roku 2011. Další záporný vývoj byl zaznamenán v letech 2013 a 2014. Průměrně se počet obyvatel každoročně zvýšil o 9 728 osob.

Graf 2: Počet obyvatel k 31. 12. ve věku 0-14 let a 65 a více v letech 1993 - 2014 (v tis. osob)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

Graf 2 ukazuje, jak se v letech 1993 – 2014 vyvíjelo zastoupení nejmladší a nejstarší generace. První skupinu tvoří děti od 0 do 14 let věku, druhá skupina je charakteristická věkem 65 a více let. Na první pohled je zřejmé, jak populace stárne. Prostřednictvím elementárních charakteristik (viz příloha 2) bylo zjištěno, že u mladší skupiny docházelo od roku 1993 ke zpomalení vývoje. Tento nepříznivý vývoj byl ale každým rokem slabší. Například v roce 1994 bylo o 62 tisíc obyvatel v daném věku v ČR méně, než v roce 1993 a rok 2007 oproti předchozímu roku již zaznamenal záporný rozdíl pouze 3 tisíce osob.

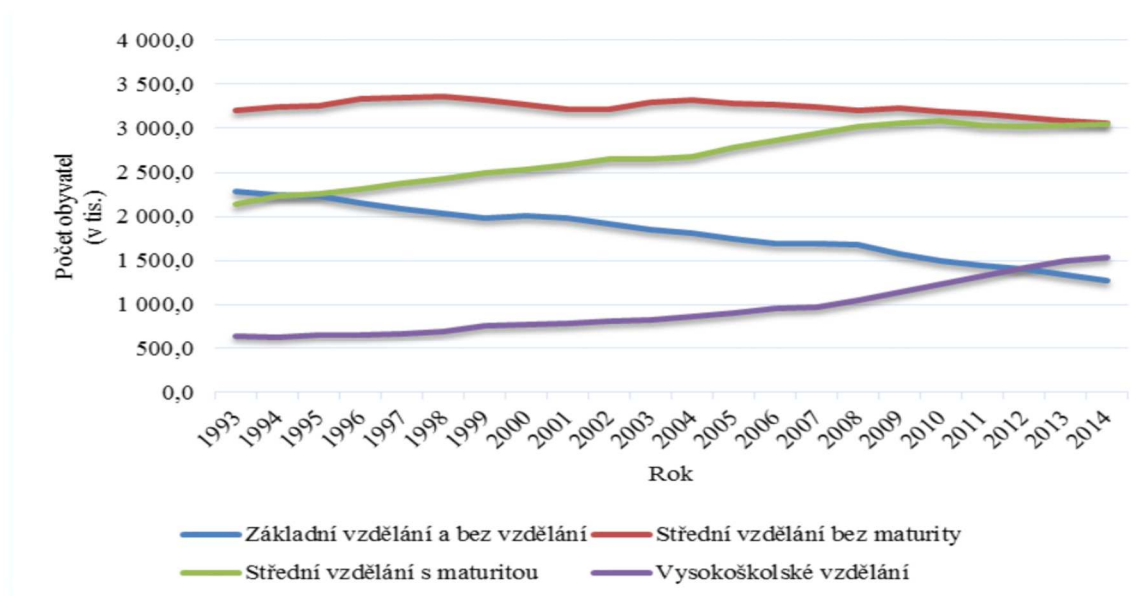
Od roku 2008 dochází každoročně k nárůstu počtu zástupců mladé generace. V průměru se každý rok počet obyvatel ve věku 0 – 14 let snížil o 19 tisíc osob.

Oproti tomu osoby ve věku 65 a více let zaznamenaly meziroční růst ve všech sledovaných obdobích, vyjma roku 2001, kdy došlo ke snížení oproti roku 2000 o 8 tisíc obyvatel. K největšímu nárůstu oproti předešlému období došlo v letech 2011, 2012 a dále pak 2013 a 2014. V průměru se počet zástupců starší generace každým rokem zvyšoval o 1,61 % a průměrný absolutní přírůstek byl 26 tisíc osob ročně (viz příloha 3).

4.2 Vzdělanost obyvatel

Graf 3 se zabývá problematikou vzdělání osob starších 15 let, které je pro tyto účely rozděleno do čtyř kategorií: základní vzdělání a bez vzdělání, střední vzdělání bez maturity, střední vzdělání s maturitou a vysokoškolské vzdělání. Údaje jsou opět uvedeny v tisících osob.

Graf 3: Vývoj vzdělání obyvatel ČR ve věku 15 a více let (v tis. osob) v letech 1993 – 2014

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

Na první pohled je viditelné, že počet osob první skupiny v letech 1993 – 2014 klesá, oproti tomu přibývá osob středoškolsky vzdělaných s maturitou i obyvatel se vzděláním

vysokoškolským. V příloze 4 je uvedena tabulka rozdělení četností, ze které graf vychází. Pro bližší charakteristiku vývoje vzdělání v České republice byly vybrány okrajové skupiny, tedy osoby se základním vzděláním a bez vzdělání a osoby se vzděláním vysokoškolským. Pro obě skupiny byly vypočítány elementární charakteristiky a zkonstruovány předpovědi budoucího vývoje.

Počet osob se základním vzděláním a bez vzdělání každoročně klesal (viz příloha 5), vyjma roku 2000, kdy došlo oproti předchozímu roku k nárůstu 20 414 osob. V průměru se objem populace se základním vzděláním a bez vzdělání každým rokem snižoval o 2,73 % a průměrně ročně poklesl o 48 124 osob. Pro konstrukci předpovědi vývoje vyhovovalo lineární proložení (viz příloha 6). Tabulka 5 zobrazuje lineární rovnici vývoje počtu osob s nejnižším vzděláním, pomocí které byly predikovány odhady na příští dva roky. Bodový odhad předpokládá, že v roce 2015 bude počet osob se základním vzděláním nebo nižším 1 278,38 tisíc. Intervalový odhad s 95% pravděpodobností předpovídá, že se počet těchto osob bude v roce 2015 pohybovat mezi 1 248,91 tis. a 1 307,84 tis. Na rok 2016 je bodový odhad 1 231,64 tis. osob a intervalový odhad má rozmezí 1 200,2 až 1 263,09 tis. obyvatel. Na základě minulého vývoje lze konstatovat, že tohoto typu vzdělání bude do budoucna dále ubývat, a tedy že lidé budou vzdělanější.

Tabulka 5: Korelační charakteristiky a parametry trendové funkce počtu osob ve věku nad 15 let se základním vzděláním a bez vzdělání (v tis. osob)

Lineární trendová funkce	$y_t' = 2\,353,281 - 46,735t_i$	
Index korelace	0,9947	
Predikce, $\alpha = 0,05$, pro rok	2015	2016
Bodový odhad	1 278,38	1 231,64
Intervalový odhad, 95 %	1 248,91 - 1 307,84	1 200,2 - 1 263,09

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ČSÚ

Příloha 7 zobrazuje výpočty elementárních charakteristik vývoje počtu osob starších 15 let s vysokoškolským vzděláním za roky 1993 - 2014. Ten zaznamenal snížení oproti předchozímu roku pouze v letech 1994 a 1996. Ve všech ostatních obdobích objem této populace rostl, nejvíce pak v roce 2009 proti roku 2008, a to o více než 97 tisíc obyvatel. V průměru se počet nejvzdělanější skupiny osob každým rokem zvyšoval o 4,22 % a průměrný absolutní přírůstek byl 42 558 osob ročně. Následující tabulka 6 zobrazuje predikovaný vývoj počtu vysokoškolsky vzdělaných osob na následující dva

roky. Na základě zhodnocení minulého vývoje v bodovém grafu vyhovovalo polynomiální proložení (viz příloha 8). Tabulka zachycuje kvadratickou trendovou funkci i odhady na roky 2015 a 2016. Díky této extrapolaci lze říci, že objem vysokoškolsky vzdělané populace nadále poroste.

Tabulka 6: Korelační charakteristiky a parametry trendové funkce počtu osob ve věku nad 15 let s vysokoškolským vzděláním (v tis. osob)

Kvadratická trendová funkce	$y_t' = 668,179 - 10,1625t_i + 2,2959t_i^2$	
Index korelace	0,9957	
Predikce, $\alpha = 0,05$, pro rok	2015	2016
Bodový odhad	1 648,995	1 746,742
Intervalový odhad, 95 %	1 607,342 - 1 690,649	1 697,248 - 1 796,236

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ČSÚ

4.3 Statistická analýza vybraných ekonomických (objektivních) ukazatelů životní úrovně

4.3.1 Hrubý domácí produkt

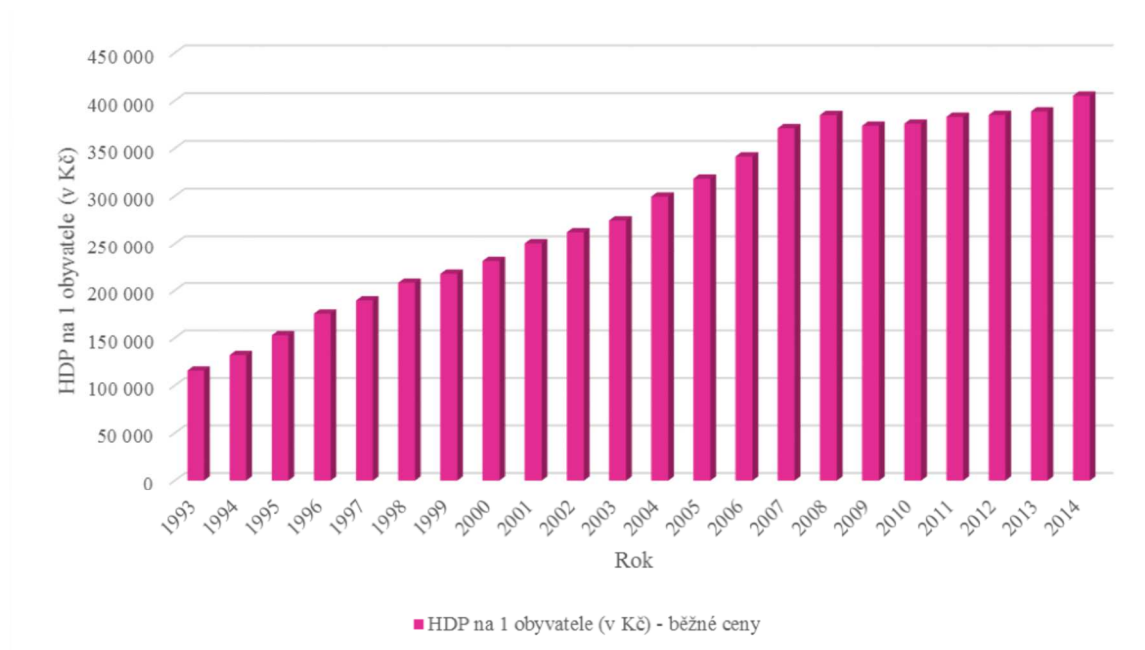
Jako první ekonomický ukazatel životní úrovně byl zvolen hrubý domácí produkt (HDP) přepočtený na jednoho obyvatele. Jedná se o podíl HDP v běžných cenách⁵ a středního stavu⁶ obyvatel v daném roce. Jeho vypovídací schopnost v otázce životní úrovně obyvatelstva příslušné země se stává střetem kritik, protože HDP zahrnuje i produkci firem, které sice působí na českém trhu, ale sídlo mají v jiné zemi. Dále HDP nezahrnuje například otázku životního prostředí. Je možné, že nárůst HDP má negativní dopad na prostředí, ve kterém lidé žijí. Dalším problémem je, že HDP nezahrnuje volný čas a produkci v něm. Tou můžou být domácí práce, péče o děti a seniory, dobrovolná pomoc členů domácnosti, nákupy statků a služeb a podobně. Nicméně Eurostat HDP používá jako ukazatel pro srovnání životních úrovní členských států, proto byl vývoj hrubého domácího produktu na jednoho obyvatele ČR zařazen do této práce a zanalyzován. V příloze 9 jsou uvedeny výpočty elementárních charakteristik vývoje HDP na jednoho obyvatele v běžných cenách v letech 1993 – 2014. Jak lze vyčíst z prvních absolutních diferencí, jediným rokem, kdy výše

⁵ Ceny platné v daném sledovaném období.

⁶ Počet obyvatel daného území v časovém okamžiku zvoleném jako střed sledovaného období. V tomto případě se jedná o střed roku, což je půlnoc z 30. 6. na 1. 7.

HDP klesla oproti roku předchozímu, byl rok 2009. V roce 2008 byla hodnota HDP rovna 384 992 Kč. Roku 2009 tento objem klesl na 373 810 Kč a dále postupně rostl. Přibližně stejné hodnoty jako v roce 2008 dosáhl až roku 2012, což bylo 385 152 Kč. V průměru se každým rokem HDP zvyšoval o 6,15 % a průměrný absolutní přírůstek činil 13 790 Kč ročně. Vývoj je zobrazen v grafu 4.

Graf 4: Vývoj HDP na 1 obyvatele (v Kč) v běžných cenách za období 1993 – 2014

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

Predikce vývoje HDP byla zkonstruována (viz příloha 10) pomocí polynomiálního proložení. Tabulka 7 shrnuje předpovězené hodnoty na základě kvadratické funkce uvedené v prvním řádku tabulky. Pro rok 2015 byl získán bodový odhad 415 746 Kč a intervalový odhad 397 402 až 434 091 Kč. Na rok 2016 byla předpovězena hodnota 421 548 Kč a interval 399 750 až 443 345 Kč. Výsledek extrapolace značí, že HDP na 1 obyvatele ČR v běžných cenách v Kč nadále poroste.

Tabulka 7: Korelační charakteristiky a parametry trendové funkce HDP na 1 obyvatele v běžných cenách (v Kč)

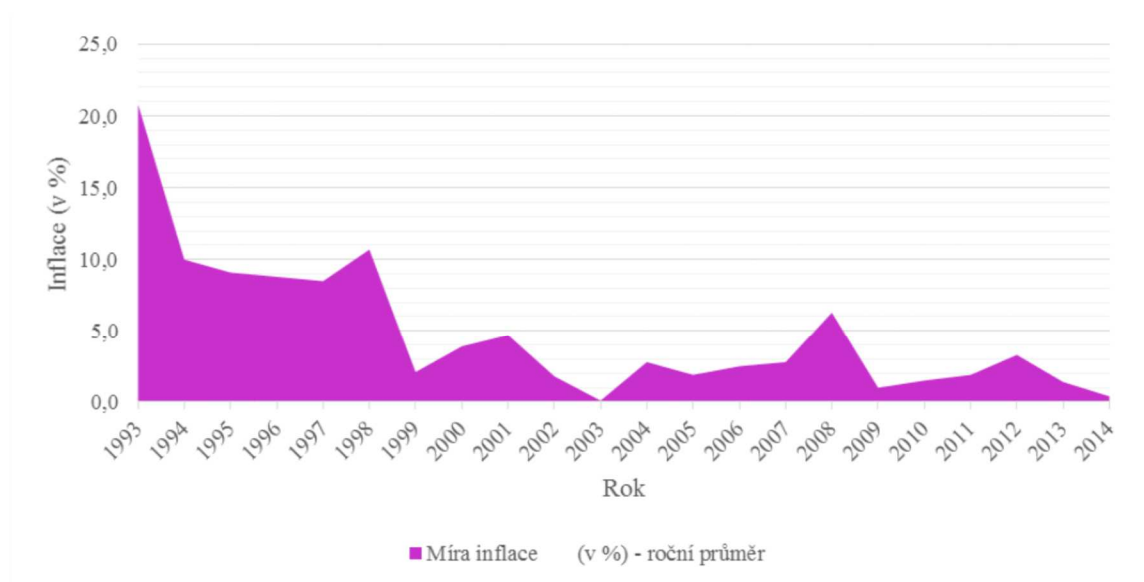
Kvadratická trendová funkce	$y_t' = 85\,868,88 + 22\,527,58t_1 - 355,87t_1^2$	
Index korelace	0,9921	
Predikce, $\alpha = 0,05$, pro rok	2015	2016
Bodový odhad	415 746	421 548
Intervalový odhad, 95 %	397 402 - 434 091	399 750 - 443 345

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ČSÚ

4.3.2 Inflace

Následující graf 5 znázorňuje vývoj průměrné roční míry inflace v letech 1993 až 2014. Vyjádřena je v procentech. Na první pohled je patrné, že vývoj inflace v České republice není stabilní. Z přílohy 11 lze vyčíst, jak se v průběhu času inflace měnila. Největší hodnota byla zaznamenána v roce 1993, a to 20,8 %. Hned další rok poklesla o 10,8 %. Vůbec nejnižší hodnotu za dané časové období vykazuje rok 2003, kdy činila průměrná inflace 0,1 %. Druhý nejnižší záznam je pro rok 2014 0,4 %. V průměru se průměrná roční míra inflace každým rokem snižovala o 17,15 % a absolutně se každoročně snížila o 0,97 %.

Graf 5: Vývoj průměrné roční míry inflace v letech 1993 – 2014 (v %)

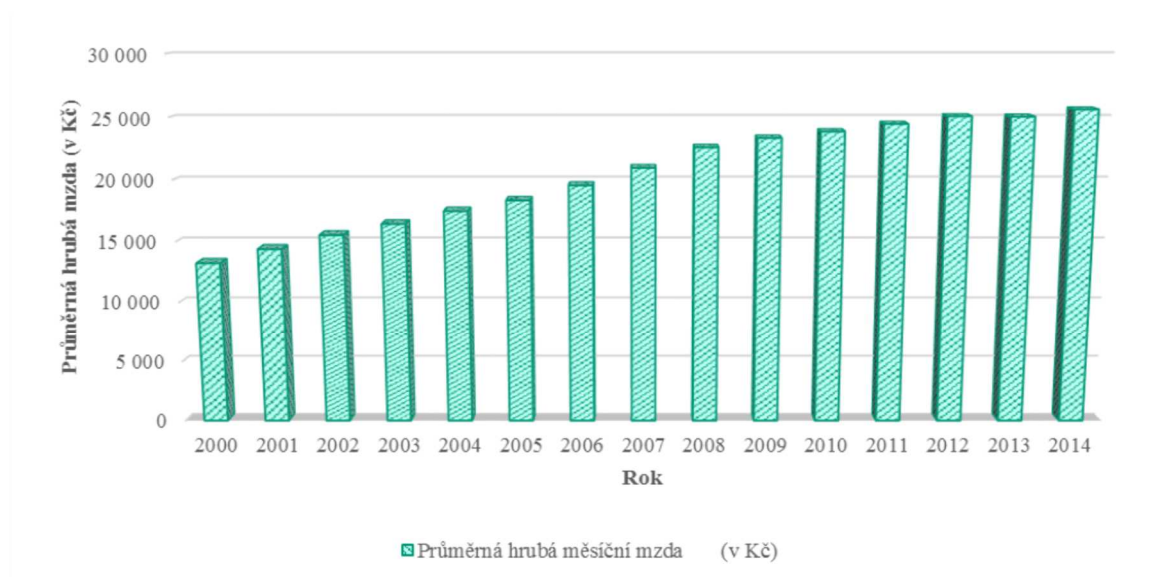

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

4.3.3 Průměrná hrubá mzda a průměrný starobní důchod

Průměrná hrubá mzda a průměrný starobní důchod jsou důležité faktory ovlivňující životní úroveň jedinců. V grafu 6 je znázorněn vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy v letech 2000 až 2014. Jedná se o vyjádření v Kč. Příloha 12 obsahuje výpočet elementárních charakteristik této časové řady. Jak je vidět z grafu, průměrná hrubá měsíční mzda roste. Pouze v roce 2013 zaznamenala snížení o 32 Kč oproti roku 2012. Největší nárůst byl v roce 2008, kdy průměrná hrubá měsíční mzda vzrostla proti roku 2007 o 1 635 Kč na hodnotu 22 592 Kč. Nejvyšší údaj patří roku 2014, a sice 25 607 Kč. V průměru se každým rokem daný ukazatel zvyšoval o 4,84 % a absolutně se hrubá mzda každoročně zvýšila o 885 Kč.

Graf 6: Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy v letech 2000 – 2014 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČNB

Konstrukci předpovědí vývoje průměrné hrubé měsíční mzdy zahrnuje příloha 13 a výsledky z ní jsou zaneseny do následující tabulky 8. Predikce byla vypočítána pomocí polynomiálního proložení. S použitím kvadratické rovnice byl stanoven bodový odhad, který říká, že v roce 2015 bude průměrná hrubá měsíční mzda 26 381,96 Kč. Intervalový odhad pro stejný rok je 25 505,84 až 27 258,07 Kč. Na rok 2016 je bodový odhad 26 752,97 Kč a intervalový odhad s pravděpodobností 95 % má rozmezí 25 632,46 až 27 873,48 Kč. Je tedy zřejmé, že výše průměrné hrubé měsíční mzdy bude v následujících obdobích růst.

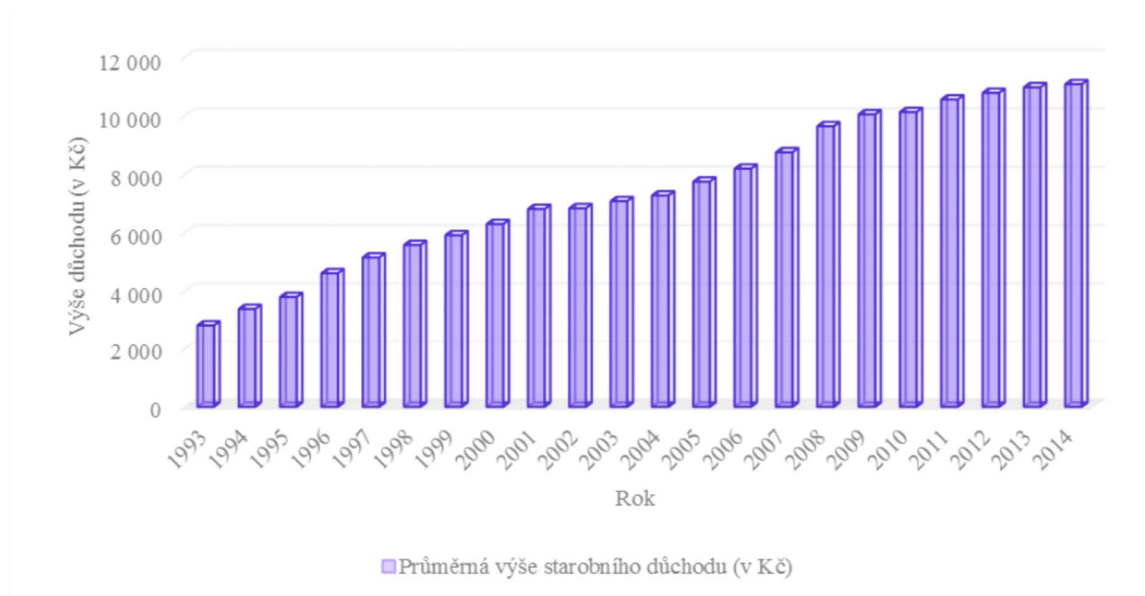
Tabulka 8: Korelační charakteristiky a parametry trendové funkce průměrné hrubé měsíční mzdy (v Kč)

Kvadratická trendová funkce	$y_t' = 11\,369,78 + 1\,472,14t_i - 33,37t_i^2$	
Index korelace	0,9952	
Predikce, $\alpha = 0,05$, pro rok	2015	2016
Bodový odhad	26 381,96	26 752,97
Intervalový odhad, 95 %	25 505,84 - 27 258,07	25 632,46 - 27 873,48

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ČNB

Stejně byl zanalyzován i průměrný starobní důchod a jeho vývoj v letech 1993 až 2014. Vizualní zobrazení poskytuje následující graf 7 a výpočet elementárních charakteristik časové řady uvádí příloha 14. Průměrný důchod nezaznamenal ani v jednom období záporný vývoj. Nejnižší přírůstek byl v roce 2010 oproti 2009 a činil 78 Kč. Tehdy byla výše průměrného starobního důchodu 10 123 Kč. Největší první absolutní diferenci zaznamenal rok 2008, kdy oproti roku 2007 narostl průměrný starobní důchod o 891 Kč. Nejvyšší hodnota je uvedena v roce 2014, a to 11 075 Kč. Průměrný koeficient růstu říká, že se každý rok průměrný starobní důchod zvyšoval o 6,72 %. Průměrný absolutní přírůstek byl 393 Korun každoročně.

Graf 7: Vývoj průměrné výše starobního důchodu v letech 1993 – 2014 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

V následující tabulce 9 je shrnuta předpověď hodnot pro roky 2015 a 2016, vycházející z přílohy 15, kde je uveden postup konstrukce této predikce. Využito bylo lineární proložení. Přes níže uvedenou lineární rovnici byl vypočítán pro rok 2015 bodový odhad průměrné výše starobního důchodu 11 969,22 Kč a intervalový odhad s 95% pravděpodobností s hodnotami 11 689,94 až 12 248,50 Kč. Pro rok 2016 je bodový odhad 12 364,21 Kč a intervalový 12 066,14 až 12 662,29 Kč. Také z této predikce vychází, že průměrná výše starobního důchodu v následujících obdobích poroste.

Tabulka 9: Korelační charakteristiky a parametry trendové funkce průměrné výše starobního důchodu (v Kč)

Lineární trendová funkce	$y_t' = 2884,416 + 394,992t_i$	
Index korelace	0,9934	
Predikce, $\alpha = 0,05$, pro rok	2015	2016
Bodový odhad	11 969,22	12 364,21
Intervalový odhad, 95 %	11 689,94 - 12 248,50	12 066,14 - 12 662,29

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ČSÚ

4.3.4 Výdaje na spotřebu

Jak je uvedeno v kapitole 3.2, je spotřeba statků a služeb považována za ukazatel životní úrovně. Následující graf 8 názorně ukazuje, že výdaje domácností na konečnou spotřebu v letech 1993 – 2014 neustále rostly. To potvrzuje i výpočet elementárních charakteristik v příloze 16. Údaje jsou uvedeny v milionech Kč a jedná se o běžné ceny. V prvním sledovaném období vykazovaly výdaje na spotřebu hodnotu 625 560 mil. Kč. Následující rok stouply o 68 085 mil. Kč. Největší meziroční nárůst byl zaznamenán v roce 1996 oproti roku 1995, a to 132 746 mil. Kč. Naopak nejnižší v roce 2009 proti roku 2008 s hodnotou 13 190 mil. Kč. Nejvíce peněz občané ČR na konečnou spotřebu vynaložili v roce 2014, což bylo 2 121 638 mil. Kč a nejméně v roce 1993, a sice 625 560 mil. Kč. V průměru se každým rokem vydání na spotřebu zvyšovalo o 5,99 % a průměrný absolutní přírůstek byl 71 242 mil. Kč.

Graf 8: Vývoj výdajů domácností na konečnou spotřebu v letech 1993 - 2014 (v mil. Kč) – běžné ceny

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

V příloze 17 je znázorněn postup extrapolace časové řady vývoje výdajů domácností na konečnou spotřebu na roky 2015 až 2016. Použito bylo polynomiální proložení. Výsledky jsou shrnuty v následující tabulce 10. Přes kvadratickou trendovou funkci bylo vypočítáno, že v roce 2015 by se měla výše výdajů domácností na konečnou spotřebu nacházet na hodnotě 2 217 154 mil. Kč. Intervalová předpověď s 95% pravděpodobností je v rozmezí 2 147 106 až 2 287 202 mil. Kč. Pro rok 2016 je predikován bodový odhad 2 257 895 mil. Kč a intervalový odhad 2 174 662 až 2 341 129 mil. Kč. Z analýzy vyplývá, že spotřební vydání domácností se budou nadále zvyšovat.

Tabulka 10: Korelační charakteristiky a parametry trendové funkce výdajů domácností na konečnou spotřebu (v mil. Kč) v běžných cenách

Kvadratická trendová funkce	$y_t' = 504\,807,4 + 106\,753,7t_i - 1\,404,5t_i^2$	
Index korelace	0,9957	
Predikce, $\alpha = 0,05$, pro rok	2015	2016
Bodový odhad	2 217 154	2 257 895
Intervalový odhad, 95 %	2 147 106 - 2 287 202	2 174 662 - 2 341 129

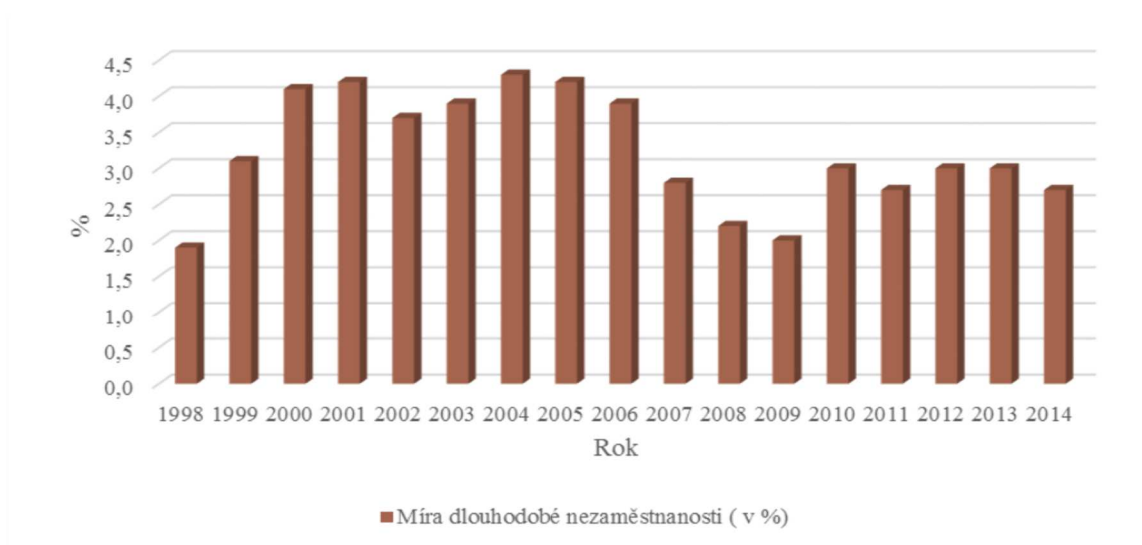
Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ČSÚ

4.3.5 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost může mít negativní vliv na životní úroveň, zejména pak nezaměstnanost dlouhodobá. Proto byl právě tento druh vybrán pro analýzu vývoje. Data jsou shrnuta za roky 1998 – 2014 a vyjádřena v procentech. Do roku 2005 byla míra dlouhodobé nezaměstnanosti založena na počtu těch nezaměstnaných, kteří zaměstnání hledali déle než jeden rok. Od roku 2006 došlo ke změně a podle Eurostatu je míra dlouhodobé nezaměstnanosti založena na kratší době z doby hledání zaměstnání a doby od konce posledního zaměstnání. Zároveň musí kratší doba přesáhnout délku jednoho roku. V obou metodách se tedy jedná o nezaměstnanost delší než jeden rok.

V grafu 9 je zachycen vývoj míry dlouhodobé nezaměstnanosti, který měl nestabilní průběh. Příloha 18 uvádí výpočty elementárních charakteristik této časové řady. Jak je vidět, střídala období růstu období poklesu. V podstatě lze říci, že od roku 1998 dlouhodobá nezaměstnanost rostla až do roku 2002, kdy poklesla o 0,5 % oproti roku 2001. Následně opět dva roky rostla a od roku 2005 do roku 2009 klesala. Jednoprocentní nárůst zaznamenal rok 2011 oproti roku 2010. Poté v roce 2012 dlouhodobá nezaměstnanost vzrostla o 0,3 % a v roce 2013 byla stejná jako roku 2012. V roce 2014 klesla o 0,3 % proti roku 2013. Podle průměrného koeficientu růstu se míra dlouhodobé nezaměstnanosti každým rokem zvyšovala o 2,22 % a průměrný absolutní přírůstek byl 0,05 % ročně.

Graf 9: Vývoj míry dlouhodobé nezaměstnanosti v letech 1998 – 2014 (v %)

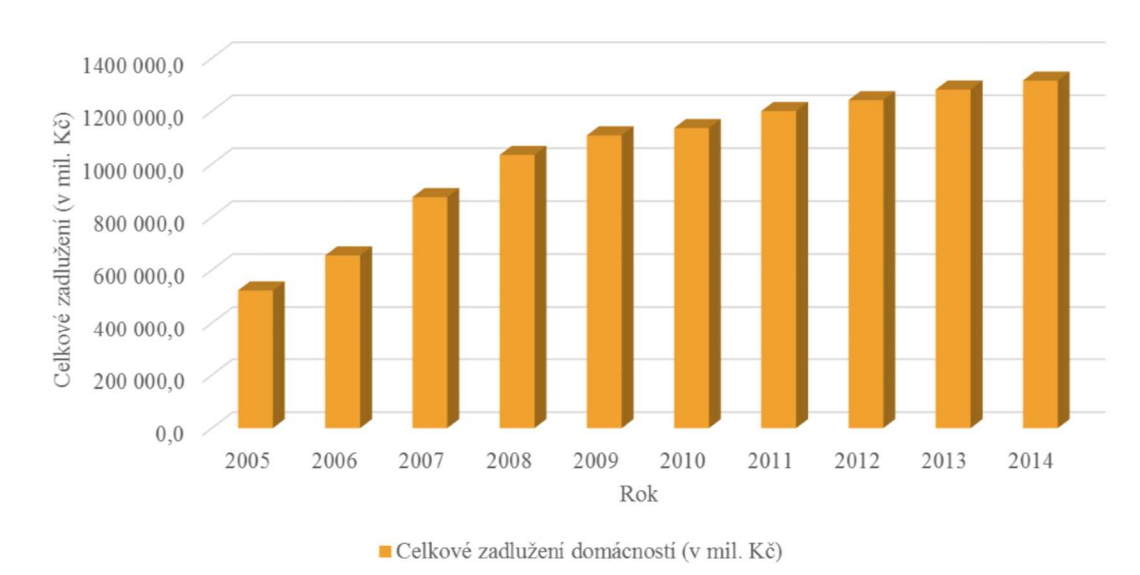
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

4.3.6 Zadlužení domácností

Jelikož se stále rozšiřuje nabídka úvěrů na trhu, a navíc jsou momentálně úroky na svých historických minimech, dochází snadno k zadlužení domácností České republiky. Vyzývá k němu i nepřehledné množství televizních a jiných reklam, billboardů, letáků a dalších propagačních prostředků.

Jak se celkové zadlužení českých domácností vyvíjelo v čase, znázorňuje graf 10. Jedná se o období od roku 2005 do roku 2014 a údaje jsou uvedeny v milionech korun. Příloha 19 pak uvádí výpočty elementárních charakteristik této časové řady. V žádném ze sledovaných období nedošlo k poklesu zadlužení, ale naopak se zvyšovalo. Z výpočtů prvních absolutních diferencí je však na první pohled vidět, že se růst celkového zadlužení v čase zpomaluje až do roku 2011, kdy byl zaznamenán vyšší přírůstek než v předchozím období. V průměru se každým rokem zadlužení domácností zvyšovalo o 10,79 % a průměrný absolutní přírůstek byl 88 042,50 mil. Kč.

Graf 10: Vývoj celkového zadlužení domácností v letech 2005 – 2014 (v mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČNB

Pro znázornění vývoje struktury zadlužení byly sestaveny grafy 12 a 13 (viz příloha 20) vystihující strukturu celkového zadlužení domácností v okrajových obdobích časové řady, tedy v roce 2005 a 2014. Z tohoto srovnání vyplynulo, že v roce 2014 oproti roku 2005 vzrostlo zadlužení na bydlení, a to z původních 54 % celkového zadlužení v roce 2005

na 69 % celkového zadlužení v roce 2014. Protože v obou sledovaných letech tvořila skupina ostatní shodně 11 % z celku, je jisté, že zadlužení na bydlení se navýšilo na úkor zadlužení na spotřebu. To pokleslo z 35 % celku v roce 2005 na 20 % celku v roce 2014.

4.4 Statistická analýza vybraných sociologických (subjektivních) ukazatelů životní úrovně

Data pro tuto analýzu byla získána z Českého sociálněvědního archivu. Výzkum probíhal v lednu 2015 a provedl ho výzkumný tým Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM) Sociologického ústavu AV⁷ ČR, v.v.i.⁸, v rámci výzkumu „Naše společnost 2015“. Sběr dat uskutečnila tazatelská síť CVVM.

Metoda výběru byla následující: dotázáno bylo celkem 1021 osob starších 15 let, kvótními znaky bylo pohlaví, věk a vzdělání. Reprezentativita souboru ve vztahu k území ČR byla dodržena kontrolováním znaků velikosti místa bydliště a regionů. V příloze 21 je uvedena tabulka reprezentativity, ze které vyplývá, že výběrový soubor odpovídá struktuře obyvatel České republiky, a to jak podle pohlaví, vzdělání a věku, tak i podle území. Tolerovány jsou minimální odchylky.

Odpovědi na otázky z dotazníku (viz příloha 22) byly získány standardizovanými interview, která provádělo 241 tazatelů. Jelikož byla kvalita vyplněných dotazníků dobrá, byly zařazeny do zpracování všechny uskutečněné rozhovory. V několika případech je rozsah souboru menší než 1021. To je způsobeno chybějícími odpověďmi v dotazníku.

4.4.1 Životní úroveň domácnosti

Následující tabulka 11 zobrazuje odpovědi na otázku⁹ životní úrovně domácnosti. Na tuto otázku odpovědělo všech 1021 dotázaných. V tabulce 11 jsou zaznamenány četnosti jednotlivých odpovědí a zároveň přepočítány na četnosti relativní, které jsou uvedeny v procentech. Nejvíce dotázaných (390 osob, 38,2 %) hodnotilo životní úroveň své domácnosti jako spíše dobrou, druhá nejpočetnější skupina (384 osob, 37,6 %) označila životní úroveň za ani dobrou, ani špatnou. Nejméně dotázaných má podle svého názoru velmi špatnou životní úroveň (41 osob, 4,02 %). Tato otázka a její odpovědi budou využity u analýzy všech následujících závislostí, které budou zpracovány v programu Statistica.

⁷ Akademie věd

⁸ Veřejná výzkumná instituce

⁹ Považujete životní úroveň Vaší domácnosti

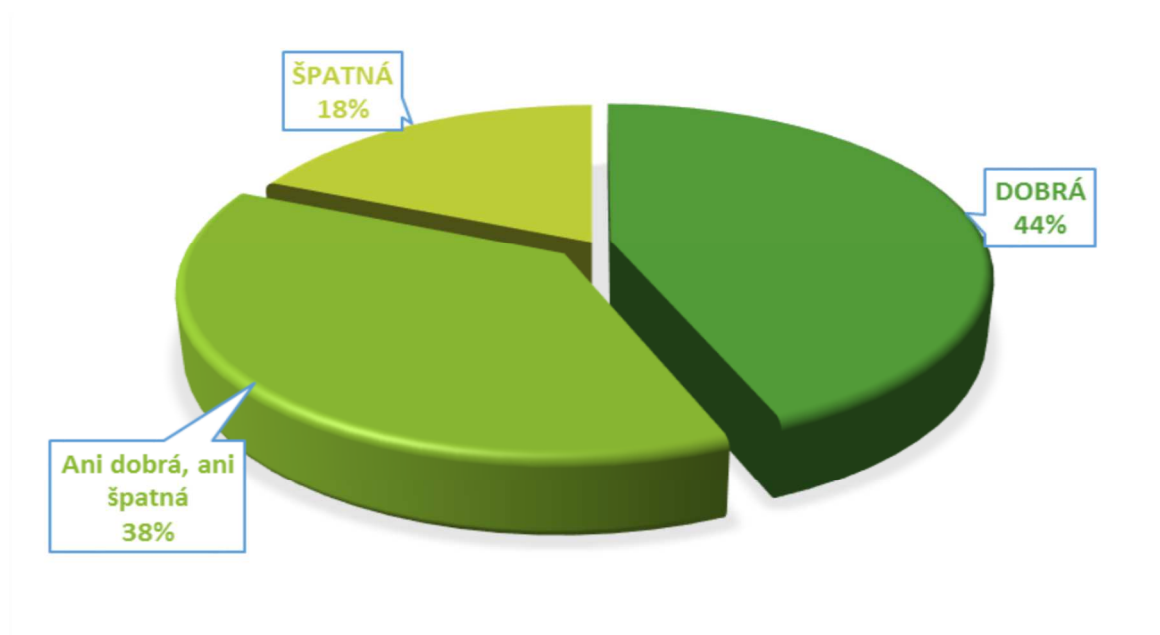
Tabulka 11: Subjektivní vnímání životní úrovně domácnosti

Životní úroveň domácnosti	Četnost	Relativní četnost (v %)
Velmi dobrá	58	5,68
Spíše dobrá	390	38,2
Ani dobrá, ani špatná	384	37,6
Spíše špatná	148	14,5
Velmi špatná	41	4,02
Neví	0	0
Bez odpovědi	0	0
Odmítl odpovědět	0	0
Celkem	1021	100

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

Pro srovnání lze sloučit první dvě skupiny do skupiny “dobrá” životní úroveň a poslední dvě skupiny do skupiny “špatná” životní úroveň. Z grafu je pak jasně vidět, že celkově převažuje s 44 % dobré hodnocení životní úrovně, následuje hodnocení neutrálního charakteru ani dobrá, ani špatná s 38% podílem a pouze 18 % všech dotázaných označilo životní úroveň své domácnosti jako špatnou. Z toho lze vyvodit, že obyvatel České republiky nespokojených se svou životní úrovní je nejméně.

Graf 11: Hodnocení životní úrovně domácnosti – transformované skupiny

Zdroj: Vlastní propočty na základě dat ČSDA

4.4.2 Životní úroveň podle věku, pohlaví, vzdělání a velikosti obce

Na vnímání životní úrovně by mohl mít vliv věk respondenta. V tabulce 12 jsou shrnuty odpovědi na otázku životní úrovně¹⁰ a věku¹¹. Celkem bylo zaznamenáno 1019 odpovědí. Věkové kategorie byly rozděleny do pěti skupin, a to 15 až 19 let, 20 až 29 let, 30 až 44 let, 45 až 59 let a 60 a více let. Pro otestování závislosti mezi hodnocením životní úrovně domácnosti a věkem (viz příloha 23) byl použit χ^2 test kontingenční tabulky (viz vztah 2.14), který prokázal statisticky významnou závislost vnímání životní úrovně na věku. Dle hodnoty Cramérova koeficientu kontingence (viz vztah 2.18) lze závislost označit za velmi slabou.

Tabulka 12: Životní úroveň domácnosti a věk

Životní úroveň domácnosti	Věk - kategorie					Celkem
	15 - 19	20 - 29	30 - 44	45 - 59	60+	
Velmi dobrá	9	11	17	9	12	58
Spíše dobrá	32	64	126	79	88	389
Ani dobrá, ani špatná	19	55	101	102	106	383
Spíše špatná	5	24	29	35	55	148
Velmi špatná	1	7	11	11	11	41
Celkem	66	161	284	236	272	1019

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

Stejný postup byl použit pro analýzu závislosti mezi otázkou životní úrovně a pohlavím¹². Celkově bylo zaznamenáno 1021 odpovědí a jejich četnosti jsou shrnuty v tabulce 13. Příloha 24 shrnuje výstupy z analýzy sledovaných znaků. χ^2 test kontingenční tabulky (viz vztah 2.14) v tomto případě neprokázal statisticky významnou závislost vnímání životní úrovně na pohlaví.

Tabulka 13: Životní úroveň domácnosti a pohlaví

Životní úroveň domácnosti	Pohlaví		Celkem
	Muž	Žena	
Velmi dobrá	32	26	58
Spíše dobrá	187	203	390
Ani dobrá, ani špatná	186	198	384
Spíše špatná	75	73	148
Velmi špatná	19	22	41
Celkem	499	522	1021

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

¹⁰ Považujete životní úroveň Vaší domácnosti

¹¹ Kolik je Vám let?

¹² Dotázaný je

Dalším faktorem, který by mohl ovlivnit názor občanů na životní úroveň své domácnosti, je otázka jejich vzdělání¹³. Odpovědi byly rozděleny do čtyř skupin (viz tabulka 14). Jedná se o (neúplné) základní vzdělání, střední vzdělání bez maturity a vyučení, střední vzdělání s maturitou a poslední skupinu tvoří absolventi vyšších odborných škol a bakalářského či zcela dokončeného vysokoškolského vzdělání. Četnosti jednotlivých odpovědí jsou uvedeny také v tabulce 14. Celkem bylo zaznamenáno 1020 odpovědí. Výstupy ze statistické analýzy jsou zobrazeny v příloze 25. χ^2 test kontingenční tabulky (viz vztah 2.14) prokázal statisticky významnou závislost vnímání životní úrovně na vzdělání. Dle hodnoty Cramérova koeficientu kontingence (viz vztah 2.18) lze závislost označit za slabou.

Tabulka 14: Životní úroveň domácnosti a vzdělání

Životní úroveň domácnosti	Vzdělání				Celkem
	(Neúplné) základní	Střední bez maturity a vyučení	Střední s maturitou	VOŠ, Bakalářské a VŠ	
Velmi dobrá	10	14	13	21	58
Spíše dobrá	54	111	139	86	390
Ani dobrá, ani špatná	72	153	119	39	383
Spíše špatná	30	65	41	12	148
Velmi špatná	12	21	7	1	41
Celkem	178	364	319	159	1020

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

Následně byl analyzován možný vliv otázky velikosti obce¹⁴ na vnímání životní úrovně domácnosti. Velikostních skupin obce je v tabulce 15 celkem osm. Jedná se o obec do 799 obyvatel, dále 800 až 1999 obyvatel, 2000 až 4999 obyvatel, 5000 až 14 999 obyvatel, 15 000 až 29 999 obyvatel, 30 000 až 79 999 obyvatel, 80 000 – 999 999 obyvatel a poslední skupinu tvoří obce s jedním milionem a více obyvateli. Celkem bylo zaznamenáno 1021 odpovědí. Příloha 26 shrnuje výstupy ze statistické analýzy. V tomto případě χ^2 test kontingenční tabulky (viz vztah 2.14) neprokázal statisticky významnou závislost vnímání životní úrovně domácnosti na velikosti obce.

¹³ Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

¹⁴ Velikostní skupina obce

Tabulka 15: Životní úroveň domácnosti a velikost obce

Životní úroveň domácnosti	Velikostní skupina obce								Celkem
	< 799	800 - 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 14 999	15 000 - 29 999	30 000 - 79 999	80 000 - 999 999	1 000 000 a více	
Velmi dobrá	6	18	7	5	3	9	6	4	58
Spíše dobrá	32	54	48	49	47	44	54	62	390
Ani dobrá, ani špatná	43	54	50	56	52	35	53	41	384
Spíše špatná	14	27	11	17	17	21	21	20	148
Velmi špatná	7	7	3	3	3	5	6	7	41
Celkem	102	160	119	130	122	114	140	134	1021

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

4.4.3 Životní úroveň podle počtu členů domácnosti

Dále bylo analyzováno, zda existuje závislost mezi hodnocením životní úrovně domácnosti a otázkou počtu jejích členů¹⁵. Celkově bylo zaznamenáno 1018 odpovědí. Jak ukazuje tabulka 16, původně byly odpovědi rozděleny do sedmi skupin od jednoho člena po osm členů domácnosti. Pro splnění podmínek χ^2 testu bylo nutné sloučit některé skupiny, aby se nikde nevyskytovala četnost odpovědí 0. Proto došlo ke sdružení do pěti skupin, a sice jeden člen domácnosti, dva, tři, čtyři a poslední skupinu tvoří domácnost s pěti a více členy. Takto upravenou tabulku zahrnuje příloha 27, stejně jako postup celé statistické analýzy v programu Statistica. Pro otestování závislosti mezi hodnocením životní úrovně domácnosti a počtem jejích členů byl použit χ^2 test kontingenční tabulky (viz vztah 2.14), který prokázal statisticky významnou závislost vnímání životní úrovně na počtu členů domácnosti. Dle hodnoty Cramérova koeficientu kontingence (viz vztah 2.18) lze závislost označit za slabou.

Tabulka 16: Životní úroveň domácnosti a počet členů domácnosti

Životní úroveň domácnosti	Počet členů domácnosti							Celkem
	1	2	3	4	5	6	8	
Velmi dobrá	5	17	13	20	3	0	0	58
Spíše dobrá	54	116	101	93	24	1	0	389
Ani dobrá, ani špatná	72	131	83	77	17	2	0	382
Spíše špatná	31	62	27	17	7	4	0	148
Velmi špatná	15	9	7	7	2	0	1	41
Celkem	177	335	231	214	53	7	1	1018

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

¹⁵ Kolik členů včetně Vás má Vaše domácnost? Nezapomeňte započítat do celkového počtu také sebe.

Vliv na vnímání životní úrovně domácnosti by mohla mít také otázka počtu jejích ekonomicky aktivních členů¹⁶. Jak ukazuje tabulka 17, bylo 1013 odpovědí rozděleno do pěti skupin. Aby byla splněna podmínka pro provedení χ^2 testu nezávislosti, musely být sloupce obsahující nulu sloučeny. Zde se jednalo o sloupec čtyř ekonomicky aktivních členů domácnosti, který byl sloučen se sloupcem přechozím do skupiny „3 a více“. Takto upravenou tabulku zahrnuje příloha 28, kde je také zobrazen postup celé analýzy závislosti. Pro otestování závislosti hodnocení životní úrovně domácnosti na počtu jejích ekonomicky aktivních členů byl použit χ^2 test kontingenční tabulky (viz vztah 2.14), který prokázal statisticky významnou závislost. Dle hodnoty Cramérova koeficientu kontingence (viz vztah 2.18) lze závislost označit za slabou.

Tabulka 17: Životní úroveň domácnosti a počet ekonomicky aktivních členů domácnosti

Životní úroveň domácnosti	Ekonomicky aktivní členové domácnosti					Celkem
	1	2	3	4	Žádný	
Velmi dobrá	8	32	9	1	6	56
Spíše dobrá	92	200	35	6	56	389
Ani dobrá, ani špatná	98	152	36	5	89	380
Spíše špatná	48	38	6	0	56	148
Velmi špatná	9	10	1	0	20	40
Celkem	255	432	87	12	227	1013

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

4.4.4 Životní úroveň podle počtu nezaopatřených dětí a spokojenosti se životem

Možným faktorem ovlivňujícím hodnocení životní úrovně domácnosti může být také otázka počtu nezaopatřených dětí¹⁷ v domácnosti. Tabulka 18 shrnuje četnosti odpovědí, kterých bylo celkem 1019, podle pěti skupin. Jedno, dvě, tři, čtyři nebo více a žádné nezaopatřené dítě. Pro splnění podmínky pro provedení χ^2 testu nezávislosti, byl sloučen třetí a čtvrtý sloupec do sloupce „3 a více nezaopatřených dětí“. Jelikož se v takto sloučeném sloupci stále vyskytovala hodnota 0, bylo provedeno sloučení také řádků. Výsledná podoba upravené tabulky, stejně jako celé analýzy, je zobrazena v příloze 29, kde jsou řádky pouze tři, a to „dobrá“ životní úroveň, „ani dobrá, ani špatná“ a „špatná“ životní úroveň. Sjednocení posledních dvou řádků původní tabulky nebylo z hlediska provedení χ^2 testu nezávislosti

¹⁶ Kolik členů Vaší domácnosti je v současnosti ekonomicky aktivních (vykonává placené zaměstnání)? Pokud jste Vy sám ekonomicky aktivní, započítejte do celkového počtu také sebe.

¹⁷ Máte nezaopatřené děti? Pokud ano, kolik?

nutné, bylo provedeno pouze z hlediska logičnosti vyjádření. Z takto upravené tabulky byly opět vypočítány relativní četnosti, očekávané četnosti a byl proveden χ^2 test (viz vztah 2.14). Ten neprokázal statisticky významnou závislost vnímání životní úrovně domácnosti na počtu nezaopatřených dětí.

Tabulka 18: Životní úroveň domácnosti a počet nezaopatřených dětí

Životní úroveň domácnosti	Počet nezaopatřených dětí					Celkem
	1	2	3	4 nebo více	Žádné	
Velmi dobrá	6	8	0	0	44	58
Spíše dobrá	69	56	11	0	253	389
Ani dobrá, ani špatná	62	60	3	0	258	383
Spíše špatná	20	18	5	2	103	148
Velmi špatná	8	3	2	0	28	41
Celkem	165	145	21	2	686	1019

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

Stejně byla provedena analýza závislosti hodnocení životní úrovně domácnosti na otázce spokojenosti se životem¹⁸. Jak je vidět v původní tabulce 19, bylo zaznamenáno 1020 odpovědí, které byly rozčleněny do šesti skupin, přičemž se v posledních dvou vyskytovala četnost nulová. Pro splnění podmínek χ^2 testu nezávislosti bylo nutné tyto nulové hodnoty odstranit sloučením k jiným skupinám. Jako nejlepší varianta se jevílo sloučení skupiny “ani dobrá, ani špatná” se skupinou “neví”. Protože se neodstranily všechny nulové četnosti, byly zároveň sloučeny řádky s rozdělením vnímání životní úrovně, a to opět na “dobrá”, “ani dobrá, ani špatná” a “špatná”. Výslednou upravenou tabulku uvádí příloha 30, kde je taktéž uvedena analýza závislosti mezi sledovanými znaky. Pro otestování závislosti hodnocení životní úrovně domácnosti na spokojenosti se životem byl také použit χ^2 test kontingenční tabulky (viz vztah 2.14), který prokázal statisticky významnou závislost. Dle hodnoty Cramérova koeficientu kontingence (viz vztah 2.18) lze závislost označit za středně silnou.

¹⁸ Jak jste celkově spokojen se svým životem?

Tabulka 19: Životní úroveň domácnosti a spokojenost se životem

Životní úroveň domácnosti	Spokojenost se životem						Celkem
	Velmi spokojen	Spíše spokojen	Ani spokojen, ani nespokojen	Spíše nespokojen	Velmi nespokojen	Neví	
Velmi dobrá	29	24	3	2	0	0	58
Spíše dobrá	57	281	44	7	1	0	390
Ani dobrá, ani špatná	12	180	152	37	3	0	384
Spíše špatná	4	30	37	64	11	1	147
Velmi špatná	1	1	10	13	15	1	41
Celkem	103	516	246	123	30	2	1020

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

4.4.5 Životní úroveň podle příjmu domácnosti a pozice v zaměstnání

Tabulka 20 shrnuje odpovědi na otázky vnímání životní úrovně a příjmu domácnosti¹⁹. Celkově bylo zapsáno 1012 odpovědí. Čistý příjem domácnosti byl rozdělen do šestnácti kategorií. Protože se vyskytovaly nulové četnosti a ve velké míře také četnosti menší než 5, byly z důvodu splnění podmínek pro provedení χ^2 testu nezávislosti sloučeny kategorie příjmů pouze do šesti sloupců na příjem domácnosti menší než 13 000, příjem 13 000 až 19 999, 20 000 až 25 999, 26 000 až 35 999, 36 000 a více a poslední skupinu tvoří ti, kteří odmítli odpovědět nebo nevěděli. Upravenou tabulku četností obsahuje příloha 31. Pro otestování závislosti vnímání životní úrovně domácnosti na příjmu domácnosti byl použit χ^2 test kontingenční tabulky (viz vztah 2.14), který prokázal statisticky významnou závislost. Dle hodnoty Cramérova koeficientu kontingence (viz vztah 2.18) lze závislost hodnocení životní úrovně domácnosti na příjmu označit za slabou.

Tabulka 20: Životní úroveň domácnosti a příjem domácnosti

Životní úroveň domácnosti	Příjem domácnosti v Kč - kategorie															Celkem	
	< 10 000	10 000 - 12 999	13 000 - 15 999	16 000 - 19 999	20 000 - 21 999	22 000 - 23 999	24 000 - 25 999	26 000 - 28 999	29 000 - 31 999	32 000 - 35 999	36 000 - 39 999	40 000 - 49 999	50 000 - 59 999	60 000 a více	Odmítl odpovědět		Neví
Velmi dobrá	0	1	1	2	3	0	4	1	1	4	2	4	4	11	12	7	57
Spíše dobrá	3	11	11	14	20	9	18	19	30	27	21	46	23	10	91	35	388
Ani dobrá, ani špatná	12	24	15	24	25	17	21	15	22	24	11	33	12	2	90	35	382
Spíše špatná	12	13	13	15	8	13	18	6	5	6	1	5	1	0	22	8	146
Velmi špatná	8	5	5	3	1	1	2	1	2	1	2	0	0	0	8	0	39
Celkem	35	54	45	58	57	40	63	42	60	62	37	88	40	23	223	85	1012

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

¹⁹ Jaký je obvyklý čistý měsíční příjem celé Vaší domácnosti, tj. když sečtete příjem všech členů domácnosti? Pokud nevíte přesně, odhadněte prosím alespoň přibližnou částku.

Otázka pozice v zaměstnání²⁰ by také mohla mít vliv na vnímání životní úrovně domácností. Celkově bylo uvedeno 1017 odpovědí. Ty jsou rozděleny v tabulce 21 do devíti skupin, a to student nebo učeň, nepracující důchodce, nezaměstnaný, žena v domácnosti nebo na mateřské dovolené, OSVČ²¹, vedoucí zaměstnanec, ostatní zaměstnanec, kvalifikovaný dělník, ostatní dělník. Protože se v tabulce vyskytovaly nulové četnosti, bylo potřeba opět sloučit některé skupiny. Jelikož se nejevilo logické slučovat pozice v zaměstnání, byly sloučeny řádky hodnotící životní úroveň do tří, a sice “dobrá” životní úroveň, “ani dobrá, ani špatná” a “špatná” životní úroveň. Takto upravenou tabulku i výstup ze statistické analýzy dat obsahuje příloha 32. Pro otestování závislosti hodnocení životní úrovně domácnosti na pozici v zaměstnání byl použit χ^2 test kontingenční tabulky (viz vztah 2.14), který prokázal statisticky významnou závislost. Dle hodnoty Cramérova koeficientu kontingence (viz vztah 2.18) lze závislost označit za slabou.

Tabulka 21: Životní úroveň domácnosti a pozice v zaměstnání

Životní úroveň domácnosti	Pozice v zaměstnání									Celkem
	Student, učeň	Nepracující důchodce	Nezaměstnaný	Žena v domácnosti/na mateřské dovolené	OSVČ	Vedoucí zaměstnanec	Ostatní zaměstnanec	Kvalifikovaný dělník	Ostatní dělník	
Velmi dobrá	11	7	1	0	12	8	13	1	4	57
Spíše dobrá	41	74	7	15	47	30	129	23	23	389
Ani dobrá, ani špatná	27	98	16	13	31	15	98	35	50	383
Spíše špatná	6	54	24	6	8	1	28	10	10	147
Velmi špatná	1	12	10	0	1	0	5	1	11	41
Celkem	86	245	58	34	99	54	273	70	98	1017

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

4.4.6 Životní úroveň a nezaměstnanost

Na hodnocení životní úrovně domácnosti by mohla mít vliv i otázka nezaměstnanosti delší než 6 měsíců v posledních pěti letech života²². Celkových 1013 odpovědí je shrnuto v tabulce 22 podle jednotlivých kategorií, což bylo ano, ne a neví. Pro potřeby statistické analýzy byly sloučeny skupiny „ne“ a „neví“ do souhrnné „ne nebo neví“, aby byly odstraněny nulové četnosti. Příloha 33 zaznamenává upravenou tabulku četností a opět celou statistickou analýzu. Pro otestování závislosti hodnocení životní úrovně domácnosti na nezaměstnanosti delší než 6 měsíců v posledních pěti letech byl použit χ^2 test kontingenční

²⁰ Pokuste se zařadit do některé skupiny.

²¹ Osoba samostatně výdělečně činná

²² Byl jste nezaměstnaný déle než 6 měsíců během posledních 5 let?

tabulky (viz vztah 2.14), který prokázal statisticky významnou závislost. Dle hodnoty Cramérova koeficientu kontingence (viz vztah 2.18) lze závislost označit za slabou.

Tabulka 22: Životní úroveň domácnosti a nezaměstnanost delší než 6 měsíců v posledních 5 letech

Životní úroveň domácnosti	Nezaměstnaný déle než 6 měsíců v posledních 5 letech			Celkem
	Ano	Ne	Neví	
Velmi dobrá	14	43	0	57
Spíše dobrá	102	284	1	387
Ani dobrá, ani špatná	144	235	1	380
Spíše špatná	70	78	0	148
Velmi špatná	26	15	0	41
Celkem	356	655	2	1013

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

4.4.7 Životní úroveň podle ekonomické situace v ČR a spokojenosti s politickou situací

Otázka ekonomické situace v České republice²³ by mohla být též faktorem s vlivem na vnímání životní úrovně domácností. Tabulka 23 zobrazuje všech 1021 odpovědí. Rozděleny jsou do šesti skupin od velmi dobré ekonomické situace v ČR po velmi špatnou. Poslední skupinu tvoří odpověď „neví“. Z důvodu výskytu nulových četností došlo ke sloučení sloupců na hodnocení ekonomické situace v ČR jako „dobrá“, „ani dobrá, ani špatná“, „špatná“ a „neví“. Protože se stále vyskytovala nulová četnost v řádku „velmi špatná“ životní úroveň domácnosti, byly spojeny také řádky. Aby bylo spojení názorné a logické, výsledné řádky po sloučení byly životní úroveň domácnosti „dobrá“, „ani dobrá, ani špatná“ a „špatná“. Takto upravenou tabulku obsahuje příloha 34, jejímž obsahem je též celá statistická analýza závislosti znaků. Pro otestování závislosti hodnocení životní úrovně domácnosti na vnímání ekonomické situace v ČR byl použit χ^2 test kontingenční tabulky (viz vztah 2.14), který prokázal statisticky významnou závislost. Dle hodnoty Cramérova koeficientu kontingence (viz vztah 2.18) lze závislost označit za slabou.

²³ Jak byste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi? Je podle Vás

Tabulka 23: Životní úroveň domácnosti a hodnocení ekonomické situace v ČR

Životní úroveň domácnosti	Hodnocení ekonomické situace v ČR						Celkem
	Velmi dobrá	Dobrá	Ani dobrá, ani špatná	Špatná	Velmi špatná	Neví	
Velmi dobrá	3	25	17	8	2	3	58
Spíše dobrá	0	114	180	78	11	7	390
Ani dobrá, ani špatná	2	44	176	136	18	8	384
Spíše špatná	0	4	39	78	21	6	148
Velmi špatná	0	0	6	14	21	0	41
Celkem	5	187	418	314	73	24	1021

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

Stejný postup byl použit u životní úrovně domácnosti a otázky spokojenosti s politickou situací v České republice²⁴. Celkem bylo zaznamenáno 1021 odpovědí. Tabulka 24 ukazuje rozdělení odpovědí dle spokojenosti od „velmi spokojen“ po „velmi nespokojen“ a poslední skupinu tvoří odpověď „neví“. Z důvodu nulových četností byly sloučené sloupce i řádky stejným způsobem jako v přechodí analýze. Výsledná tabulka je vyobrazena v příloze 35. Pro otestování závislosti hodnocení životní úrovně domácnosti na spokojenosti s politickou situací byl použit χ^2 test kontingenční tabulky (viz vztah 2.14), který prokázal statisticky významnou závislost. Dle hodnoty Cramérova koeficientu kontingence (viz vztah 2.18) lze závislost označit za slabou.

Tabulka 24: Životní úroveň domácnosti a spokojenost s politickou situací

Životní úroveň domácnosti	Spokojenost s politickou situací						Celkem
	Velmi spokojen	Spíše spokojen	Ani spokojen, ani nespokojen	Spíše nespokojen	Velmi nespokojen	Neví	
Velmi dobrá	2	12	18	12	9	5	58
Spíše dobrá	4	108	142	97	30	9	390
Ani dobrá, ani špatná	3	55	156	139	25	6	384
Spíše špatná	0	8	46	58	29	7	148
Velmi špatná	0	0	10	10	18	3	41
Celkem	9	183	372	316	111	30	1021

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

4.4.8 Životní úroveň ve vztahu ke zdravotnictví a k životnímu prostředí

I zdravotnictví je zahrnováno mezi aspekty životní úrovně (viz kapitola 3.5.5). V této analýze se bude jednat o pohled občana na situaci ve zdravotnictví oproti předešlému roku²⁵. Je možné, že člověk hodnotí svou životní úroveň mimo jiné v závislosti na vnímání situace

²⁴ Zamysleli-li se nad celkovou současnou politickou situací v České republice, řekli byste, že jste s ní

²⁵ Řekli byste, že se v roce 2014 v ČR situace ve zdravotnictví zlepšila, zhoršila nebo se nezměnila?

ve zdravotnictví. Tabulka 25 shrnuje 1021 odpovědí rozdělených do 6 kategorií podle názoru na situaci ve zdravotnictví oproti předešlému roku. Jedná se o odpovědi „rozhodně se zlepšila“, „spíše se zlepšila“, „nezměnila se“, „spíše se zhoršila“, „rozhodně se zhoršila“ a poslední skupina odpověděla, že „neví“. Jak je zřejmé z tabulky 25, bylo potřeba odstranit nulové četnosti. To bylo provedeno sloučením okrajových řádků, které zahrnují životní úroveň domácnosti. Výsledné rozdělení je životní úroveň domácnosti „dobrá“, „ani dobrá, ani špatná“ a „špatná“. Příloha 36 pak dokládá upravenou tabulku a statistickou analýzu závislosti. Pro otestování závislosti hodnocení životní úrovně domácnosti na vnímání situace ve zdravotnictví byl použit χ^2 test kontingenční tabulky (viz vztah 2.14), který prokázal statisticky významnou závislost. Dle hodnoty Cramérova koeficientu kontingence (viz vztah 2.18) lze závislost označit za slabou.

Tabulka 25: Životní úroveň domácnosti a názor na situaci zdravotnictví oproti předešlému roku

Životní úroveň domácnosti	Názor na situaci zdravotnictví oproti předešlému roku						Celkem
	Rozhodně se zlepšila	Spíše se zlepšila	Nezměnila se	Spíše se zhoršila	Rozhodně se zhoršila	Neví	
Velmi dobrá	2	16	30	7	2	1	58
Spíše dobrá	12	94	209	63	5	7	390
Ani dobrá, ani špatná	6	96	187	73	13	9	384
Spíše špatná	1	29	65	42	10	1	148
Velmi špatná	1	6	19	11	4	0	41
Celkem	22	241	510	196	34	18	1021

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

Posledním faktorem této statistické analýzy vybraných sociologických ukazatelů životní úrovně je názor na situaci životního prostředí oproti předešlému roku²⁶. Odpovědi na tuto otázku ve vztahu k vnímání životní úrovně domácnosti shrnuje tabulka 26. Celkem bylo zaznamenáno 1021 odpovědí rozdělených dle názoru na životní prostředí oproti předešlému roku na šest kategorií. Ke splnění podmínek pro provedení χ^2 testu nezávislosti bylo nutné odstranit nulové četnosti. Proto došlo ke sloučení u okrajových skupin vnímání životní úrovně a výsledné jsou „dobrá“, „ani dobrá, ani špatná“ a „špatná“. Příloha 37 obsahuje takto upravenou tabulku a zároveň celou analýzu závislosti. Pro otestování závislosti hodnocení životní úrovně domácnosti na vnímání situace ohledně životního

²⁶ Řekl byste, že se v roce 2014 v ČR situace životního prostředí zlepšila, zhoršila nebo se nezměnila?

prostředí byl použit χ^2 test kontingenční tabulky (viz vztah 2.14), který prokázal statisticky významnou závislost. Dle hodnoty Cramérova koeficientu kontingence (viz vztah 2.18) lze závislost označit za slabou.

Tabulka 26: Životní úroveň domácnosti a názor na situaci životního prostředí oproti předešlému roku

Životní úroveň domácnosti	Názor na situaci životního prostředí oproti předešlému roku						Celkem
	Rozhodně se zlepšila	Spíše se zlepšila	Nezměnila se	Spíše se zhoršila	Rozhodně se zhoršila	Neví	
Velmi dobrá	4	19	28	4	3	0	58
Spíše dobrá	6	141	202	35	1	5	390
Ani dobrá, ani špatná	20	103	214	40	4	3	384
Spíše špatná	5	36	80	17	4	6	148
Velmi špatná	0	5	21	10	3	2	41
Celkem	35	304	545	106	15	16	1021

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSDA

5. Zhodnocení výsledků a doporučení

Na začátku vlastní práce byla charakterizována Česká republika a analyzovány vybrané demografické ukazatele. Jak grafickou analýzou, tak i výpočtem elementárních charakteristik bylo prokázáno, že populace České republiky stárne, protože klesá počet osob ve věku 0 až 14 let, a naopak roste počet osob ve věku 65 a více let. Pokud bude tento vývoj pokračovat, může nastat v budoucnosti problém zejména s výší starobních důchodů, jelikož sociální systém je založen na průběžném fungování, což prakticky znamená, že co je do něj aktuálně vloženo, odchází v podstatě ihned na vyplácení důchodů a jiných dávek. Bude-li málo pracujících osob a hodně lidí s nárokem na starobní důchod, nebude možné zajistit nejstarším občanům uspokojivou životní úroveň a logicky se bude prodlužovat i věk odchodu do důchodu.

Dále byla zanalyzována vzdělanost obyvatel České republiky. Z grafické analýzy vyplynulo, že nejvíce ubývá osob se základním či žádným vzděláním. Snižuje se také počet obyvatel se středním vzděláním bez maturity. Naopak zvýšení zaznamenává skupina středně vzdělaných s maturitou, a zejména pak narůstá populace s vysokoškolským vzděláním. Pro důkladnější analýzu byly vybrány skupiny „základní vzdělání a bez vzdělání“ a „vysokoškolské vzdělání“. U první skupiny bylo zjištěno, že v průměru počet osob s nejnižším vzděláním klesal o 48 124 osob ročně. Predikce vývoje, založená na vývoji minulém, potvrdila, že osob se základním vzděláním a bez vzdělání bude i nadále ubývat. Naproti tomu u vysokoškoláků docházelo k průměrnému každoročnímu přírůstku 42 558 osob. Predikce vývoje prokázala, že vysokoškolsky vzdělané populace bude dále přibývat, což může vést ke zlepšení životní úrovně obyvatelstva, protože vzdělanější člověk více rozumí světu kolem sebe, dokáže se mu tudíž lépe včas přizpůsobit a odvrátit možné negativní dopady na svůj život.

Následně byla provedena statistická analýza vybraných ekonomických, tedy objektivních, ukazatelů životní úrovně. Jednalo se o hrubý domácí produkt, inflaci, průměrnou hrubou měsíční mzdu, průměrný starobní důchod, výdaje na spotřebu, nezaměstnanost a zadlužení domácností. Na většinu ukazatelů měla vliv celosvětová ekonomická krize v letech 2008 a 2009.

Jak bylo uvedeno v kapitole 4.3.1, nezahrnuje sice hrubý domácí produkt například produkci ve volném čase, otázky životního prostředí a další, nicméně slouží jako

mezinárodní ukazatel pro srovnání životních úrovní členských států EU. Proto byla provedena statistická analýza vývoje tohoto ukazatele. Hrubý domácí produkt přepočtený na jednoho obyvatele ČR v běžných cenách vykázal prostřednictvím vypočtených elementárních charakteristik průměrný absolutní přírůstek 13 790 Kč ročně. Výsledek extrapolace očekává na základě minulého vývoje další nárůst HDP na 1 obyvatele ČR. To by mohlo znamenat, budou-li pominuty veškeré kritiky HDP jako ukazatele životní úrovně, že úroveň života obyvatel České republiky se bude v příštích letech zvyšovat.

Průměrná roční míra inflace neměla stabilní vývoj a zaznamenávala z grafické analýzy na první pohled viditelné změny. Zde hraje velkou úlohu Česká národní banka. Na ní je, aby hlídala a usměrňovala inflaci svými intervencemi, a držela tak cenovou hladinu na co nejpříjemnější úrovni. Tím bude přispěno ke stabilitě životní úrovně obyvatel České republiky, protože nebude docházet k přílišnému nárůstu cen zboží a služeb.

Průměrná hrubá měsíční mzda s časem rostla. Jedinou výjimkou byl rok 2013, kdy oproti předchozímu roku zaznamenala snížení o 32 Kč. Vypočtené elementární charakteristiky vývoje ukázaly, že v průměru se každoročně výše průměrné hrubé měsíční mzdy zvedla o 885 Kč. Na základě vypočítané extrapolace lze říci, že průměrná hrubá mzda bude i nadále růst. To by mohlo znamenat také růst životní úrovně obyvatelstva České republiky.

Průměrný starobní důchod měl podobný vývoj jako předchozí ukazatel, což je vidět porovnáním grafických analýz obou ukazatelů. U průměrné výše starobního důchodu ovšem nebyl zaznamenán ani v jednom roce záporný přírůstek. S výpočtem elementárních charakteristik časové řady bylo zjištěno, že průměrný absolutní přírůstek byl 393 korun každoročně. Extrapolace předpovídá nadálý růst průměrné výše starobního důchodu minimálně ve dvou dalších obdobích, což by mohlo značit růst životní úrovně nejstarších obyvatel.

Dalším analyzovaným faktorem byly výdaje na konečnou spotřebu. Jejich vývoj byl ve sledovaném období rostoucí bez výjimek, což potvrdila jednak grafická analýza, jednak výpočet elementárních charakteristik. Průměrně se výdaje na spotřebu zvyšovaly o 71 242 milionů Kč ročně. Metodou extrapolace bylo vypočítáno, že výdaje na konečnou spotřebu domácností dále porostou. Z toho lze usuzovat, že lidé vynakládají stále více peněz na nákup statků a služeb, tudíž uspokojují lépe své potřeby, a tím roste jejich životní úroveň.

Nezaměstnanost je důležitým aspektem životní úrovně. Pro tuto práci byla vybrána dlouhodobá nezaměstnanost, protože ta bude nejvíce ovlivňovat životní úroveň člověka. Analyzována tedy byla nezaměstnanost delší než jeden rok. Z grafického vyjádření je patrné, že dlouhodobá nezaměstnanost zaznamenávala ve vývoji výkyvy. Nejnižší byla v roce 1998, a to 1,9 %, naopak nejvyšší v roce 2004, kdy se její hodnota dostala na 4,3 %. Dlouhodobá nezaměstnanost má vliv na příjmy domácnosti, proto by měla být co nejvíce eliminována.

Posledním z ekonomických ukazatelů životní úrovně bylo zadlužení domácností. To v čase rostlo. V žádném ze sledovaných období nebyl zaznamenán pokles zadlužení. Bylo však prokázáno, že růst se zpomaluje. V průměru se zadlužení českých domácností každoročně zvýšilo o 88 042,5 milionů Kč. Lze říci, že zadluženost stoupá proto, že lidé chtějí zvyšovat svoji životní úroveň a uspokojovat svoje potřeby prostřednictvím koupě na úvěr. Jinak by si nemohli dovolit některé věci pořídít. Zde je doporučeno pečlivě hlídat míru zadlužení domácnosti, aby nedošlo k předlužení, a tím k neschopnosti splácet. Pak by mohla životní úroveň prudce klesnout, což by bylo způsobeno například osobním bankrotem, kdy člověku zůstává jen potřebné minimum finančních prostředků, a zbytek jde po dobu pěti let na splácení věřitelům. Také by mohlo dojít k zabavení nemovitosti a jiného majetku. Tím by životní úroveň rapidně poklesla.

Statistická analýza sociologických, tedy subjektivních, ukazatelů životní úrovně domácností byla provedena následovně. Nejdříve byla zhodnocena životní úroveň domácnosti jako taková. Bylo zjištěno, že obyvatel spokojených se svou životní úrovní je nejvíce, a to 44 %. Jako ani dobrou, ani špatnou hodnotilo životní úroveň 38 % dotázaných. Nejméně obyvatelstva, konkrétně 18 %, není spokojeno s životní úrovní svých domácností.

Zejména bylo zkoumáno, co vše může hodnocení životní úrovně ovlivňovat, případně v jaké míře. Na základě poznatků získaných v teoretických východiscích této práce byly vybrány faktory: věk, pohlaví, vzdělání, velikost obce, počet členů domácnosti, počet ekonomicky aktivních členů domácnosti, počet nezaopatřených dětí, spokojenost se životem, příjem domácnosti, pozice v zaměstnání, nezaměstnanost, vnímání ekonomické situace v ČR, spokojenost s politickou situací, pohled na zdravotnictví a na životní prostředí.

Závislost vnímání životní úrovně nebyla prokázána pouze na pohlaví, velikosti obce a počtu nezaopatřených dětí. U počtu nezaopatřených dětí by mohlo být očekáváno, že s počtem dětí bude klesat životní úroveň domácnosti, protože náklady na každé dítě jsou

poměrně vysoké. Jelikož se tato závislost neprokázala, lze vyvozovat, že lidé nehodnotí svoji životní úroveň pouze z materiálního hlediska, ale berou ji komplexně včetně pocitu štěstí a radosti ze života. Tyto pocity děti nepochybně umocňují a člověk se cítí spokojenější, přestože jeho finanční výdaje rostou.

Velmi slabá závislost vnímání životní úrovně domácnosti byla prokázána na věku. Slabou závislost vykazalo hodnocení životní úrovně domácnosti na následujících faktorech: vzdělání, počet členů domácnosti, počet ekonomicky aktivních členů domácnosti, čistý příjem domácnosti, pozice v zaměstnání, nezaměstnanost delší než 6 měsíců v posledních 5 letech, hodnocení ekonomické a politické situace v České republice, situace ve zdravotnictví a životní prostředí. Střední závislost byla prokázána ve vztahu životní úrovně domácnosti a spokojenosti se životem.

Je možné konstatovat, že na životní úroveň má vliv velké množství různorodých aspektů. V této práci byla shrnuta značná část z nich.

6. Závěr

V diplomové práci byla provedena analýza ekonomických i sociologických ukazatelů životní úrovně. Došlo tedy ke zhodnocení životní úrovně jak po stránce objektivní, tak i subjektivní.

K analýze sekundárních dat byly využity elementární charakteristiky časových řad. Na základě minulého vývoje pak byly u vybraných ukazatelů zkonstruovány předpovědi vývoje na příští dva roky. Toho bylo dosaženo vhodnými interpolačními a extrapolacími metodami.

Primární data byla seskupena do asociačních a kontingenčních tabulek, v jejichž rámci byla testována a posuzována závislost mezi vybranými kvalitativními znaky.

Protože neexistuje jednotná metodika, jak komplexně změřit životní úroveň obyvatel, bylo v práci provedeno mnoho analýz různých ukazatelů. Základním výstupem je, že životní úroveň českých domácností se zvyšuje, což dokazuje růst vzdělání, hrubého domácího produktu, průměrné hrubé měsíční mzdy, průměrného starobního důchodu, anebo výdajů na spotřebu domácností. Roste také zadluženost domácností, což může na jednu stranu znamenat zvyšování životní úrovně uspokojováním lidských potřeb statky, které by si bez úvěru nemohli lidé dovolit. Na druhou stranu může jít v konečném důsledku o velký problém v případě předlužení a neschopnosti dostát svým závazkům.

Negativní dopad na životní úroveň příštích generací může mít stárnutí populace a případná nezaměstnanost vyvolaná technickým pokrokem.

U subjektivních ukazatelů byla prokázána závislost hodnocení životní úrovně domácnosti na většině z analyzovaných faktorů. Tím se potvrdilo, že téměř cokoliv může mít na životní úroveň vliv.

Životní úroveň je složité téma, kterému je potřeba věnovat velkou pozornost, aby byly správně identifikovány její aspekty, a mohla tak být pozitivně ovlivňována. Zásadní je znát pocity občanů České republiky. Jedná se o názory nejen na životní úroveň jejich domácností, ale i na mnoho jiných záležitostí patřících k běžnému životu, protože (ne)spokojenost občana s jednou částí celku většinou ovlivní (ne)spokojenost s celkem samotným. Znalost příčin případné nespokojenosti je klíčová pro aplikaci efektivních změn s pozitivním dopadem.

7. Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje

ARLT, Josef a Markéta ARLTOVÁ. *Ekonomické časové řady*. V Professional Publishing vyd. 1. Praha: Professional Publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-85-6.

BUDÍKOVÁ, Marie, Maria KRÁLOVÁ a Bohumil MAROŠ. *Průvodce základními statistickými metodami*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3243-5.

ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

DUFFKOVÁ, Jana, Lukáš URBAN a Josef DUBSKÝ. *Sociologie životního stylu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-123-6.

HEŘMANOVÁ, Eva. *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-106-0.

HINDLS, Richard. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-43-6.

JANDA, Josef. *Spořit nebo investovat?*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. Finance pro každého. ISBN 978-80-247-3670-9.

JÍLEK, Jaroslav. *Nástin sociálněhospodářské statistiky*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2001. ISBN 80-245-0214-3.

KÁBA, Bohumil a Libuše SVATOŠOVÁ. *Statistické nástroje ekonomického výzkumu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-359-9.

KISHTAINY, Niall, George ABBOT, John FARNDON, Frank KENNEDY, James MEADWAY, Christopher WALLACE a Marcus WEEKS. *Kniha ekonomie*. Vyd. 1. Praha: Euromedia Group - Knižní klub, 2014. Universum. ISBN 978-80-242-4498-3.

KREBS, Vojtěch. *Sociální politika*. 4., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-276-1.

KROH, Michael. *Jak si vzít úvěr*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-716-9617-X.

KUBÁTOVÁ, Helena. *Sociologie životního způsobu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-2456-0.

NAVRÁTILOVÁ, Petra, Michal JIŘÍČEK a Jaroslav ZLÁMAL. *Finanční gramotnost: učebnice učitele*. Vyd. 2. Kralice na Hané: Computer Media, 2013. ISBN 978-80-7402-151-0.

PEARCE, David W. *Macmillanův slovník moderní ekonomie*. 4.vyd. Praha: Victoria Publishing, 1995. ISBN 80-856-0542-2.

RADOVÁ, Jarmila, Petr DVOŘÁK a Jiří MÁLEK. *Finanční matematika pro každého*. 7., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2009. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-3291-6.

SAMUELSON, Paul Anthony a William D NORDHAUS. *Ekonomie: 18. vydání*. Vyd. 1. Praha: NS Svoboda, 2007. ISBN 978-80-205-0590-3.

SKOŘEPA, Michal a Eva SKOŘEPOVÁ. *Finanční a ekonomická gramotnost pro základní školy a víceletá gymnázia: manuál pro učitele*. 1. vyd. Ilustrace Kameel Machart. Praha: Scientia, 2008. ISBN 978-808-6960-401.

SOVA, Václav. *Životní úroveň a její plánování*. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1978. *Ekonomie a společnost*, Sv. 106.

SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. *Statistické metody II*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-213-1736-9.

SVATOŠOVÁ, Libuše, Bohumil KÁBA a Marie PRÁŠILOVÁ. *Zdroje a zpracování sociálních a ekonomických dat*. Vyd. 1. Praha: ČZU v Praze, 2004. ISBN 80-213-1189-4.

ŠUBRT, Jiří. *Soudobá sociologie*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2008. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 14. ISBN 978-80-246-1486-1.

TUČEK, Milan. *Dynamika české společnosti a osudy lidí na přelomu tisíciletí*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-22-9.

VÁŽANSKÝ, Mojmír. *Základy pedagogiky volného času*. 2. upr. a dopl. vyd. Brno: Print-Typia, 2001. ISBN 80-86384-00-4.

VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*. Vyd. 2., přeprac. Praha: ASPI, 2003. ISBN 80-863-9545-6.

Elektronické zdroje

Česká národní banka: *ARAD systém časových řad* [online]. Praha: ČNB, 2015 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_DRILL?p_strid=0&p_lang=CS

Česká národní banka: *Datové zdroje. ARAD systém časových řad* [online]. Praha: Copyright (c) Česká národní banka, 2016 [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.DATOVE_ZDROJE

Česká národní banka: *Průměrná hrubá měsíční mzda* [online]. Praha: ČNB, 2015 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.PARAMETRY_SESTAVY?p_sestuid=21738&p_strid=ACFA&p_lang=CS

Český sociálně vědní datový archiv: *Datový soubor Naše společnost 2015 – leden* [online]. Praha: ČSDA, 2015 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://nesstar.soc.cas.cz/webview/>

Český statistický úřad. *Počet obyvatel - metodika* [online]. Praha: ČSÚ, 2014 [cit. 2016-03-4]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/pocet_obyvatel_m

Český statistický úřad: *Česká republika od roku 1989 v číslech* [online]. Praha: ČSÚ, 2015 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-republika-v-cislech-od-roku-1989-wau52m1y38>

Český statistický úřad: *H000503a Výdaje na konečnou spotřebu domácností podle účelu - domácí pojetí (běžné ceny)* [online]. Praha: © Český statistický úřad, 2016 [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.presmcasceny>

Český statistický úřad: *Hlavní makroekonomické ukazatele* [online]. Praha: ČSÚ, 2015 [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hmu_cr

Český statistický úřad: *Metodika - Mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED 97* [online]. Praha: ČSÚ, 2014 [cit. 2016-03-1]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/metodika_mezinarodni_klasifikace_vzdelani_isced_97

Český statistický úřad: *Průměrná výše starobního důchodu u žen prolomila v roce 2014 desetitisícovou hranici* [online]. Praha: ČSÚ, 2015 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2015/2015-02-20>

[Pr%C5%AFm%C4%9Brn%C3%A1+v%C3%BD%C5%A1e+starobn%C3%ADho+d%C5%AFchodu+u+%C5%BEen+prolomila+v+roce+2014+desetitis%C3%ADcovou+hranici.htm](http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2015/2015-02-20)

Český statistický úřad: *Tab. 13.04 Průměrná měsíční výše důchodů v ČR podle druhu (stav v prosinci příslušného roku)* [online]. Praha: ČSÚ, 2015 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/25385875/13340581+3201814_1304.pdf/60d791a8-9a4c-4752-9a20-1b1e9b29d8df?version=1.0

Český statistický úřad: *Trh práce v ČR - časové řady - 1993 - 2014* [online]. Praha: ČSÚ, 2015 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/trh-prace-v-cr-casove-rady-1993-az-2014>

Český statistický úřad: *Veřejná databáze* [online]. Praha: ČSÚ, 2016 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_null_null_&katalog=30832

Eurostat: *Statistics Explained. Národní účty a HDP* [online]. Praha: Eurostat, 2015 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/National_accounts_and_GDP/cs

Kurzy cz: *CELKOVÉ zadlužení domácností (v mil. Kč) - ekonomika ČNB* [online]. Praha: Copyright © 2000 - 2016, 2016 [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/cnb/ekonomika/celkove-zadluzeni-domacnosti-v-mil-kc/>

Ministerstvo práce a sociálních věcí: *Vývoj vybraných ukazatelů životní úrovně v české republice v letech 1993 - 2014* [online]. Praha: MPSV, 2015 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/21702/MPSV_CJ_150ks_tisk.pdf

Vysoká škola ekonomická: ACTA OECONOMICA PRAGENSIA, Vědecký časopis Vysoké školy ekonomické v Praze. *Je HDP vhodným ukazatelem ekonomické výkonnosti a sociálního pokroku v podmínkách globalizace?* [online]. Praha: Copyright © 2016 Vysoká škola ekonomická v Praze, 2012 [cit. 2016-03-1]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/aop/377>

8. Přílohy

Seznam příloh

Příloha 1: Vývoj počtu obyvatel České republiky k 31. 12. každého roku v letech 1993 – 2014 (v tis. osob) – elementární charakteristiky	84
Příloha 2: Vývoj počtu obyvatel České republiky ve věku 0 – 14 let k 31. 12. každého roku v letech 1993 – 2014 (v tis. osob) – elementární charakteristiky	85
Příloha 3: Vývoj počtu obyvatel ve věku 65 a více let k 31. 12. v letech 1993 – 2014 (v tis. osob) – elementární charakteristiky	86
Příloha 4: Vývoj vzdělání osob starších 15 let (v tis.) v letech 1993 - 2014 – tabulka rozdělení četností	87
Příloha 5: Vývoj počtu osob starších 15 let se základním vzděláním a bez vzdělání v letech 1993 – 2014 – elementární charakteristiky	88
Příloha 6: Konstrukce předpovědí vývoje počtu osob starších 15 let se základním vzděláním a bez vzdělání na dva roky dopředu (v tis. osob).....	89
Příloha 7: Vývoj počtu osob starších 15 let s vysokoškolským vzděláním obyvatel (v tis.) za roky 1993 – 2014 – elementární charakteristiky	91
Příloha 8: Konstrukce předpovědí vývoje počtu osob starších 15 let s vysokoškolským vzděláním na dva roky dopředu (v tis. osob).....	92
Příloha 9: Vývoj HDP na 1 obyvatele v běžných cenách (v Kč) v letech 1993 - 2014 – elementární charakteristiky	94
Příloha 10: Konstrukce předpovědí vývoje HDP na 1 obyvatele na dva roky dopředu (v Kč)	95
Příloha 11: Vývoj průměrné roční míry inflace (v %) v letech 1993 - 2014 – elementární charakteristiky.....	97
Příloha 12: Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy (v Kč) v letech 2000 – 2014 – elementární charakteristiky	98
Příloha 13: Konstrukce předpovědí vývoje průměrné hrubé mzdy na dva roky dopředu (v Kč)	99
Příloha 14: Vývoj průměrné výše starobního důchodu (v Kč) v letech 1993 – 2014 – elementární charakteristiky	101

Příloha 15: Konstrukce předpovědí vývoje průměrného starobního důchodu na dva roky dopředu (v Kč).....	102
Příloha 16: Vývoj výdajů domácností na konečnou spotřebu (v mil. Kč) – běžné ceny, v letech 1993 – 2014 – elementární charakteristiky	104
Příloha 17: Konstrukce předpovědí vývoje výdajů domácností na konečnou spotřebu v běžných cenách na dva roky dopředu (v mil. Kč)	105
Příloha 18: Vývoj míry dlouhodobé nezaměstnanosti (v %) za roky 1998 – 2014 – elementární charakteristiky.....	107
Příloha 19: Vývoj celkového zadlužení domácností (v mil. Kč) v letech 2005 – 2014 – elementární charakteristiky.....	108
Příloha 20: Grafické porovnání struktury celkového zadlužení domácností v roce 2005 a 2014	109
Příloha 21: Struktura výběrového souboru – reprezentativita	110
Příloha 22: Dotazník.....	112
Příloha 23: Životní úroveň a věk – analýza závislosti.....	128
Příloha 24: Životní úroveň a pohlaví – analýza závislosti.....	129
Příloha 25: Životní úroveň a vzdělání – analýza závislosti	130
Příloha 26: Životní úroveň a velikost obce – analýza závislosti	131
Příloha 27: Životní úroveň a počet členů domácnosti – analýza závislosti.....	132
Příloha 28: Životní úroveň a počet ekonomicky aktivních členů domácnosti – analýza závislosti	133
Příloha 29: Životní úroveň a počet nezaopatřených dětí v domácnosti – analýza závislosti	134
Příloha 30: Životní úroveň a spokojenost se životem – analýza závislosti	135
Příloha 31: Životní úroveň a příjem domácnosti – analýza závislosti.....	136
Příloha 32: Životní úroveň a pozice v zaměstnání – analýza závislosti	137
Příloha 33: Životní úroveň a nezaměstnanost – analýza závislosti	138
Příloha 34: Životní úroveň a hodnocení ekonomické situace ČR – analýza závislosti....	139
Příloha 35: Životní úroveň a spokojenost s politickou situací – analýza závislosti	140
Příloha 36: Životní úroveň a pohled na situaci ve zdravotnictví – analýza závislosti.....	141
Příloha 37: Životní úroveň a pohled na situaci životního prostředí – analýza závislosti .	142

Příloha 1: Vývoj počtu obyvatel České republiky k 31. 12. každého roku v letech 1993 – 2014 (v tis. osob) – elementární charakteristiky

Rok	Počet obyvatel k 31. 12. (v tis. osob)	První absolutní diference (viz vztah 2.1)	Druhá absolutní diference (viz vztah 2.2)	Koeficient růstu (viz vztah 2.3)	Relativní přírůstek (viz vztah 2.6)	Bazický index (viz vztah 2.7)
1993	10 334	x	x	x	x	x
1994	10 333	-0,8520	x	0,9999	-0,0001	0,9999
1995	10 321	-11,8170	-10,9650	0,9989	-0,0011	0,9988
1996	10 309	-12,2070	-0,3900	0,9988	-0,0012	0,9976
1997	10 299	-10,0120	2,1950	0,9990	-0,0010	0,9966
1998	10 290	-9,5040	0,5080	0,9991	-0,0009	0,9957
1999	10 278	-11,5230	-2,0190	0,9989	-0,0011	0,9946
2000	10 267	-11,5520	-0,0290	0,9989	-0,0011	0,9935
2001	10 206	-60,1100	-48,5580	0,9941	-0,0059	0,9877
2002	10 203	-3,1670	56,9430	0,9997	-0,0003	0,9873
2003	10 211	8,1860	11,3530	1,0008	0,0008	0,9881
2004	10 221	9,1220	0,9360	1,0009	0,0009	0,9890
2005	10 251	30,5020	21,3800	1,0030	0,0030	0,9920
2006	10 287	36,1100	5,6080	1,0035	0,0035	0,9955
2007	10 381	93,9410	57,8310	1,0091	0,0091	1,0046
2008	10 468	86,4120	-7,5290	1,0083	0,0083	1,0129
2009	10 507	39,2710	-47,1410	1,0038	0,0038	1,0167
2010	10 533	25,9570	-13,3140	1,0025	0,0025	1,0192
2011	10 505	-27,3250	-53,2820	0,9974	-0,0026	1,0166
2012	10 516	10,6800	38,0050	1,0010	0,0010	1,0176
2013	10 512	-3,7060	-14,3860	0,9996	-0,0004	1,0173
2014	10 538	25,8560	29,5620	1,0025	0,0025	1,0198
Průměrný koeficient růstu (viz vztah 2.4)				1,0009		
Průměrný absolutní přírůstek (viz vztah 2.5)				9,7268		

Zdroj: Vlastní propočty na základě dat ČSÚ

Příloha 2: Vývoj počtu obyvatel České republiky ve věku 0 – 14 let k 31. 12. každého roku v letech 1993 – 2014 (v tis. osob) – elementární charakteristiky

Rok	Počet obyvatel ve věku 0-14 let k 31. 12. (v tis.)	První absolutní diference (viz vztah 2.1)	Druhá absolutní diference (viz vztah 2.2)	Koeficient růstu (viz vztah 2.3)	Relativní přírůstek (viz vztah 2.6)	Bazický index (viz vztah 2.7)
1993	2 010	x	x	x	x	x
1994	1 948	-62	x	0,9693	-0,0307	0,9693
1995	1 893	-55	7	0,9719	-0,0281	0,9420
1996	1 843	-51	4	0,9733	-0,0267	0,9169
1997	1 795	-48	3	0,9741	-0,0259	0,8932
1998	1 751	-44	4	0,9757	-0,0243	0,8715
1999	1 707	-44	-1	0,9747	-0,0253	0,8495
2000	1 664	-43	1	0,9749	-0,0251	0,8282
2001	1 622	-43	0	0,9744	-0,0256	0,8070
2002	1 590	-32	10	0,9802	-0,0198	0,7910
2003	1 554	-35	-3	0,9778	-0,0222	0,7735
2004	1 527	-28	8	0,9823	-0,0177	0,7598
2005	1 501	-26	2	0,9832	-0,0168	0,7470
2006	1 480	-22	4	0,9855	-0,0145	0,7362
2007	1 477	-3	19	0,9982	-0,0018	0,7349
2008	1 480	3	6	1,0021	0,0021	0,7364
2009	1 494	14	11	1,0097	0,0097	0,7436
2010	1 518	24	9	1,0159	0,0159	0,7554
2011	1 541	23	-1	1,0152	0,0152	0,7669
2012	1 560	19	-4	1,0124	0,0124	0,7764
2013	1 577	17	-2	1,0110	0,0110	0,7849
2014	1 601	24	6	1,0150	0,0150	0,7966
Průměrný koeficient růstu (viz vztah 2.4)				0,9892		
Průměrný absolutní přírůstek (viz vztah 2.5)				-19		

Zdroj: Vlastní propočty na základě dat ČSÚ

Příloha 3: Vývoj počtu obyvatel ve věku 65 a více let k 31. 12. v letech 1993 – 2014

(v tis. osob) – elementární charakteristiky

Rok	Počet obyvatel ve věku 65 a více let k 31. 12. (v tis.)	První absolutní diference (viz vztah 2.1)	Druhá absolutní diference (viz vztah 2.2)	Koeficient růstu (viz vztah 2.3)	Relativní přírůstek (viz vztah 2.6)	Bazický index (viz vztah 2.7)
1993	1 343	x	x	x	x	x
1994	1 356	13	x	1,0099	0,0099	1,0099
1995	1 372	16	3	1,0118	0,0118	1,0219
1996	1 388	16	0	1,0116	0,0116	1,0338
1997	1 402	14	-2	1,0098	0,0098	1,0439
1998	1 411	10	-4	1,0068	0,0068	1,0510
1999	1 418	7	-3	1,0047	0,0047	1,0560
2000	1 423	5	-2	1,0035	0,0035	1,0596
2001	1 415	-8	-13	0,9941	-0,0059	1,0533
2002	1 418	3	12	1,0024	0,0024	1,0559
2003	1 423	5	2	1,0037	0,0037	1,0598
2004	1 435	11	6	1,0080	0,0080	1,0683
2005	1 456	22	10	1,0152	0,0152	1,0845
2006	1 482	26	4	1,0179	0,0179	1,1039
2007	1 513	30	4	1,0205	0,0205	1,1265
2008	1 556	43	13	1,0286	0,0286	1,1588
2009	1 599	43	-1	1,0275	0,0275	1,1906
2010	1 636	37	-6	1,0231	0,0231	1,2181
2011	1 701	66	29	1,0401	0,0401	1,2670
2012	1 768	66	1	1,0389	0,0389	1,3162
2013	1 826	58	-8	1,0328	0,0328	1,3594
2014	1 880	55	-3	1,0301	0,0301	1,4002
Průměrný koeficient růstu (viz vztah 2.4)				1,0161		
Průměrný absolutní přírůstek (viz vztah 2.5)				26		

Zdroj: Vlastní propočty na základě dat ČSÚ

Příloha 4: Vývoj vzdělání osob starších 15 let (v tis.) v letech 1993 - 2014 – tabulka
rozdělení četností

Rok	Základní vzdělání a bez vzdělání	Střední vzdělání bez maturity	Střední vzdělání s maturitou	Vysokoškolské vzdělání
1993	2 289,7	3 206,8	2 139,3	647,5
1994	2 245,6	3 247,1	2 231,5	629,5
1995	2 236,3	3 255,3	2 255,7	658,6
1996	2 151,7	3 330,6	2 307,4	656,9
1997	2 090,2	3 353,0	2 375,7	668,0
1998	2 034,0	3 356,4	2 431,6	701,0
1999	1 982,5	3 323,5	2 493,8	755,4
2000	2 002,9	3 268,8	2 533,9	780,4
2001	1 981,3	3 221,0	2 583,9	791,0
2002	1 916,8	3 216,9	2 646,2	813,7
2003	1 851,0	3 299,2	2 650,6	831,7
2004	1 810,5	3 319,5	2 679,1	862,2
2005	1 745,0	3 283,1	2 779,6	907,1
2006	1 698,1	3 264,1	2 855,8	954,6
2007	1 687,2	3 244,8	2 936,4	974,8
2008	1 675,5	3 197,8	3 019,8	1 050,0
2009	1 581,1	3 223,3	3 057,2	1 147,2
2010	1 500,2	3 191,0	3 086,6	1 236,3
2011	1 445,5	3 158,3	3 032,9	1 327,2
2012	1 407,7	3 122,9	3 021,2	1 411,9
2013	1 336,7	3 089,3	3 029,0	1 495,7
2014	1 279,1	3 061,7	3 049,8	1 541,3

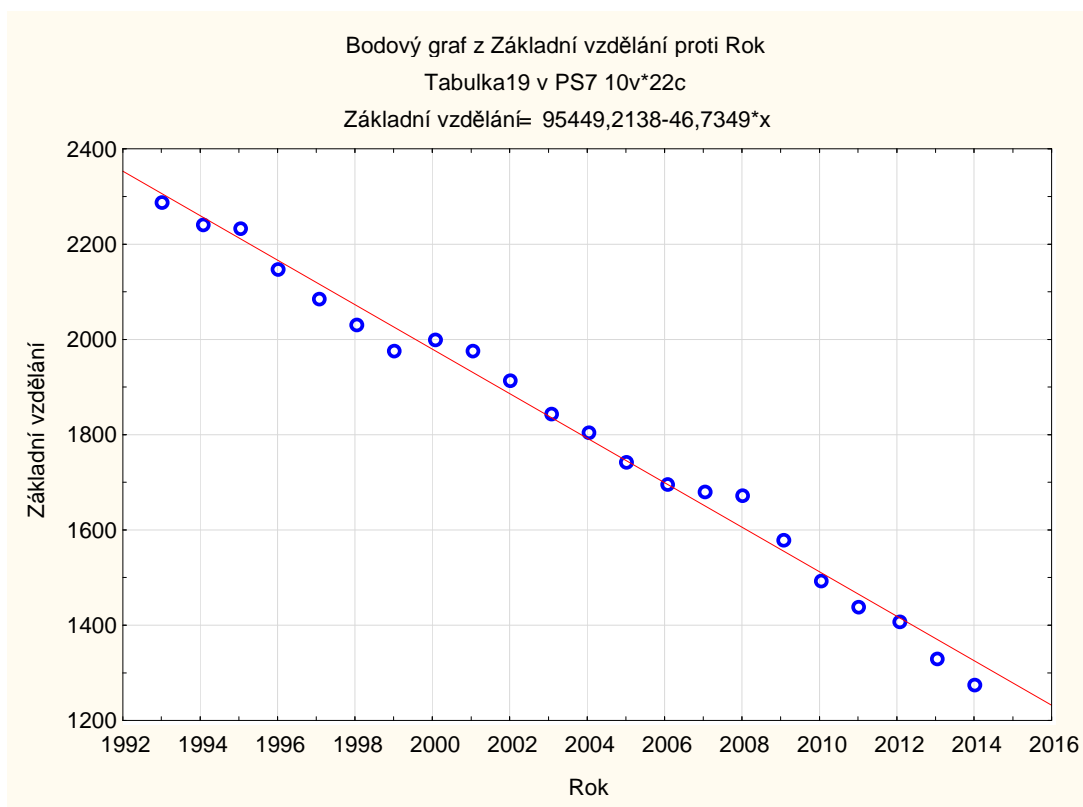
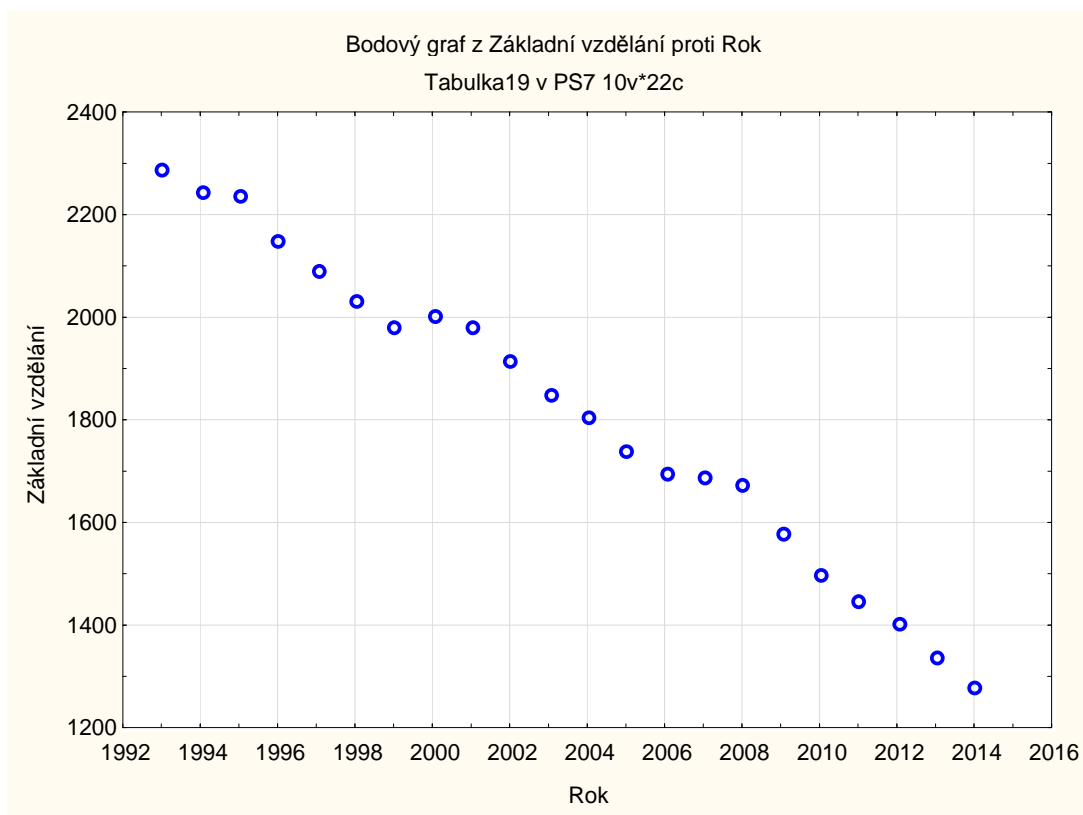
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

Příloha 5: Vývoj počtu osob starších 15 let se základním vzděláním a bez vzdělání v letech 1993 – 2014 – elementární charakteristiky

Rok	Základní vzdělání a bez vzdělání (v tis.)	První absolutní diference (viz vztah 2.1)	Druhá absolutní diference (viz vztah 2.2)	Koeficient růstu (viz vztah 2.3)	Relativní přírůstek (viz vztah 2.6)	Bazický index (viz vztah 2.7)
1993	2 289,7	x	x	x	x	x
1994	2 245,6	-44,0872	x	0,9807	-0,0193	0,9807
1995	2 236,3	-9,2953	34,7920	0,9959	-0,0041	0,9767
1996	2 151,7	-84,5583	-75,2630	0,9622	-0,0378	0,9398
1997	2 090,2	-61,5604	22,9979	0,9714	-0,0286	0,9129
1998	2 034,0	-56,1416	5,4187	0,9731	-0,0269	0,8883
1999	1 982,5	-51,5509	4,5908	0,9747	-0,0253	0,8658
2000	2 002,9	20,4139	71,9648	1,0103	0,0103	0,8748
2001	1 981,3	-21,5992	-42,0131	0,9892	-0,0108	0,8653
2002	1 916,8	-64,4946	-42,8954	0,9674	-0,0326	0,8371
2003	1 851,0	-65,8194	-1,3247	0,9657	-0,0343	0,8084
2004	1 810,5	-40,4552	25,3642	0,9781	-0,0219	0,7907
2005	1 745,0	-65,5419	-25,0867	0,9638	-0,0362	0,7621
2006	1 698,1	-46,9066	18,6353	0,9731	-0,0269	0,7416
2007	1 687,2	-10,8831	36,0236	0,9936	-0,0064	0,7369
2008	1 675,5	-11,6850	-0,8019	0,9931	-0,0069	0,7318
2009	1 581,1	-94,3587	-82,6738	0,9437	-0,0563	0,6906
2010	1 500,2	-80,9856	13,3731	0,9488	-0,0512	0,6552
2011	1 445,5	-54,6531	26,3325	0,9636	-0,0364	0,6313
2012	1 407,7	-37,8206	16,8325	0,9738	-0,0262	0,6148
2013	1 336,7	-70,9843	-33,1637	0,9496	-0,0504	0,5838
2014	1 279,1	-57,6442	13,3402	0,9569	-0,0431	0,5586
Průměrný koeficient růstu (viz vztah 2.4)				0,9727		
Průměrný absolutní přírůstek (viz vztah 2.5)				-48,1244		

Zdroj: Vlastní propočty na základě dat ČSÚ

Příloha 6: Konstrukce předpovědí vývoje počtu osob starších 15 let se základním vzděláním a bez vzdělání na dva roky dopředu (v tis. osob)

Výsledky regrese se závislou proměnnou : Základní vzdělání (Tabulka19 v PS7) R= ,99474644 R2= ,98952048 Upravené R2= ,98899650 F(1,20)=1888,5 p<0,0000 Směrod. chyba odhadu : 32,002						
N=22	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(20)	p-hodn.
Abs.člen			2353,281	14,12470	166,6075	0,000000
t	-0,994746	0,022891	-46,735	1,07544	-43,4567	0,000000

Předpovězené hodnoty (Tabulka19 v PS7) proměnné: Základní vzdělání			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
t	-46,7349	23,00000	-1074,90
Abs. člen			2353,28
Předpověď			1278,38
-95,0%LS			1248,91
+95,0%LS			1307,84

Předpovězené hodnoty (Tabulka19 v PS7) proměnné: Základní vzdělání			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
t	-46,7349	24,00000	-1121,64
Abs. člen			2353,28
Předpověď			1231,64
-95,0%LS			1200,20
+95,0%LS			1263,09

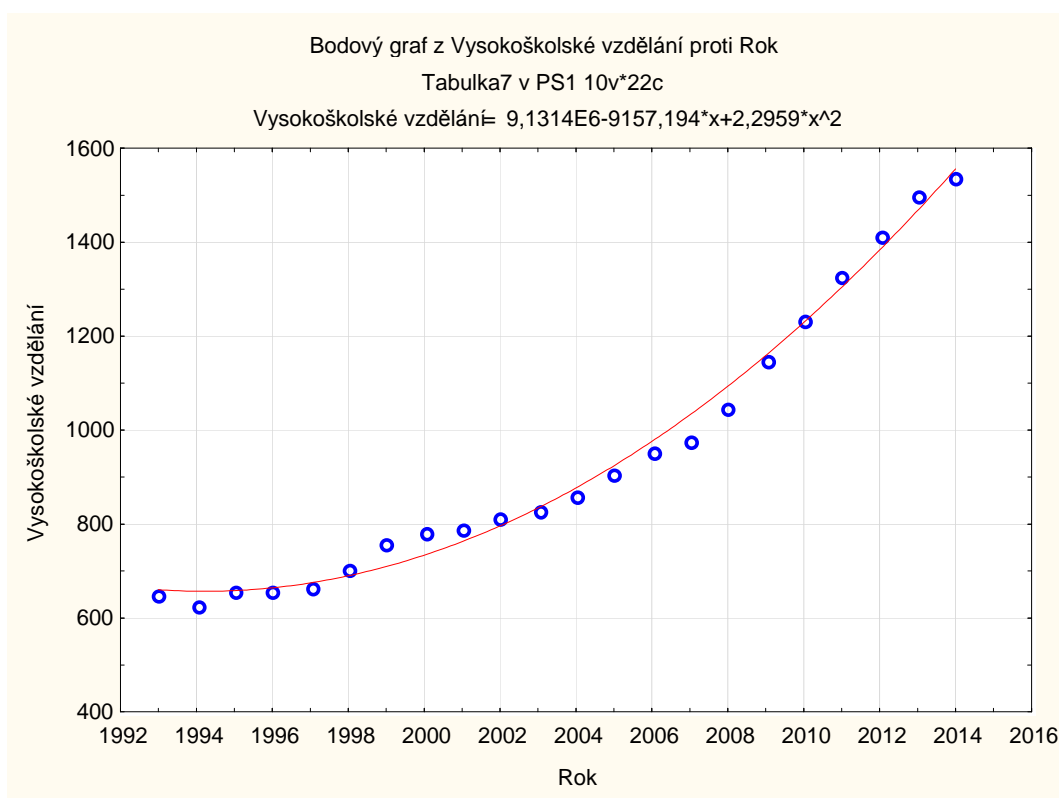
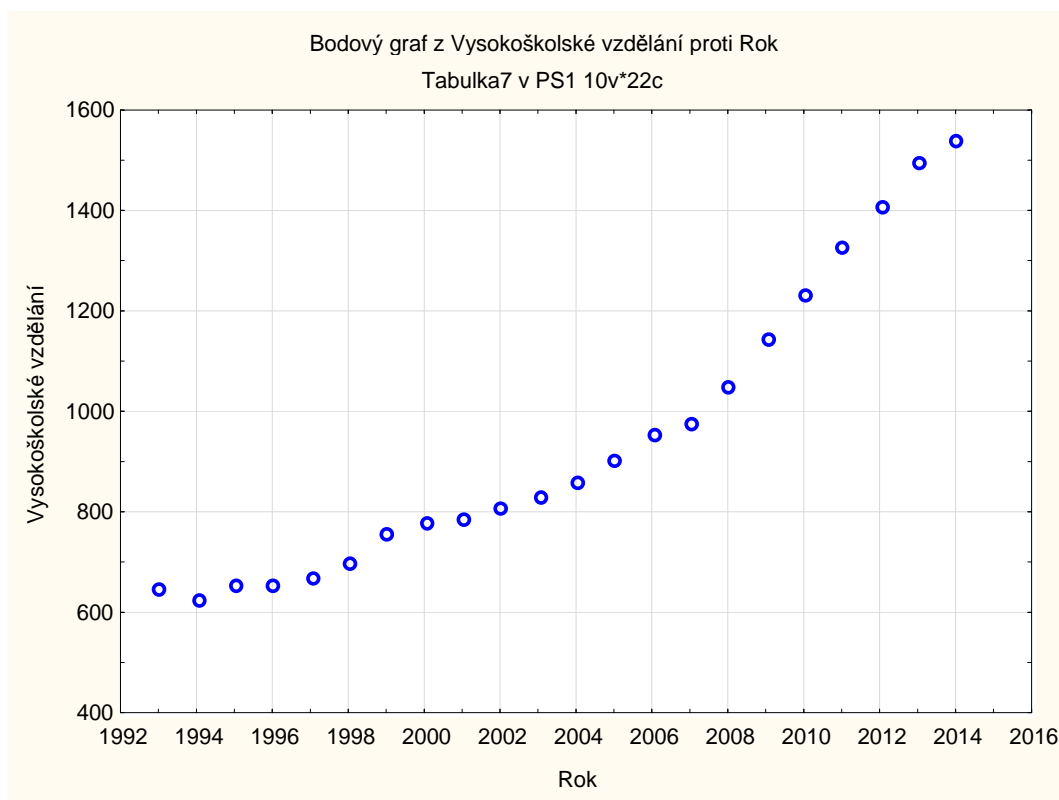
Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ČSÚ

Příloha 7: Vývoj počtu osob starších 15 let s vysokoškolským vzděláním obyvatel (v tis.)
za roky 1993 – 2014 – elementární charakteristiky

Rok	Vysokoškolsky vzdělání (v tis.)	První absolutní diference (viz vztah 2.1)	Druhá absolutní diference (viz vztah 2.2)	Koeficient růstu (viz vztah 2.3)	Relativní přírůstek (viz vztah 2.6)	Bazický index (viz vztah 2.7)
1993	647,5	x	x	x	x	x
1994	629,5	-18,0494	x	0,9721	-0,0279	0,9721
1995	658,6	29,1227	47,1721	1,0463	0,0463	1,0171
1996	656,9	-1,7138	-30,8364	0,9974	-0,0026	1,0145
1997	668,0	11,1325	12,8463	1,0169	0,0169	1,0316
1998	701,0	32,9325	21,7999	1,0493	0,0493	1,0825
1999	755,4	54,3840	21,4516	1,0776	0,0776	1,1665
2000	780,4	25,0409	-29,3431	1,0332	0,0332	1,2052
2001	791,0	10,5882	-14,4527	1,0136	0,0136	1,2215
2002	813,7	22,7432	12,1551	1,0288	0,0288	1,2566
2003	831,7	17,9944	-4,7488	1,0221	0,0221	1,2844
2004	862,2	30,5046	12,5102	1,0367	0,0367	1,3315
2005	907,1	44,8256	14,3210	1,0520	0,0520	1,4008
2006	954,6	47,5187	2,6931	1,0524	0,0524	1,4741
2007	974,8	20,2008	-27,3179	1,0212	0,0212	1,5053
2008	1 050,0	75,2012	55,0004	1,0771	0,0771	1,6215
2009	1 147,2	97,2522	22,0509	1,0926	0,0926	1,7716
2010	1 236,3	89,0782	-8,1740	1,0776	0,0776	1,9092
2011	1 327,2	90,9241	1,8460	1,0735	0,0735	2,0496
2012	1 411,9	84,6299	-6,2942	1,0638	0,0638	2,1803
2013	1 495,7	83,8480	-0,7819	1,0594	0,0594	2,3098
2014	1 541,3	45,5660	-38,2820	1,0305	0,0305	2,3802
Průměrný koeficient růstu (viz vztah 2.4)				1,0422		
Průměrný absolutní přírůstek (viz vztah 2.5)				42,5583		

Zdroj: Vlastní propočty na základě dat ČSÚ

Příloha 8: Konstrukce předpovědi vývoje počtu osob starších 15 let s vysokoškolským vzděláním na dva roky dopředu (v tis. osob)

Výsledky regrese se závislou proměnnou : Vysokoškolské vzdělání (Tabulka7 v PS1) R= ,99569531 R2= ,99140915 Upravené R2= ,99050485 F(2,19)=1096,3 p<0,0000 Směrod. chyba odhadu : 28,329						
N=22	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(19)	p-hodn.
Abs.člen			668,1790	19,90112	33,57495	0,000000
t	-0,22698E	0,089032	-10,1625	3,98605	-2,54951	0,019580
V3**2	1,214638	0,089032	2,2959	0,16829	13,64266	0,000000

Předpovězené hodnoty (Tabulka7 v PS1) proměnné: Vysokoškolské vzdělání			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
t	-10,1625	23,0000	-233,737
V3**2	2,2959	529,0000	1214,553
Abs. člen			668,179
Předpověď			1648,995
-95,0%LS			1607,342
+95,0%LS			1690,649

Předpovězené hodnoty (Tabulka7 v PS1) proměnné: Vysokoškolské vzdělání			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
t	-10,1625	24,0000	-243,899
V3**2	2,2959	576,0000	1322,462
Abs. člen			668,179
Předpověď			1746,742
-95,0%LS			1697,248
+95,0%LS			1796,236

Zdroj: Vlastní výpočty na základě údajů ČSÚ

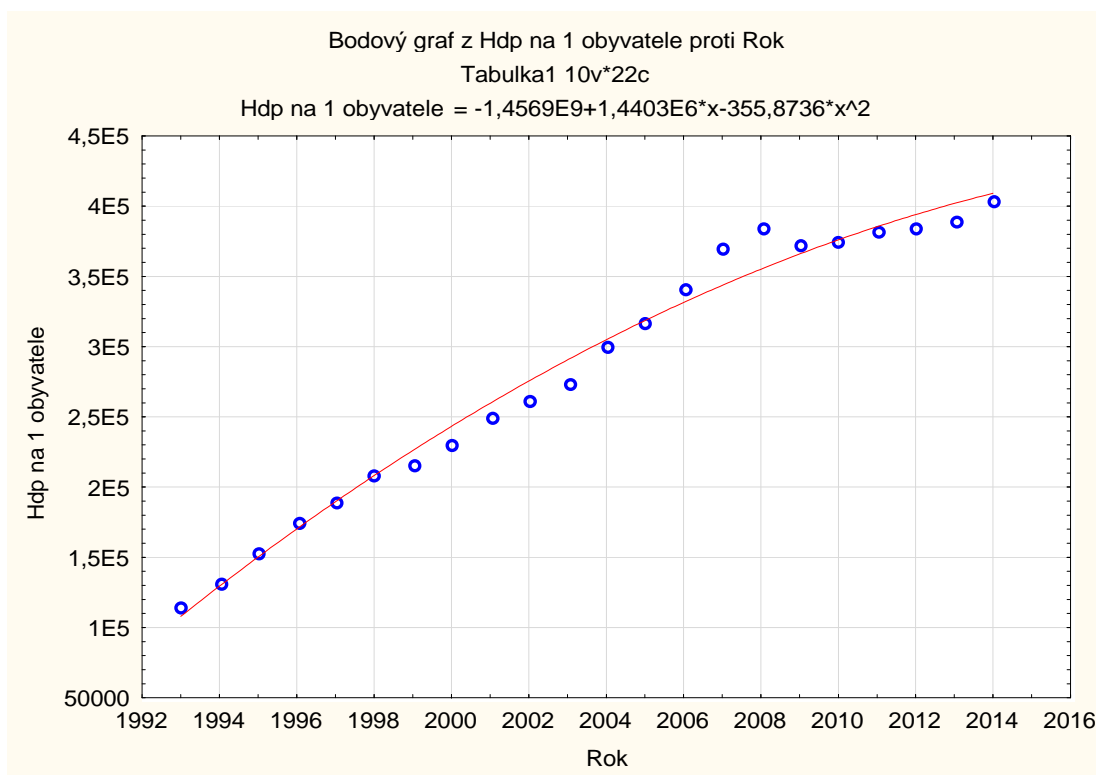
Příloha 9: Vývoj HDP na 1 obyvatele v běžných cenách (v Kč) v letech 1993 - 2014

– elementární charakteristiky

Rok	HDP na 1 obyvatele (v Kč) - běžné ceny	První absolutní diference (viz vztah 2.1)	Druhá absolutní diference (viz vztah 2.2)	Koeficient růstu (viz vztah 2.3)	Relativní přírůstek (viz vztah 2.6)	Bazický index (viz vztah 2.7)
1993	115 754	x	x	x	x	x
1994	132 043	16 289	x	1,1407	0,1407	1,1407
1995	152 952	20 909	4 620	1,1583	0,1583	1,3214
1996	175 721	22 769	1 860	1,1489	0,1489	1,5181
1997	189 575	13 854	-8 915	1,0788	0,0788	1,6377
1998	208 120	18 545	4 691	1,0978	0,0978	1,7980
1999	217 577	9 457	-9 088	1,0454	0,0454	1,8796
2000	230 969	13 392	3 935	1,0616	0,0616	1,9953
2001	250 649	19 680	6 288	1,0852	0,0852	2,1654
2002	262 199	11 550	-8 130	1,0461	0,0461	2,2651
2003	274 579	12 380	830	1,0472	0,0472	2,3721
2004	299 567	24 988	12 608	1,0910	0,0910	2,5880
2005	318 345	18 778	-6 210	1,0627	0,0627	2,7502
2006	341 604	23 259	4 481	1,0731	0,0731	2,9511
2007	371 204	29 600	6 341	1,0867	0,0867	3,2068
2008	384 992	13 788	-15 812	1,0371	0,0371	3,3259
2009	373 810	-11 182	-24 970	0,9710	-0,0290	3,2293
2010	375 921	2 111	13 293	1,0056	0,0056	3,2476
2011	383 208	7 287	5 176	1,0194	0,0194	3,3105
2012	385 152	1 944	-5 343	1,0051	0,0051	3,3273
2013	388 771	3 619	1 675	1,0094	0,0094	3,3586
2014	405 342	16 571	12 952	1,0426	0,0426	3,5018
Průměrný koeficient růstu (viz vztah 2.4)				1,0615		
Průměrný absolutní přírůstek (viz vztah 2.5)				13 790		

Zdroj: Vlastní propočty na základě dat ČSÚ

Příloha 10: Konstrukce předpovědí vývoje HDP na 1 obyvatele na dva roky dopředu (v Kč)

Výsledky regrese se závislou proměnnou : Hdp na 1 obyvatele (Tabulka1)						
R= ,99213267 R2= ,98432724 Upravené R2= ,98267748						
F(2,19)=596,65 p<,00000 Směrod. chyba odhadu : 12476,						
N=22	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(19)	p-hodn.
Abs.člen			85868,88	8764,516	9,79733	0,000000
t	1,543204	0,120255	22527,58	1755,471	12,83279	0,000000
V3**2	-0,577412	0,120255	-355,87	74,116	-4,80157	0,000124

Statistické shrnutí; ZP: Hdp na 1 obyvatele (Tabulka1)	
Statist.	Hodnota
Vícenás. R	0,992132674
Vícenás. R2	0,984327243
Upravené R2	0,982677479
F(2,19)	596,647355
p	7,14301147E-18
Sm. chyba odhadu	12476,1766

Předpovězené hodnoty pro 2015 (Tabulka1) proměnné: Hdp na 1 obyvatele			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
t	22527,58	23,0000	518134
V3**2	-355,87	529,0000	-188257
Abs. člen			85869
Předpověď			415746
-95,0%LS			397402
+95,0%LS			434091

Předpovězené hodnoty pro 2016 (Tabulka1) proměnné: Hdp na 1 obyvatele			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
t	22527,58	24,0000	540662
V3**2	-355,87	576,0000	-204983
Abs. člen			85869
Předpověď			421548
-95,0%LS			399750
+95,0%LS			443345

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ČSÚ

Příloha 11: Vývoj průměrné roční míry inflace (v %) v letech 1993 - 2014 – elementární charakteristiky

Rok	Míra inflace (v %) - roční průměr	První absolutní diference (viz vztah 2.1)	Druhá absolutní diference (viz vztah 2.2)	Koeficient růstu (viz vztah 2.3)	Relativní přírůstek (viz vztah 2.6)	Bazický index (viz vztah 2.7)
1993	20,8	x	x	x	x	x
1994	10,0	-10,80	x	0,4808	-0,5192	0,4808
1995	9,1	-0,90	9,90	0,9100	-0,0900	0,4375
1996	8,8	-0,30	0,60	0,9670	-0,0330	0,4231
1997	8,5	-0,30	0,00	0,9659	-0,0341	0,4087
1998	10,7	2,20	2,50	1,2588	0,2588	0,5144
1999	2,1	-8,60	-10,80	0,1963	-0,8037	0,1010
2000	3,9	1,80	10,40	1,8571	0,8571	0,1875
2001	4,7	0,80	-1,00	1,2051	0,2051	0,2260
2002	1,8	-2,90	-3,70	0,3830	-0,6170	0,0865
2003	0,1	-1,70	1,20	0,0556	-0,9444	0,0048
2004	2,8	2,70	4,40	28,0000	27,0000	0,1346
2005	1,9	-0,90	-3,60	0,6786	-0,3214	0,0913
2006	2,5	0,60	1,50	1,3158	0,3158	0,1202
2007	2,8	0,30	-0,30	1,1200	0,1200	0,1346
2008	6,3	3,50	3,20	2,2500	1,2500	0,3029
2009	1,0	-5,30	-8,80	0,1587	-0,8413	0,0481
2010	1,5	0,50	5,80	1,5000	0,5000	0,0721
2011	1,9	0,40	-0,10	1,2667	0,2667	0,0913
2012	3,3	1,40	1,00	1,7368	0,7368	0,1587
2013	1,4	-1,90	-3,30	0,4242	-0,5758	0,0673
2014	0,4	-1,00	0,90	0,2857	-0,7143	0,0192
Průměrný koeficient růstu (viz vztah 2.4)				0,8285		
Průměrný absolutní přírůstek (viz vztah 2.5)				-0,97		

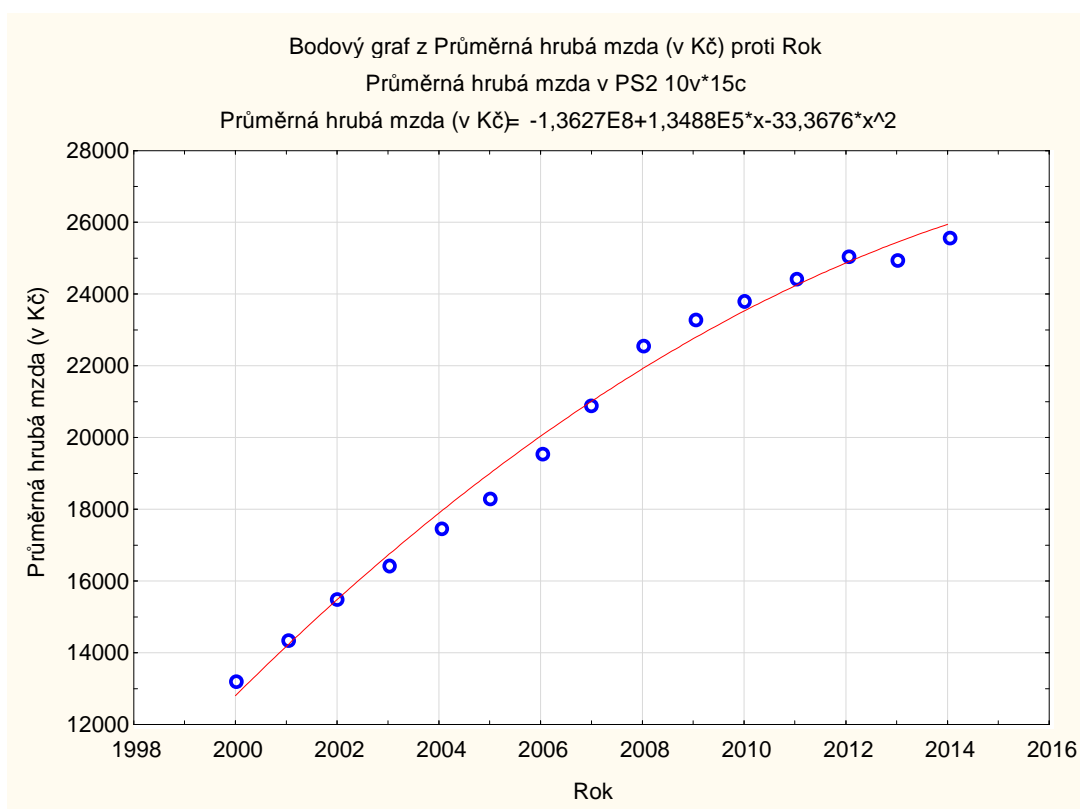
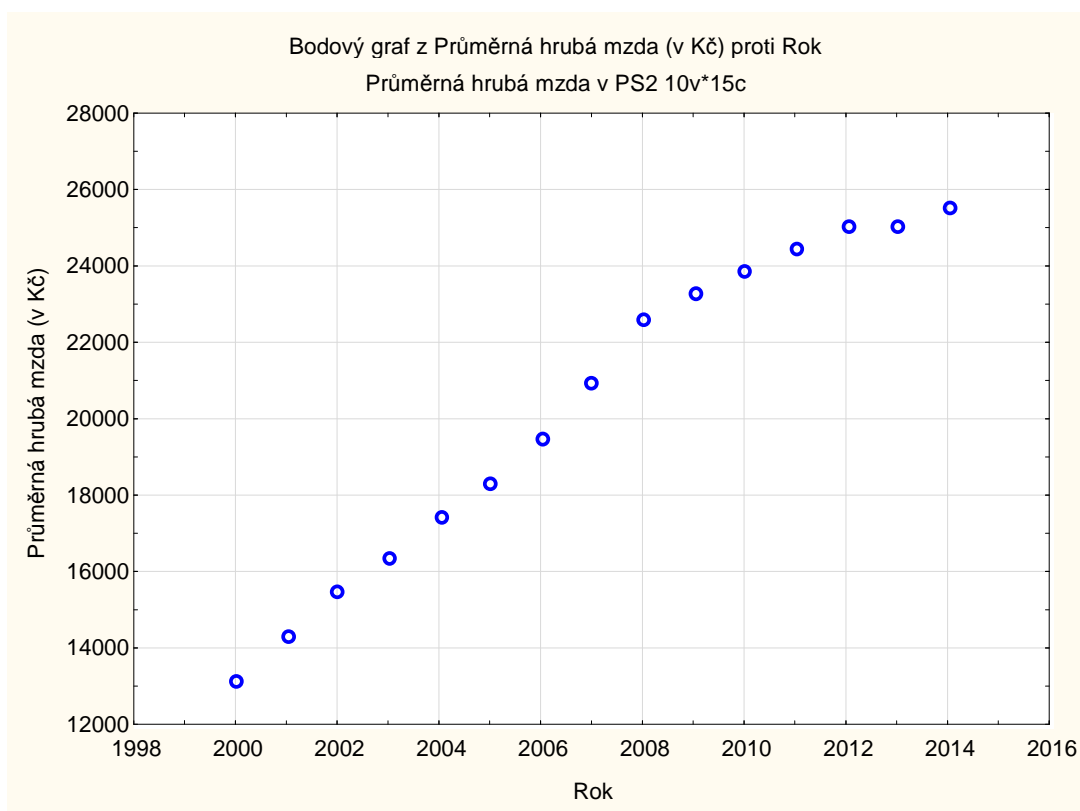
Zdroj: Vlastní propočty na základě dat ČSÚ

Příloha 12: Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy (v Kč) v letech 2000 – 2014
– elementární charakteristiky

Rok	Průměrná hrubá měsíční mzda (v Kč)	První absolutní diference (viz vztah 2.1)	Druhá absolutní diference (viz vztah 2.2)	Koeficient růstu (viz vztah 2.3)	Relativní přírůstek (viz vztah 2.6)	Bazický index (viz vztah 2.7)
2000	13 219	x	x	x	x	x
2001	14 378	1 159	x	1,0877	0,0877	1,0877
2002	15 524	1 146	-13	1,0797	0,0797	1,1744
2003	16 430	906	-240	1,0584	0,0584	1,2429
2004	17 466	1 036	130	1,0631	0,0631	1,3213
2005	18 344	878	-158	1,0503	0,0503	1,3877
2006	19 546	1 202	324	1,0655	0,0655	1,4786
2007	20 957	1 411	209	1,0722	0,0722	1,5854
2008	22 592	1 635	224	1,0780	0,0780	1,7091
2009	23 344	752	-883	1,0333	0,0333	1,7659
2010	23 864	520	-232	1,0223	0,0223	1,8053
2011	24 455	591	71	1,0248	0,0248	1,8500
2012	25 067	612	21	1,0250	0,0250	1,8963
2013	25 035	-32	-644	0,9987	-0,0013	1,8939
2014	25 607	572	604	1,0228	0,0228	1,9371
Průměrný koeficient růstu (viz vztah 2.4)				1,0484		
Průměrný absolutní přírůstek (viz vztah 2.5)				885		

Zdroj: vlastní propočty na základě dat ČNB

Příloha 13: Konstrukce předpovědi vývoje průměrné hrubé mzdy na dva roky dopředu (v Kč)

Výsledky regrese se závislou proměnnou : Průměrná hrubá mzda (v Kč) (v PS2) R= ,99516549 R2= ,99035435 Upravené R2= ,98874674 F(2,12)=616,04 p<,00000 Směrod. chyba odhadu : 451,43						
N=15	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(12)	p-hodn.
Abs.člen			11369,78	402,1048	28,27567	0,000000
t	1,547079	0,121533	1472,14	115,6466	12,72966	0,000000
V3**2	-0,576976	0,121533	-33,37	7,0285	-4,74747	0,000474

Předpovězené hodnoty (Průměrná hrubá mzda v PS2) proměnné: Průměrná hrubá mzda (v Kč)			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
t	1472,142	16,0000	23554,27
V3**2	-33,368	256,0000	-8542,10
Abs. člen			11369,78
Předpověď			26381,96
-95,0%LS			25505,84
+95,0%LS			27258,07

Předpovězené hodnoty (Průměrná hrubá mzda v PS2) proměnné: Průměrná hrubá mzda (v Kč)			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
t	1472,142	17,0000	25026,41
V3**2	-33,368	289,0000	-9643,23
Abs. člen			11369,78
Předpověď			26752,97
-95,0%LS			25632,46
+95,0%LS			27873,48

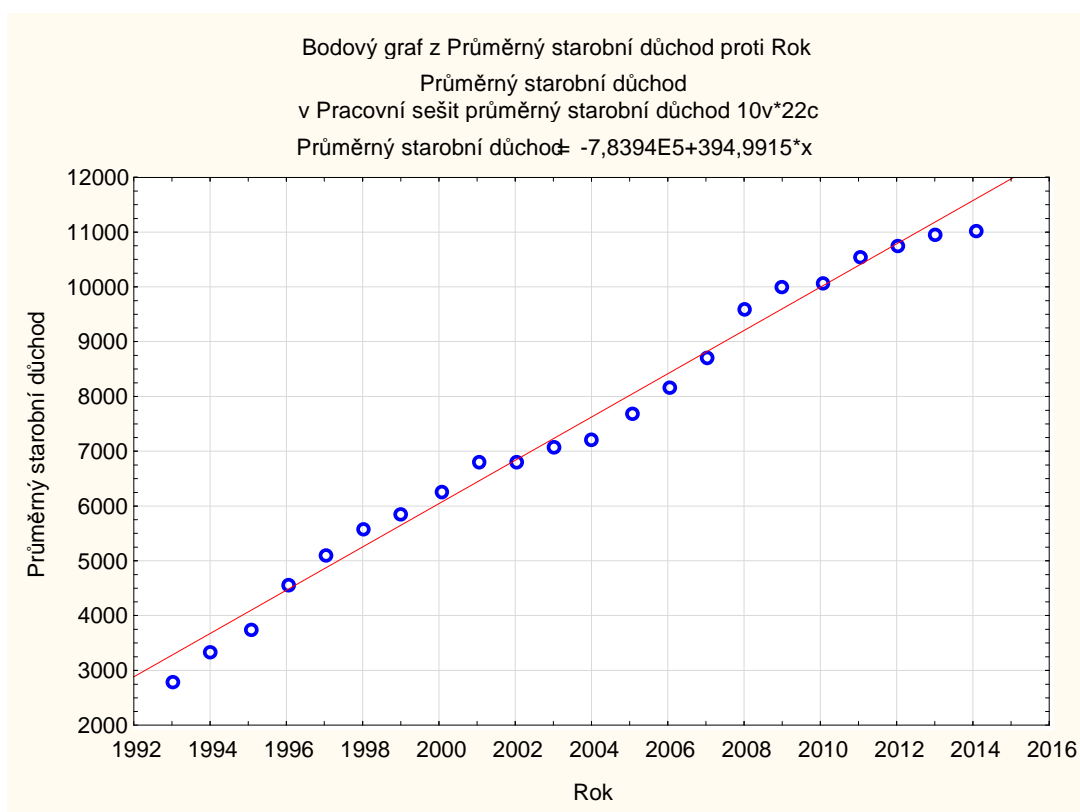
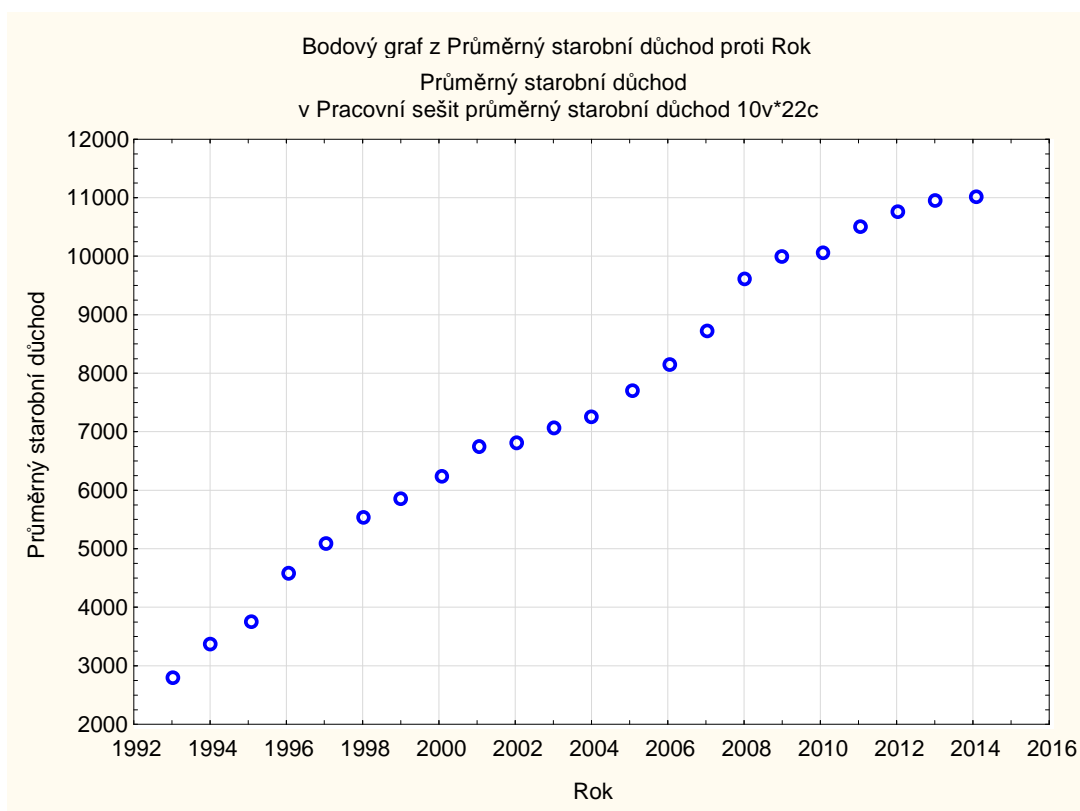
Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ČNB

Příloha 14: Vývoj průměrné výše starobního důchodu (v Kč) v letech 1993 – 2014
– elementární charakteristiky

Rok	Průměrná výše starobního důchodu (v Kč)	První absolutní diference (viz vztah 2.1)	Druhá absolutní diference (viz vztah 2.2)	Koeficient růstu (viz vztah 2.3)	Relativní přírůstek (viz vztah 2.6)	Bazický index (viz vztah 2.7)
1993	2 824	x	x	x	x	x
1994	3 388	564	x	1,1997	0,1997	1,1997
1995	3 797	409	-155	1,1207	0,1207	1,3445
1996	4 610	813	404	1,2141	0,2141	1,6324
1997	5 148	538	-275	1,1167	0,1167	1,8229
1998	5 576	428	-110	1,0831	0,0831	1,9745
1999	5 910	334	-94	1,0599	0,0599	2,0928
2000	6 292	382	48	1,0646	0,0646	2,2280
2001	6 808	516	134	1,0820	0,0820	2,4108
2002	6 833	25	-491	1,0037	0,0037	2,4196
2003	7 075	242	217	1,0354	0,0354	2,5053
2004	7 270	195	-47	1,0276	0,0276	2,5744
2005	7 744	474	279	1,0652	0,0652	2,7422
2006	8 187	443	-31	1,0572	0,0572	2,8991
2007	8 747	560	117	1,0684	0,0684	3,0974
2008	9 638	891	331	1,1019	0,1019	3,4129
2009	10 045	407	-484	1,0422	0,0422	3,5570
2010	10 123	78	-329	1,0078	0,0078	3,5846
2011	10 552	429	351	1,0424	0,0424	3,7365
2012	10 778	226	-203	1,0214	0,0214	3,8166
2013	10 970	192	-34	1,0178	0,0178	3,8846
2014	11 075	105	-87	1,0096	0,0096	3,9217
Průměrný koeficient růstu (viz vztah 2.4)				1,0672		
Průměrný absolutní přírůstek (viz vztah 2.5)				393		

Zdroj: Vlastní propočty na základě dat ČSÚ

Příloha 15: Konstrukce předpovědí vývoje průměrného starobního důchodu na dva roky dopředu (v Kč)

Výsledky regrese se závislou proměnnou : Průměrný starobní důchod						
R= ,99340535 R2= ,98685420 Upravené R2= ,98619691						
F(1,20)=1501,4 p<0,0000 Směrod. chyba odhadu : 303,34						
N=22	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(20)	p-hodn.
Abs.člen			2884,41€	133,885€	21,5438€	0,000000
t	0,99340€	0,02563€	394,992	10,193€	38,7478€	0,000000

Předpovězené hodnoty (Průměrný starobní důchod)			
proměnné: Průměrný starobní důchod			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
t	394,9915	23,00000	9084,81
Abs. člen			2884,42
Předpověď			11969,22
-95,0%LS			11689,94
+95,0%LS			12248,50

Předpovězené hodnoty (Průměrný starobní důchod)			
proměnné: Průměrný starobní důchod			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
t	394,9915	24,00000	9479,80
Abs. člen			2884,42
Předpověď			12364,21
-95,0%LS			12066,14
+95,0%LS			12662,29

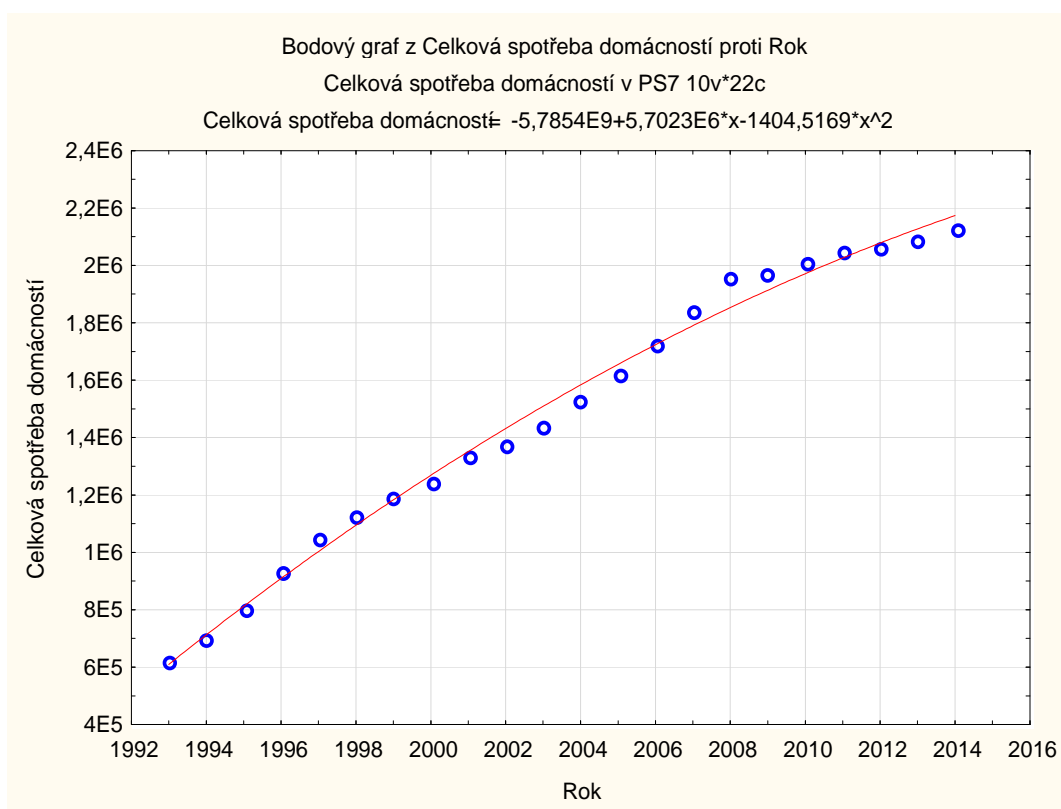
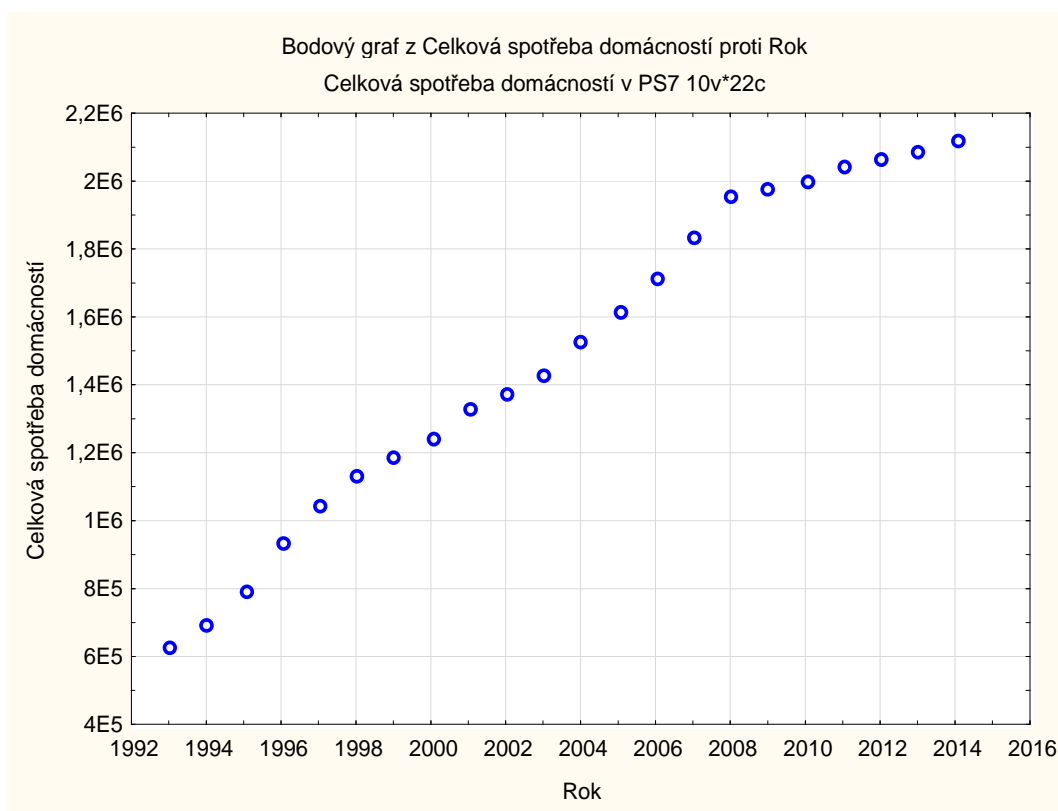
Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ČSÚ

Příloha 16: Vývoj výdajů domácností na konečnou spotřebu (v mil. Kč) – běžné ceny, v letech 1993 – 2014 – elementární charakteristiky

Rok	Výdaje domácností na konečnou spotřebu (v mil. Kč) - běžné ceny	První absolutní diference (viz vztah 2.1)	Druhá absolutní diference (viz vztah 2.2)	Koeficient růstu (viz vztah 2.3)	Relativní přírůstek (viz vztah 2.6)	Bazický index (viz vztah 2.7)
1993	625 560	x	x	x	x	x
1994	693 645	68 085	x	1,1088	0,1088	1,1088
1995	800 439	106 794	38 709	1,1540	0,1540	1,2796
1996	933 185	132 746	25 952	1,1658	0,1658	1,4918
1997	1 044 259	111 074	-21 672	1,1190	0,1190	1,6693
1998	1 132 180	87 921	-23 153	1,0842	0,0842	1,8099
1999	1 187 161	54 981	-32 940	1,0486	0,0486	1,8978
2000	1 248 378	61 217	6 236	1,0516	0,0516	1,9956
2001	1 330 349	81 971	20 754	1,0657	0,0657	2,1267
2002	1 372 314	41 965	-40 006	1,0315	0,0315	2,1937
2003	1 436 102	63 788	21 823	1,0465	0,0465	2,2957
2004	1 531 994	95 892	32 104	1,0668	0,0668	2,4490
2005	1 618 217	86 223	-9 669	1,0563	0,0563	2,5868
2006	1 721 137	102 920	16 697	1,0636	0,0636	2,7514
2007	1 838 289	117 152	14 232	1,0681	0,0681	2,9386
2008	1 964 007	125 718	8 566	1,0684	0,0684	3,1396
2009	1 977 197	13 190	-112 528	1,0067	0,0067	3,1607
2010	2 006 035	28 838	15 648	1,0146	0,0146	3,2068
2011	2 050 829	44 794	15 956	1,0223	0,0223	3,2784
2012	2 064 173	13 344	-31 450	1,0065	0,0065	3,2997
2013	2 087 229	23 056	9 712	1,0112	0,0112	3,3366
2014	2 121 638	34 409	11 353	1,0165	0,0165	3,3916
Průměrný koeficient růstu (viz vztah 2.4)				1,0599		
Průměrný absolutní přírůstek (viz vztah 2.5)				71 242		

Zdroj: Vlastní propočty na základě dat ČSÚ

Příloha 17: Konstrukce předpovědí vývoje výdajů domácností na konečnou spotřebu v běžných cenách na dva roky dopředu (v mil. Kč)

Výsledky regrese se závislou proměnnou : Celková spotřeba domácností (v PS7) R= ,99568457 R2= ,99138777 Upravené R2= ,99048122 F(2,19)=1093,6 p<0,0000 Směrod. chyba odhadu : 47641,						
N=22	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(19)	p-hodn.
Abs.člen			504807,4	33467,46	15,08353	0,000000
t	1,419652	0,089143	106753,7	6703,30	15,92555	0,000000
V3**2	-0,442392	0,089143	-1404,5	283,01	-4,96272	0,000086

Předpovězené hodnoty (Celková spotřeba domácností v PS7) proměnné: Celková spotřeba domácností			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
t	106753,7	23,0000	2455336
V3**2	-1404,5	529,0000	-742989
Abs. člen			504807
Předpověď			2217154
-95,0%LS			2147106
+95,0%LS			2287202

Předpovězené hodnoty (Celková spotřeba domácností v PS7) proměnné: Celková spotřeba domácností			
Proměnná	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnot
t	106753,7	24,0000	2562090
V3**2	-1404,5	576,0000	-809002
Abs. člen			504807
Předpověď			2257895
-95,0%LS			2174662
+95,0%LS			2341129

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat ČSÚ

Příloha 18: Vývoj míry dlouhodobé nezaměstnanosti (v %) za roky 1998 – 2014
– elementární charakteristiky

Rok	Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (v %)	První absolutní diference (viz vztah 2.1)	Druhá absolutní diference (viz vztah 2.2)	Koeficient růstu (viz vztah 2.3)	Relativní přírůstek (viz vztah 2.6)	Bazický index (viz vztah 2.7)
1998	1,9	x	x	x	x	x
1999	3,1	1,20	x	1,6316	0,6316	1,6316
2000	4,1	1,00	-0,20	1,3226	0,3226	2,1579
2001	4,2	0,10	-0,90	1,0244	0,0244	2,2105
2002	3,7	-0,50	-0,60	0,8810	-0,1190	1,9474
2003	3,9	0,20	0,70	1,0541	0,0541	2,0526
2004	4,3	0,40	0,20	1,1026	0,1026	2,2632
2005	4,2	-0,10	-0,50	0,9767	-0,0233	2,2105
2006	3,9	-0,30	-0,20	0,9286	-0,0714	2,0526
2007	2,8	-1,10	-0,80	0,7179	-0,2821	1,4737
2008	2,2	-0,60	0,50	0,7857	-0,2143	1,1579
2009	2,0	-0,20	0,40	0,9091	-0,0909	1,0526
2010	3,0	1,00	1,20	1,5000	0,5000	1,5789
2011	2,7	-0,30	-1,30	0,9000	-0,1000	1,4211
2012	3,0	0,30	0,60	1,1111	0,1111	1,5789
2013	3,0	0,00	-0,30	1,0000	0,0000	1,5789
2014	2,7	-0,30	-0,30	0,9000	-0,1000	1,4211
Průměrný koeficient růstu (viz vztah 2.4)				1,0222		
Průměrný absolutní přírůstek (viz vztah 2.5)				0,05		

Zdroj: Vlastní propočty na základě dat ČSÚ

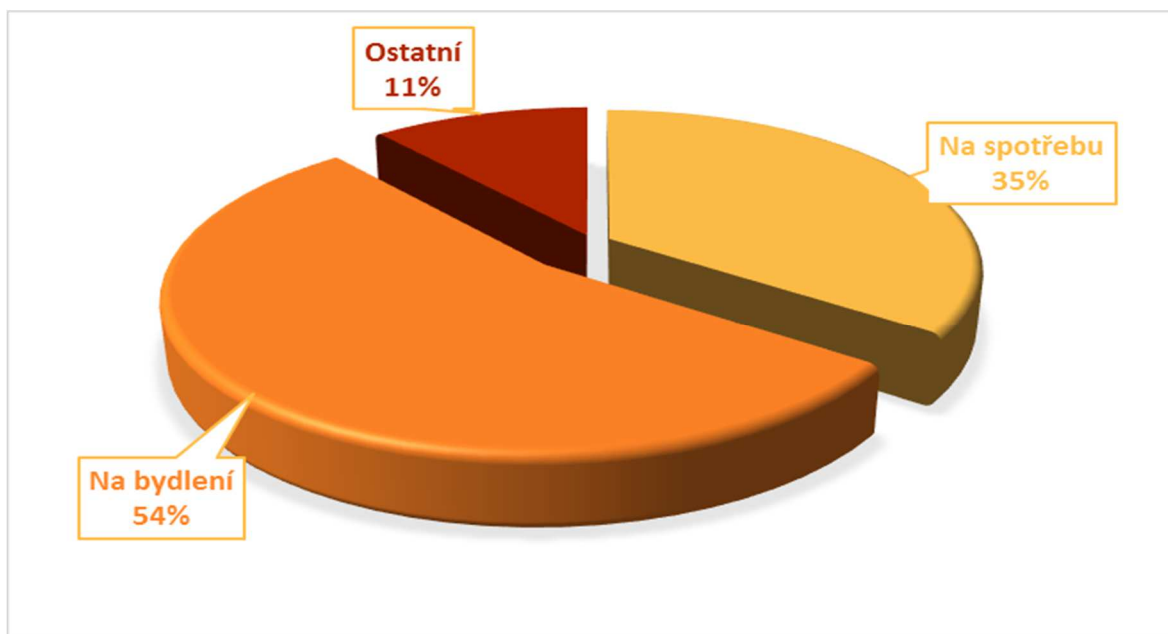
Příloha 19: Vývoj celkového zadlužení domácností (v mil. Kč) v letech 2005 – 2014
– elementární charakteristiky

Rok	Celkové zadlužení domácností (v mil. Kč)	První absolutní diference (viz vztah 2.1)	Druhá absolutní diference (viz vztah 2.2)	Koeficient růstu (viz vztah 2.3)	Relativní přírůstek (viz vztah 2.6)	Bazický index (viz vztah 2.7)
2005	522 848,3	x	x	x	x	x
2006	655 436,2	132 587,90	x	1,2536	0,2536	1,2536
2007	875 331,6	219 895,40	87 307,50	1,3355	0,3355	1,6742
2008	1 034 498,1	159 166,50	-60 728,90	1,1818	0,1818	1,9786
2009	1 108 504,0	74 005,90	-85 160,60	1,0715	0,0715	2,1201
2010	1 136 161,1	27 657,10	-46 348,80	1,0249	0,0249	2,1730
2011	1 200 256,9	64 095,80	36 438,70	1,0564	0,0564	2,2956
2012	1 241 347,6	41 090,70	-23 005,10	1,0342	0,0342	2,3742
2013	1 281 432,0	40 084,40	-1 006,30	1,0323	0,0323	2,4509
2014	1 315 230,8	33 798,80	-6 285,60	1,0264	0,0264	2,5155
Průměrný koeficient růstu (viz vztah 2.4)				1,1079		
Průměrný absolutní přírůstek (viz vztah 2.5)				88 042,50		

Zdroj: Vlastní propočty na základě dat ČNB

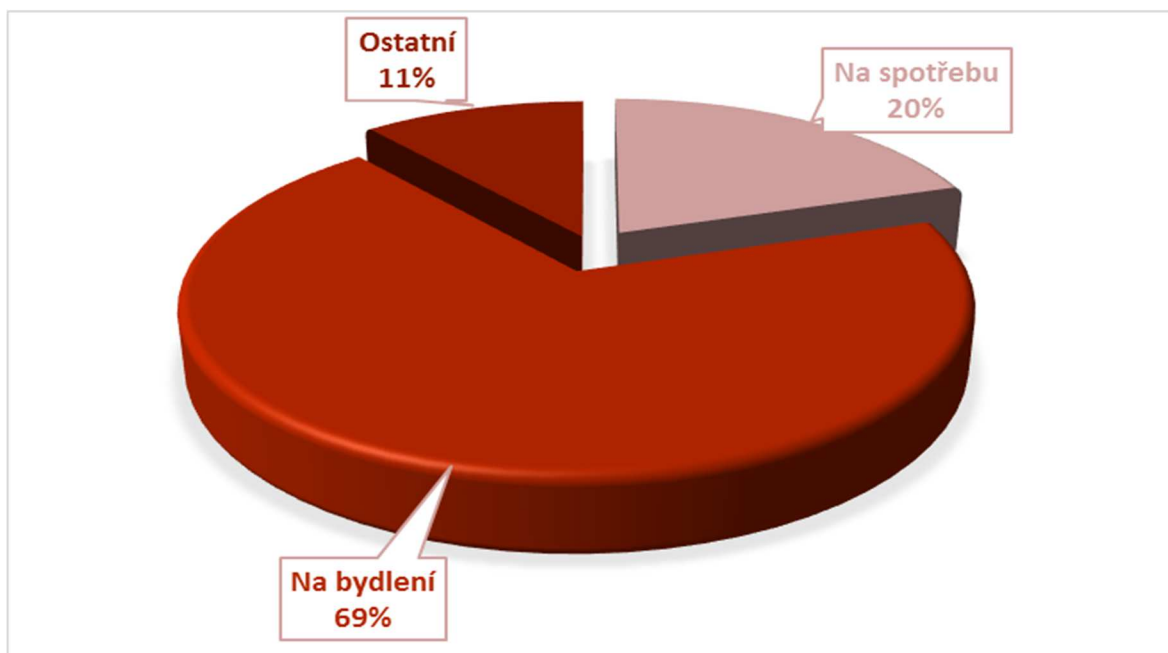
Příloha 20: Grafické porovnání struktury celkového zadlužení domácností v roce 2005 a 2014

Graf 12: Struktura celkového zadlužení domácností v roce 2005 (v mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČNB

Graf 13: Struktura celkového zadlužení domácností v roce 2014 (v mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČNB

Příloha 21: Struktura výběrového souboru – reprezentativita

Struktura výběrového souboru NS_1501

	ROZLOŽENÍ OBYVATELSTVA ČR		VÝBĚROVÝ SOUBOR		ODCHYLKA
	rel.	abs.	rel.		
CELÝ SOUBOR	100,0	1021	100,0		X
POHLAVÍ					
Muži	48,5	499	48,9		0,4
Ženy	51,5	522	51,1		-0,4
VĚK					
15 - 19 let	6,5	66	6,5		0,0
20 - 29 let	15,6	161	15,8		0,2
30 - 44 let	27,5	284	27,8		0,3
45 - 59 let	23,6	236	23,2		-0,4
60 a více let	26,8	272	26,7		-0,1
VZDĚLÁNÍ					
Základní	18,6	178	17,5		-1,1
Střední bez maturity	34,9	364	35,6		0,7
Střední s maturitou	31,8	319	31,3		-0,5
Vysokoškolské	14,7	159	15,6		0,9
VELIKOST MÍSTA BYDLIŠTĚ					
do 799 obyvatel	13,8	102	10,0		-3,8
800 - 1999 obyvatel	12,6	160	15,7		3,1
2000 - 4999 obyvatel	11,6	119	11,7		0,1
5000 - 14999 obyvatel	13,9	130	12,7		-1,2
15000 - 29999 obyvatel	10,4	122	11,9		1,5
30000 - 79999 obyvatel	11,4	114	11,2		-0,2
80000 - 999999 obyvatel	13,8	140	13,7		-0,1
1000000 a více obyvatel	12,5	134	13,1		0,6
KRAJE					
Praha	12,5	134	13,1		0,6
Středočeský	12,2	137	13,4		1,2
Jihočeský	6,0	67	6,6		0,6
Plzeňský	5,5	52	5,1		-0,4
Karlovarský	2,8	33	3,2		0,4
Ústecký	7,7	72	7,1		-0,6
Liberecký	4,1	37	3,6		-0,5
Královohradecký	5,2	61	6,0		0,8
Pardubický	4,9	35	3,4		-1,5
Vysočina	4,8	44	4,3		-0,5
Jihomoravský	11,2	113	11,1		-0,1
Olomoucký	6,0	43	4,2		-1,8
Zlínský	5,6	64	6,3		0,7
Moravskoslezský	11,5	129	12,6		1,1

Pozn.: Možný rozdíl mezi celkovým počtem dotázaných a součtem dotazníků v jednotlivých kvótních znacích je způsoben nezodpovězením otázek.

VÝBĚROVÝ SOUBOR - PAPI			VÝBĚROVÝ SOUBOR - CAPI		
abs.	rel.	ODCHYLKA	abs.	rel.	ODCHYLKA
858	100,0	X	163	100,0	X
423	49,3	0,8	76	46,6	-1,9
435	50,7	-0,8	87	53,4	1,9
62	7,2	0,7	4	2,5	-4,0
145	16,9	1,3	16	9,8	-5,8
229	26,9	-0,6	55	33,7	6,2
198	23,1	-0,5	38	23,3	-0,3
222	25,9	-0,9	50	30,7	3,9
165	19,3	0,7	13	8,0	-10,6
297	34,6	-0,3	67	41,1	6,2
251	29,3	-2,5	68	41,7	9,9
144	16,8	2,1	15	9,2	-5,5
85	9,9	-3,9	17	10,4	-3,4
110	12,8	0,2	50	30,7	18,1
106	12,4	0,8	13	8,0	-3,6
108	12,6	-1,3	22	13,5	-0,4
116	13,5	3,1	6	3,7	-6,7
93	10,8	-0,6	21	12,9	1,5
129	15,0	1,2	11	6,7	-7,1
111	12,9	0,4	23	14,1	1,6
111	12,9	0,4	23	14,1	1,6
112	13,1	0,9	25	15,4	3,2
65	7,6	1,6	2	1,2	-4,8
47	5,5	0,0	5	3,1	-2,4
33	3,8	1,0	0	,0	-2,8
56	6,5	-1,2	16	9,8	2,1
30	3,5	-0,6	7	4,3	0,2
54	6,3	1,1	7	4,3	-0,9
18	2,1	-2,8	17	10,4	5,5
34	4,0	-0,8	10	6,1	1,3
89	10,4	-0,8	24	14,7	3,5
38	4,4	-1,6	5	3,1	-2,9
56	6,5	0,9	8	4,9	-0,7
115	13,4	1,9	14	8,6	-2,9

Zdroj: ČSDA

Příloha 22: Dotazník

↑ČÍSLO DOTAZNÍKU↑
(DOPLŇÍ CVVM)

Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ
SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, v.v.i.
 Jiřská 1
 110 00 Praha 1

NAŠE SPOLEČNOST 2015 **12. – 19. 1. 2015** **LEDEN**

KÓDÉR: SUPERKONTROLOR: POŘIZOVÁČ:

OV.1 „Jak jste celkově spokojen se svým životem?“

Jste velmi spokojen,	1	
spíše spokojen,	2	
ani spokojen, ani nespokojen,	3	
spíše nespokojen,	4	
velmi nespokojen?“	5	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

PS.21 „Jaká jsou podle Vás v současné době dvě nejdůležitější celospolečenská témata? Vyjmenujte je v pořadí, jak jsou důležitá pro Vás osobně:“

a)

b)

IDE.1 „Považujete životní úroveň Vaší domácnosti

za velmi dobrou,	1	
za spíše dobrou,	2	
ani dobrou, ani špatnou,	3	
za spíše špatnou,	4	
nebo za velmi špatnou?“	5	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

EV.10 „Jak byste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi? Je podle Vás

velmi dobrá,	1	
dobrá,	2	
ani dobrá, ani špatná,	3	
špatná,	4	
velmi špatná?“	5	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

PS.1 „Zamyslíte-li se nad celkovou současnou politickou situací v České republice, řekli byste, že jste s ní

velmi spokojen,	1	
spíše spokojen,	2	
ani spokojen, ani nespokojen,	3	
spíše nespokojen,	4	
velmi nespokojen?“	5	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU PI.1.**PI.1 "Řekněte prosím, důvěřujete**

ROZHODNĚ DŮVĚŘUJE	SPÍŠE DŮVĚŘUJE	SPÍŠE NEDŮVĚŘUJE	ROZHODNĚ NEDŮVĚŘUJE	NEVÍ	
1	2	3	4	9	
a) Prezidentovi republiky,			1 2 3 4 9		
b) Vládě ČR,			1 2 3 4 9		
c) Poslanecké sněmovně ČR,			1 2 3 4 9		
d) Senátu ČR,			1 2 3 4 9		
e) svému krajskému zastupitelstvu,			1 2 3 4 9		
f) svému obecnímu zastupitelstvu,			1 2 3 4 9		
p) starostovi vaší obce či městské části,			1 2 3 4 9		
q) hejtmanovi vašeho kraje (primátorovi, pokud žijete v Praze),			1 2 3 4 9		
j) Českému statistickému úřadu,			1 2 3 4 9		
k) České národní bance?"			1 2 3 4 9		

PV.1 „Představte si, že by příští týden byly volby do Poslanecké sněmovny. Šel byste volit?

- Rozhodně ano, 1 => **PV.4**
 spíše ano, 2 => **PV.4**
 spíše ne, 3 => **PV.4**
 rozhodně ne, 4 => **PV.184 str.3**
 nebo nevíte?" 9 => **PV.4**
 NEMÁ VOLEBNÍ PRÁVO 8 => **PV.184 str.3**

FILTR: NÁSLEDUJÍCÍ OTÁZKY POLOŽTE TĚM, KTEŘÍ V OTÁZCE PV.1 ODPOVĚĎELI VARIANTAMI 1, 2, 3 NEBO 9 (TZN. ŽE MAJÍ VOLEBNÍ PRÁVO A ROZHODNĚ NEVYLOUČILI SVOJI ÚČAST VE VOLBÁCH). NESPOKLOJTE SE SNADNO S ODPOVĚDÍ „NEVÍM“!

PV.4 „Pokud byste k volbám šel, kterou stranu byste volil?“

FILTR: POKLÁDEJTE TĚM, KTEŘÍ V OTÁZCE PV.4 NEUVEDLI ŽÁDNOU KONKRÉTNÍ STRANU NEBO NEVĚDÍ.

PV.5 „I když nevíte, jakou stranu byste volil, je Vám některá strana sympatičtější, bližší než jiná? Pokud ano, která to je?“

FILTR: POUZE PRO TY, KTEŘÍ V OTÁZCE PV. 4 UVEDLI KONKRÉTNÍ POLITICKOU STRANU

PV.112 „Cítíte se této straně

- ve velmi blízko, 1
 celkem blízko, 2
 ne moc blízko?" 3
 NEVÍ 9

!!! POKLÁDEJTE VŠEM !!!

PV.184 „Obecně vzato, jak často byste řekl, že chodíte k volbám?

Vždy,	1
téměř vždy,	2
někdy,	3
zřídka,	4
nikdy nevolíte.“	5
NEMÁ VOLEBNÍ PRÁVO	8
NEVÍ	9 <input style="width: 30px; height: 15px;" type="text"/>

PV.185 „Víte, kde je volební místnost ve Vašem volebním okrsku?

Ano,	1
ne.“	2
NEMÁ VOLEBNÍ PRÁVO	8 <input style="width: 30px; height: 15px;" type="text"/>

PO.45a „Jak moc se v současné době zajímáte o politiku?

Velmi se zajímáte,	1
spíše se zajímáte,	2
spíše se nezajímáte,	3
vůbec se nezajímáte?“	4
NEVÍ	9 <input style="width: 30px; height: 15px;" type="text"/>

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU PI.29

PI.29 „Když se zamyslíte nad vládou premiéra Bohuslava Sobotky, jak jste spokojen:

ROZHODNĚ SPOKOJEN	SPÍŠE SPOKOJEN	SPÍŠE NESPOKOJEN	ROZHODNĚ NESPOKOJEN	NEVÍ		
1	2	3	4	9		
a) s vyhlášeným programem,					1 2 3 4 9	<input style="width: 30px; height: 15px;" type="text"/>
b) s její činností,					1 2 3 4 9	<input style="width: 30px; height: 15px;" type="text"/>
c) s komunikací s veřejností,					1 2 3 4 9	<input style="width: 30px; height: 15px;" type="text"/>
d) s lidmi, kteří vládu tvoří,					1 2 3 4 9	<input style="width: 30px; height: 15px;" type="text"/>
e) s osobou předsedy vlády?“					1 2 3 4 9	<input style="width: 30px; height: 15px;" type="text"/>

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU PI.2

PI.2 „Přečtu Vám jména některých politiků. U každého mi, prosím, řekněte, zda mu důvěřujete nebo nedůvěřujete, či neumíte posoudit. Případně zda tohoto politika neznáte.

SPÍŠE DŮVĚŘUJE	SPÍŠE NEDŮVĚŘUJE	NEZNÁ	NEVÍ		
1	2	8	9		
a) Andrej Babiš,				1 2 8 9	<input style="width: 30px; height: 15px;" type="text"/>
b) Pavel Bělobrádek,				1 2 8 9	<input style="width: 30px; height: 15px;" type="text"/>
c) Richard Brabec,				1 2 8 9	<input style="width: 30px; height: 15px;" type="text"/>
d) Jiří Dienstbier,				1 2 8 9	<input style="width: 30px; height: 15px;" type="text"/>
e) Vojtěch Filip,				1 2 8 9	<input style="width: 30px; height: 15px;" type="text"/>
f) Petr Fiala,				1 2 8 9	<input style="width: 30px; height: 15px;" type="text"/>

SPÍŠE DŮVĚŘUJE	SPÍŠE NEDŮVĚŘUJE	NEZNÁ	NEVÍ			
1	2	8	9			
g) Jan Hamáček,		1	2	8	9	
h) Daniel Herman,		1	2	8	9	
i) Milan Chovanec,		1	2	8	9	
j) Marcel Chládek,		1	2	8	9	
k) Marian Jurečka,		1	2	8	9	
l) Michaela Marksová-Tominová,		1	2	8	9	
m) Jan Mládek,		1	2	8	9	
n) Svatopluk Němeček,		1	2	8	9	
o) Tomio Okamura,		1	2	8	9	
p) Pavel Rychetský,		1	2	8	9	
r) Karel Schwarzenberg,		1	2	8	9	
s) Miroslav Singer,		1	2	8	9	
t) Bohuslav Sobotka,		1	2	8	9	
u) Martin Stropnický,		1	2	8	9	
v) Anna Šabatová,		1	2	8	9	
w) Karla Šlechtová,		1	2	8	9	
x) Milan Štěch,		1	2	8	9	
y) Dan Ťok,		1	2	8	9	
z) Helena Válková,		1	2	8	9	
aa) Lubomír Zaorálek,		1	2	8	9	
bb) Miloš Zeman."		1	2	8	9	

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU PI.30

PI.30 „Jak byste zhodnotil dosavadní působení Miloše Zemana v prezidentském úřadě?"

VELMI DOBRĚ	SPÍŠE DOBRĚ	SPÍŠE ŠPATNĚ	VELMI ŠPATNĚ	NEVÍ				
1	2	3	4	9				
a) Plní funkce svěřené mu Ústavou?			1	2	3	4	9	
b) Dbá o vážnost a důstojnost úřadu?			1	2	3	4	9	
c) Reprezentuje ČR v zahraničí?			1	2	3	4	9	
d) Ovlivňuje vnitropolitický život?			1	2	3	4	9	
e) Je v kontaktu s občany a zná jejich problémy?			1	2	3	4	9	
f) Působí jako autorita u občanů?"			1	2	3	4	9	

PI.7 „Věnujme se nyní úřadu prezidenta České republiky podrobněji. Myslíte si, že by měly být pravomoci prezidenta rozšířeny, zúženy, nebo by měly zůstat tak, jak je tomu nyní?"

Rozšířeny,	1	
zúženy,	2	
zůstat tak, jak je tomu nyní."	3	
NEVÍ	9	

PI.8 „Který z běžně užívaných způsobů volby prezidenta je podle Vás nejvhodnější pro Českou republiku?”

Volba parlamentem, tj. poslanci a senátory současně,	1	
volba širším shromážděním volitelů (např. poslanci, senátory a krajskými zastupiteli),	2	
nebo volba všemi voliči?“	3	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

PI.10 „Jaké postavení má mít prezident vůči vládě?”

Prezident nemá zasahovat do činnosti vlády,	1	
prezident má v omezené míře zasahovat do činnosti vlády,	2	
prezident má řídit činnost vlády?“	3	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

PI.11 „Jak má podle Vás prezident jmenovat vládu?”

Má jmenovat všechny ministry na základě vlastního uvážení,	1	
má jmenovat všechny ministry na základě doporučení budoucího premiéra, ...	2	
nemá jmenovat ministry vlády – to má být v kompetenci někoho jiného?“	3	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU PI.12.
PI.12 „Domníváte se, že prezident ČR má mít pravomoc

ANO, SAMOSTATNĚ	ANO, ALE JEN SE SOUHLASEM JINÉ POLITICKÉ INSTITUCE	NE	NEVÍ			
1	2	3	9			
a) udělit amnestii, milost či zmírnit trest odsouzeným osobám,		1	2	3	9	<input type="text"/>
c) zastavit soudní řízení proti obviněným,		1	2	3	9	<input type="text"/>
g) jmenovat a odvolávat rektory veřejných vysokých škol a jmenovat profesory,		1	2	3	9	<input type="text"/>
h) propůjčovat a udělovat státní vyznamenání?“		1	2	3	9	<input type="text"/>

PI.13 „Za jakých okolností má mít prezident pravomoc rozpustit Poslaneckou sněmovnu a vyslat nové volby?”

Nikdy,	1	
jen ve výjimečných případech vymezených Ústavou,	2	
kdykoli sám rozhodne, že to politická situace vyžaduje.“	3	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

PI.14 „Má mít prezident pravomoc odmítnout parlamentem přijatý zákon (tzv. právo veta)?

Ano, s konečnou platností,	1	
ano, ale parlament by měl mít možnost toto veto přehlasovat početnější většinou,	2	
ne, prezident nemá mít tuto pravomoc.“	3	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

PI.16 „Jak má podle Vás prezident jmenovat členy bankovní rady České národní banky?”

Má jmenovat všechny členy i guvernéra na základě vlastního uvážení,	1	
má jmenovat členy bankovní rady na základě svého uvážení a guvernéra ČNB se souhlasem předsedy vlády,	2	
má jmenovat pouze část členů (například třetinu, zbytek by byl jmenován jinými ústavními činiteli),	3	
nemá jmenovat členy bankovní rady.“	4	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

PI.17 „Jak má podle Vás prezident jmenovat soudce Ústavního soudu?“

Má jmenovat všechny ústavní soudce na základě vlastního uvážení,	1	
má jmenovat všechny ústavní soudce se souhlasem některého z vysokých ústavních činitelů (např. premiéra, nebo předsedy některé z komor parlamentu),	2	
má jmenovat pouze část ústavních soudců, například třetinu, zbytek by byl jmenován jinými ústavními činiteli,	3	
ne má jmenovat soudce ústavního soudu.“	4	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

PI.19 „Jaké postavení má mít prezident v oblasti zahraniční politiky?“

Prezident se nemá angažovat v oblasti zahraniční politiky.	1	
Prezident se může angažovat v oblasti zahraniční politiky, ale nesmí překračovat oficiální směr, který udává vláda a ministerstvo zahraničí.	2	
Prezident má aktivně vystupovat v oblasti zahraniční politiky nezávisle na vládě.	3	
Prezident má řídit českou zahraniční politiku.“	4	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

PI.41 „Má podle Vás prezident republiky zasahovat do řešení konkrétních problémů, nebo se má spíše věnovat obecnějším otázkám politické kultury, morálky a podobně?“

Měl by se trvale věnovat i řešení konkrétních otázek,	1	
měl by se jim věnovat, ale jen ve výjimečných případech,	2	
nebo by se měl věnovat obecnějším otázkám morálky a podobně?“	3	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

„A teď několik otázek k Severoatlantické alianci (NATO).“**PM.41 „Jste spokojen nebo nespokojen s tím, že Česká republika je členem NATO?“**

Rozhodně spokojen,	1	
spíše spokojen,	2	
spíše nespokojen,	3	
rozhodně nespokojen?“	4	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU PM.40**PM.40 „Na obranu státu existují nejrůznější názory. Přečtu Vám některé a Vy mi prosím řekněte, zda s nimi souhlasíte nebo nesouhlasíte.“**

ROZHODNĚ SOUHLASÍ	SPÍŠE SOUHLASÍ	SPÍŠE NESOUHLASÍ	ROZHODNĚ NESOUHLASÍ	NEVÍ	
1	2	3	4	9	
a) Suverenitu státu je třeba za každou cenu bránit.					<input type="text"/>
b) Náklady na obranu státu zbytečně zatěžují státní rozpočet.					<input type="text"/>
c) Naše armáda je na úrovni armád vyspělých západních zemí.					<input type="text"/>
d) Kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili.					<input type="text"/>
e) Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o takové malé zemi, jako jsme my, stejně rozhodují velmoci.“					<input type="text"/>

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU PM.42**PM.42 „Který z následujících výroků o členství České republiky v NATO se více blíží Vaším názorům?”**

NEVÍ = 9

a) Členství v NATO je zárukou nezávislosti ČR. 1	nebo	Členství v NATO je formou podřízení se ČR cizím mocnostem. 2	
b) Členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR. 1	nebo	Členství v NATO zvyšuje nebezpečí, že ČR bude vtažena do vojenského konfliktu. 2	
c) Členství ČR v NATO zvyšuje mír a stabilitu v Evropě. 1	nebo	Členství ČR v NATO zvyšuje napětí a nejistotu v Evropě.“ 2	

PM.42d „Se kterým z těchto výroků souhlasíte?”

Členství v NATO posiluje pozice ČR ve světě, její hlas má větší mezinárodní význam.	1	
Členství v NATO přispívá k oslabování mezinárodní pozice ČR ve světě.	2	
Členství v NATO neovlivňuje postavení ČR ve světě.“	3	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

PM.43 „Jaký význam přikládá podle Vás NATO našim zájmům a bezpečnosti?”

Zájmům a bezpečnosti ČR je přikládána větší důležitost, než zájmům dřívějších členů NATO.	1	
Zájmům a bezpečnosti ČR je přikládána stejná důležitost.	2	
Zájmům a bezpečnosti ČR je přikládána menší důležitost, než zájmům dřívějších členů NATO.“	3	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

PM.150 „Jak byste hodnotil potřebnost existence NATO jako vojenskopolitické organizace v současné době? Řekl byste, že je

rozhodně potřebná,	1	
spíše potřebná,	2	
spíše nepotřebná,	3	
rozhodně nepotřebná.“	4	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU PM.153**PM.153 „Jak příznivě či nepříznivě podle Vás existence a jednání NATO působí na**

ROZHODNĚ PŘÍZNIVĚ	SPÍŠE PŘÍZNIVĚ	ANI PŘÍZNIVĚ ANI NEPŘÍZNIVĚ	SPÍŠE NEPŘÍZNIVĚ	ROZHODNĚ NEPŘÍZNIVĚ	NEVÍ	
1	2	3	4	5	9	
a) bezpečnost svých členů,				1 2 3 4 5 9		<input type="text"/>
b) vzájemné vztahy mezi členskými státy,				1 2 3 4 5 9		<input type="text"/>
c) vztahy NATO a jeho členských států s jinými zeměmi,				1 2 3 4 5 9		<input type="text"/>
d) mír a stabilitu v euroatlantické oblasti,				1 2 3 4 5 9		<input type="text"/>
e) mír a stabilitu v jiných částech světa,				1 2 3 4 5 9		<input type="text"/>
f) řešení hrozby terorismu?“				1 2 3 4 5 9		<input type="text"/>

„Nyní přejdeme k dalšímu tématu.“

EU.33 „Jak byste hodnotil současné materiální životní podmínky Vaší domácnosti? Jako

velmi dobré,	1	
dobré,	2	
ani dobré, ani špatné,	3	
špatné,	4	
velmi špatné?“	5	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

EU.34 „Myslíte si, že se v tomto roce Vaše materiální životní podmínky

velmilepší,	1	
trochu selepší,	2	
nezmění se,	3	
trochu se zhorší,	4	
velmi se zhorší?“	5	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

EV.11 „Myslíte si, že ekonomická situace se v České republice v tomto roce

velmilepší,	1	
trochu selepší,	2	
nezmění se,	3	
trochu se zhorší,	4	
velmi se zhorší?“	5	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

EV.28 „Řekli byste, že za příjmy Vaší domácnosti můžete uhradit a nakoupit ve srovnání s dobou před jedním rokem

mnohem více,	1	
o něco více,	2	
asi tak stejně,	3	
o něco méně,	4	
nebo mnohem méně?“	5	<input type="text"/>
NEVÍ, NETÝKÁ SE	9	<input type="text"/>

EV.29 „A nyní o inflaci. Inlace znamená znehodnocení měny, takže se za stejné peněz nakoupí méně než dřív. Vy osobně jste inflaci v roce 2014 počítal jako

spíše přijatelnou,	1	
nebo spíše nepřijatelnou?“	2	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

EV.30 „Myslíte si, že v tomto roce si budete moci nakoupit za stejné peníze

mnohem více,	1	
trochu více,	2	
asi tak stejně,	3	
trochu méně,	4	
mnohem méně než dnes?“	5	<input type="text"/>
NEVÍ	9	<input type="text"/>

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU ER.38**ER.38 „Podle Vašeho názoru, jaká je v současnosti míra zadlužení u**

VELMI NÍZKÁ	SPÍŠE NÍZKÁ	ODPOVÍDAJÍCÍ, TAK AKORÁT	SPÍŠE VYSOKÁ	VELMI VYSOKÁ	NEVÍ	
1	2	3	4	5	9	
a) běžných občanů České republiky,				1 2 3 4 5 9		
b) České republiky jako státu?“				1 2 3 4 5 9		

ER.39 „Je podle Vás míra současného zadlužení běžných občanů České republiky problémem?

Je velmi závažným problémem,	1	
je závažným problémem,	2	
je málo závažným problémem,	3	
vůbec není problémem.“	4	
NEVÍ	9	

ER.40 „A je podle Vás míra současného zadlužení České republiky problémem?

Je velmi závažným problémem,	1	
je závažným problémem,	2	
je málo závažným problémem,	3	
vůbec není problémem.“	4	
NEVÍ	9	

„Přejdeme teď k dalšímu tématu.“

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU PM.22**PM.22 „Jaké jsou podle Vás současné vztahy České republiky se zeměmi, které Vám přečtu?**

VELMI DOBRÉ	SPÍŠE DOBRÉ	SPÍŠE ŠPATNÉ	VELMI ŠPATNÉ	NEVÍ	
1	2	3	4	9	
a) Maďarsko,			1 2 3 4 9		
b) Německo,			1 2 3 4 9		
c) Polsko,			1 2 3 4 9		
d) Rakousko,			1 2 3 4 9		
e) Slovensko,			1 2 3 4 9		
f) Spojené státy americké,			1 2 3 4 9		
g) Francie,			1 2 3 4 9		
h) Velká Británie,			1 2 3 4 9		
i) Rusko,			1 2 3 4 9		
j) Čína,			1 2 3 4 9		
k) Izrael,			1 2 3 4 9		
l) Itálie,			1 2 3 4 9		
m) Írán,			1 2 3 4 9		
n) Japonsko,			1 2 3 4 9		
o) Ukrajina,			1 2 3 4 9		
p) Sýrie.“			1 2 3 4 9		

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU PM.163

PM.163 „Řekněte mi, prosím, podle této karty, nakolik jsou Vám sympatické následující země. 1 znamená velmi sympatická, 5 naopak velmi nesympatická.

VELMI SYMPATICKÁ					VELMI NESYMPATICKÁ	NEVÍ	
1	2	3	4	5	9		
a) Čína,				1 2 3 4 5 9			
b) Francie,				1 2 3 4 5 9			
c) Izrael,				1 2 3 4 5 9			
d) Japonsko,				1 2 3 4 5 9			
f) Maďarsko,				1 2 3 4 5 9			
g) Německo,				1 2 3 4 5 9			
h) Polsko,				1 2 3 4 5 9			
i) Rakousko,				1 2 3 4 5 9			
j) Rusko,				1 2 3 4 5 9			
k) Slovensko,				1 2 3 4 5 9			
l) Spojené státy americké,				1 2 3 4 5 9			
m) Ukrajina,				1 2 3 4 5 9			
o) Velká Británie,				1 2 3 4 5 9			
p) Indie,				1 2 3 4 5 9			
q) Afghánistán,				1 2 3 4 5 9			
r) Řecko,				1 2 3 4 5 9			
s) Palestina,				1 2 3 4 5 9			
t) Litva,				1 2 3 4 5 9			
u) Turecko,				1 2 3 4 5 9			
v) Srbsko,				1 2 3 4 5 9			
w) Švédsko,				1 2 3 4 5 9			
x) Irák,				1 2 3 4 5 9			
y) Itálie,				1 2 3 4 5 9			
z) Írán,				1 2 3 4 5 9			
aa) Sýrie."				1 2 3 4 5 9			

„Nyní by nás zajímal Váš názor na vývoj různých oblastí v uplynulém roce.“

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU PD.1.

PD.1 „Řekl byste, že se v roce 2014 v ČR situace v následujících oblastech zlepšila, zhoršila nebo se nezměnila?“

ROZHODNĚ ZLEPŠILA	SPÍŠE ZLEPŠILA	NEZMĚNILA	SPÍŠE ZHORŠILA	ROZHODNĚ ZHORŠILA	NEVÍ
1	2	3	4	5	9
a) Životní prostředí,				1 2 3 4 5 9	
b) zdravotnictví,				1 2 3 4 5 9	
c) vztahy ČR se zahraničím,				1 2 3 4 5 9	
d) školství,				1 2 3 4 5 9	
e) fungování hospodářství,				1 2 3 4 5 9	
f) bezpečnost občanů, tzv. obecná kriminalita,				1 2 3 4 5 9	
g) kultura,				1 2 3 4 5 9	
h) situace v armádě,				1 2 3 4 5 9	
i) fungování úřadů,				1 2 3 4 5 9	
j) sociální jistoty,				1 2 3 4 5 9	
k) nezaměstnanost,				1 2 3 4 5 9	
l) soudnictví,				1 2 3 4 5 9	
m) přistěhovalectví,				1 2 3 4 5 9	
n) korupce,				1 2 3 4 5 9	
o) hospodářská kriminalita,				1 2 3 4 5 9	
p) zemědělství,				1 2 3 4 5 9	
q) politická situace v ČR,				1 2 3 4 5 9	
r) možnost účasti občanů na rozhodování o veřejných záležitostech,				1 2 3 4 5 9	
s) životní úroveň,				1 2 3 4 5 9	
t) věda a výzkum,				1 2 3 4 5 9	
u) postavení ČR v EU,				1 2 3 4 5 9	
v) dopravní obslužnost,				1 2 3 4 5 9	
w) nabídka zboží a služeb,				1 2 3 4 5 9	
x) dodržování lidských práv,				1 2 3 4 5 9	
z) právní prostředí,				1 2 3 4 5 9	
aa) celková nálada ve společnosti,				1 2 3 4 5 9	
ab) mezilidské vztahy,				1 2 3 4 5 9	
ac) stav veřejných financí,				1 2 3 4 5 9	
ad) bezpečnostní situace ČR, např. riziko války, teroristického útoku.“				1 2 3 4 5 9	

„Vraťme se teď k prezidentským volbám.“

PV.153a „Ve dnech 25. a 26. 1. 2013 se konalo druhé kolo přímé volby prezidenta České republiky. Byl jste volit?“

Ano, 1 => **PV.149b**
 ne, 2 => **PM.11u**
 NEMĚL VOLEBNÍ PRÁVO 8 => **PM.11u**
 NEVÍ 9 => **PM.11u**

FILTR: POKLÁDEJTE TĚM, KTEŘÍ V PŘEDCHOZÍ OTÁZCE PV.153a UVEDLI ANO, TZN. ŽE BYLI V DRUHÉM KOLE PREZIDENTSKÝCH VOLEB VOLIT

PV.149b „Kterého kandidáta jste ve druhém kole volil?“

Karla Schwarzenberga, 1
 nebo Miloše Zemanu?“ 2
 VHODIL NEPLATNÝ HLAS..... 6
 NEVÍ 9

„Teď se budeme chvíli věnovat dění na Ukrajině.“

PM.11u „Zajímáte se o vývoj situace na Ukrajině?“

Rozhodně ano, 1
 spíše ano, 2
 spíše ne, 3
 rozhodně ne.“ 4
 NEVÍ 9

PM.188 „Řekl byste, že již máte na dění na Ukrajině vytvořený vlastní jasný názor, anebo že jste spíše na vážkách a ještě nevíte, jaký postoj zaujmout?“

Máte už vytvořený velmi jasný názor, 1
 už máte vytvořený celkem jasný názor, 2
 spíše ještě nevíte, jaký postoj zaujmout, 3
 vůbec nevíte, jaký postoj zaujmout.“ 4

PM.186 „Mluvil jste v poslední době s někým osobně o dění na Ukrajině?“

Ano, 1
 ne, 2
 NEVÍ 9

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU PM.189

PM.189 „Je nebo není podle Vašeho názoru situace na Ukrajině hrozbou pro

	ROZHODNĚ ANO	SPIŠE ANO	SPIŠE NE	ROZHODNĚ NE	NEVÍ	
	1	2	3	4	9	
a) bezpečnost České republiky,				1 2 3 4 9		☐
b) evropskou bezpečnost,				1 2 3 4 9		☐
c) mír ve světě?“				1 2 3 4 9		☐

PM.190 „Měla by se podle Vás Ukrajina jako stát

rozdělit, 1
 nebo zůstat jednotná, 2
 anebo nevíte, váháte, jaký postoj k tomu zaujmout?“ 9

„A nyní se budeme chvíli věnovat internetu.“

OM.31 „Používáte internet, to je www stránky, e-mail nebo kteroukoliv jinou část internetu, ať již ze svého počítače, mobilního telefonu, tabletu, případně z jiného zařízení?“

Ano, 1 => **OM.33a**
 ne?“ 2 => **PV.1a**
 NEVÍ 9 => **PV.1a**

FILTR: POLOŽTE TĚM, KTERÍ V OM.31 ODPOVĚDĚLI VARIANTOU 1, TZN. ŽE POUŽÍVAJÍ INTERNET

OM.33a „Používáte Facebook [čti: fejsbůk], ať již z domova nebo z kteréhokoliv jiného místa?“

Častěji než jednou týdně, 1
 méně často, 2
 nebo ho vůbec nepoužíváte?“ 3
 NEVÍ 9

!!! POKLÁDEJTE VŠEM !!!

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU PV.1a

PV.1a „Řekněte mi, prosím, na škále od 1 do 10, jak pravděpodobné je, že byste šel volit, pokud by příští týden byly volby do Poslanecké sněmovny. Když 1 představuje někoho, kdo rozhodně nepůjde volit a 10 představuje někoho, kdo rozhodně půjde volit, kam na této stupnici od 1 do 10 byste zařadil sám sebe?“

NEMÁ VOLEBNÍ PRÁVO = 98

ROZHODNĚ NEPŮJDE VOLIT						ROZHODNĚ PŮJDE VOLIT				NEVÍ	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99	

„Na závěr dovolte už jen pár otázek nezbytných pro možnost statistického zpracování výsledků výzkumu.“

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU IDE.5c

IDE.5c „Pokuste se zařadit do některé skupiny.“

KÓDY 1,2,4 => pokračujte na **EU.179**

KÓD 3 => pokračujte na **EU.178**

KÓDY 5-17 => pokračujte na **IDE.5b**

PŘEPIŠTE POUZE ČÍSELNÝ KÓD:

FILTR: POUZE PRO EKONOMICKY AKTIVNÍ (KÓDY 5 AŽ 17 V OTÁZCE IDE.5c)

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU IDE.5b

IDE.5b „V jakém odvětví pracujete?“

=> pokračujte na **EU.179**

PŘEPIŠTE POUZE ČÍSELNÝ KÓD:

FILTR: POUZE PRO NEZAMĚSTNANÉ (KÓD 3 V OTÁZCE IDE.5c)

EU.178 „Jak dlouho jste v současné době nezaměstnaný?“

MÉNĚ NEŽ 1 MĚSÍC = 997

ODMÍTL ODPOVĚDĚT = 998

NEVÍ = 999

UVEĎTE POČET MĚSÍCŮ:

!!! POKLÁDEJTE VŠEM !!!**EU.179 „Byl jste nezaměstnaný déle než 6 měsíců“**

ANO 1	NE 2	NEVÍ 9	
		1 2 9	
		1 2 9	

IDE.2 „Kolik je Vám let?“

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU IDE.6**IDE.6 „Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?“**

PŘEPIŠTE POUZE ČÍSELNÝ KÓD:

POKYN: PŘEDLOŽTE DOTÁZANÉMU KARTU PO.2**DO VYZNAČENÉHO OKÉNKA ZAPISUJTE POUZE ČÍSELNÝ KÓD!****PO.2 „V politice lidé někdy hovoří o pravici a levici. Kam byste se sám zařadil na této stupnici?“**

NEVÍ = 99

LEVICE

PRAVICE

L	L	L	L	L	0	P	P	P	P	P
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

PV.182 „Zúčastnil jste se v roce 2013 voleb do Poslanecké sněmovny?“Ano, 1 => **PV.183**ne, 2 => **IDE.10**neměl jste volební právo." 3 => **IDE.10**NEVÍ 9 => **IDE.10**

FILTR: POUZE TĚM, KTEŘÍ V OTÁZCE PV.182 ODPOVĚDĚLI ANO (VARIANTA 1)**PV.183 „Kterou politickou stranu jste volil?“**

VHODIL PRÁZDNOU OBÁLKU = 96

NEVÍ = 99

!!! POKLÁDEJTE VŠEM !!!**IDE.10 „Jaký je obvyklý čistý měsíční příjem celé Vaší domácnosti, tj. když sečtete příjem všech členů domácnosti? Pokud nevíte přesně, odhadněte prosím alespoň přibližnou částku.“**

ODMÍTL ODPOVĚDĚT = 8

NEVÍ = 9

VEPIŠTE ČÁSTKU:

Kč

OTÁZKY PRO TAZATELE (VYPLŇTE IHED PO SKONČENÍ ROZHOVORU)
IDE.8 DOTÁZANÝ JE:

 MUŽ = 1
 ŽENA = 2
IDE.9 DOTÁZANÝ BYDLÍ V OKRESE ČÍSLO:

IDE.31 DOBA TRVÁNÍ ROZHOVORU V MINUTÁCH:

**IDE.55 KOLIK OSOB VÁM ODMÍTLO TENTO KONKRÉTNÍ ROZHovor?
 (ZAPOČÍTEJTE POUZE TY, KTERÉ PRAVDĚPODOBĚ VYHOVOVALY
 POTŘEBNÝM KVÓTÁM)**

NIKDO NEODMÍTĚL = 98

IDE.56 MÍSTO PROVEDENÍ ROZHOVORU:

- Domácnost respondenta, 1
 Domácnost tazatele, 2
 Pracoviště (tazatele nebo respondenta), 3
 Veřejné prostranství (ulice, park, před školou, parkoviště) 4
 Čekárna (na nádraží, u lékaře, apod.), 5
 Restaurační zařízení, 6

Jiné místo. Vypíšte prosím konkrétně: 7

RESPONDENT ŽIJE V OBCI/MĚSTĚ:

.....

EVIDENČNÍ ČÍSLO TAZATELE:

 NUTS2 VSO OSOBNÍ
 ČÍSLO

PŘÍJMENÍ TAZATELE:

.....

Potvrzují, že jsem výběr dotázaného a výzkumný rozhovor provedl přesně podle pokynů CVVM.
PODPIS:

.....

DNE:

.....

PROSÍM, UJISTĚTE SE NA ZÁVĚR, ŽE:

1. U VŠECH OTÁZEK JE VYZNAČENA ODPOVĚĎ RESPONDENTA – JE UDĚLÁN KROUŽEK KOLEM PŘÍSLUŠNÉHO KÓDU ODPOVĚDI.
2. VŠECHNA HRANATÁ OKÉNKA V DOTAZNÍKU JSOU VYPLNĚNÁ ČÍSLEM.
3. POKUD RESPONDENT NA NĚKTERÉ OTÁZKY NEODPOVĚĎĚL (NAPŘ. FILTR), V OKÉNKU JE VYPLNĚNO ČÍSLO „0“.

HODNOCENÍ VYPLNĚNÍ DOTAZNÍKU (DOPLŇÍ CVVM):

Příloha 23: Životní úroveň a věk – analýza závislosti

Životní úroveň	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka1)					Řádk. součty
	Věk 15 - 19 let	Věk 20 - 29	Věk 30 - 44 let	Věk 45 - 59 let	Věk 60 a více let	
Velmi dobrá	9	11	17	9	12	58
Spiše dobrá	32	64	126	79	88	389
Ani dobrá, ani špatná	19	55	101	102	106	383
Spiše špatná	5	24	29	35	55	148
Velmi špatná	1	7	11	11	11	41
Celk.	66	161	284	236	272	1019

Kontingenční tabulka (Tabulka1)							
Tab. :							
	Životní úroveň	Věk 15 - 19 let	Věk 20 - 29 let	Věk 30 - 44 let	Věk 45 - 59 let	Věk 60 a více let	Řádk. součty
Četnost	Velmi dobrá	9	11	17	9	12	58
Sloupc. četn.		13,64%	6,83%	5,99%	3,81%	4,41%	
Řádk. četn.		15,52%	18,97%	29,31%	15,52%	20,69%	
Celková četn.		0,88%	1,08%	1,67%	0,88%	1,18%	5,69%
Četnost	Spiše dobrá	32	64	126	79	88	389
Sloupc. četn.		48,48%	39,75%	44,37%	33,47%	32,35%	
Řádk. četn.		8,23%	16,45%	32,39%	20,31%	22,62%	
Celková četn.		3,14%	6,28%	12,37%	7,75%	8,64%	38,17%
Četnost	Ani dobrá, ani špatná	19	55	101	102	106	383
Sloupc. četn.		28,79%	34,16%	35,56%	43,22%	38,97%	
Řádk. četn.		4,96%	14,36%	26,37%	26,63%	27,68%	
Celková četn.		1,86%	5,40%	9,91%	10,01%	10,40%	37,59%
Četnost	Spiše špatná	5	24	29	35	55	148
Sloupc. četn.		7,58%	14,91%	10,21%	14,83%	20,22%	
Řádk. četn.		3,38%	16,22%	19,59%	23,65%	37,16%	
Celková četn.		0,49%	2,36%	2,85%	3,43%	5,40%	14,52%
Četnost	Velmi špatná	1	7	11	11	11	41
Sloupc. četn.		1,52%	4,35%	3,87%	4,66%	4,04%	
Řádk. četn.		2,44%	17,07%	26,83%	26,83%	26,83%	
Celková četn.		0,10%	0,69%	1,08%	1,08%	1,08%	4,02%
Četnost	Vš.skup.	66	161	284	236	272	1019
Celková četn.		6,48%	15,80%	27,87%	23,16%	26,69%	

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1)						
Pearsonův chí-kv. : 36,1217, sv=16, p=,002783						
Životní úroveň	Věk 15 - 19 let	Věk 20 - 29 let	Věk 30 - 44 let	Věk 45 - 59 let	Věk 60 a více let	Řádk. součty
Velmi dobrá	3,75662	9,1639	16,1649	13,4328	15,4818	58,000
Spiše dobrá	25,19529	61,4612	108,4161	90,0922	103,8351	389,000
Ani dobrá, ani špatná	24,80667	60,5132	106,7439	88,7026	102,2336	383,000
Spiše špatná	9,58587	23,3837	41,2483	34,2767	39,5054	148,000
Velmi špatná	2,65554	6,4779	11,4269	9,4956	10,9441	41,000
Vš.skup.	66,00000	161,0000	284,0000	236,0000	272,0000	1019,000

Statist. : Životní úroveň(5) x Věk(5) (Tabulka1)			
Statist.	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	36,12174	df=16	p=,00278
M-V chí-kvadr.	34,77059	df=16	p=,00427
Fí	,1882770		
Kontingenční koeficient	,1850261		
Cramér. V	,0941385		

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA

Příloha 24: Životní úroveň a pohlaví – analýza závislosti

Životní úroveň	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka1)		
	Pohlaví Muž	Pohlaví Žena	Řádk. součty
Velmi dobrá	32	26	58
Spíše dobrá	187	203	390
Ani dobrá, ani špatná	186	198	384
Spíše špatná	75	73	148
Velmi špatná	19	22	41
Celk.	499	522	1021

	Kontingenční tabulka (Tabulka1)			
	Životní úroveň	Pohlaví Muž	Pohlaví Žena	Řádk. součty
Četnost	Velmi dobrá	32	26	58
Sloupc. četn.		6,41%	4,98%	
Řádk. četn.		55,17%	44,83%	
Celková četn.		3,13%	2,55%	5,68%
Četnost	Spíše dobrá	187	203	390
Sloupc. četn.		37,47%	38,89%	
Řádk. četn.		47,95%	52,05%	
Celková četn.		18,32%	19,88%	38,20%
Četnost	Ani dobrá, ani špatná	186	198	384
Sloupc. četn.		37,27%	37,93%	
Řádk. četn.		48,44%	51,56%	
Celková četn.		18,22%	19,39%	37,61%
Četnost	Spíše špatná	75	73	148
Sloupc. četn.		15,03%	13,98%	
Řádk. četn.		50,68%	49,32%	
Celková četn.		7,35%	7,15%	14,50%
Četnost	Velmi špatná	19	22	41
Sloupc. četn.		3,81%	4,21%	
Řádk. četn.		46,34%	53,66%	
Celková četn.		1,86%	2,15%	4,02%
Četnost	Vš. skup.	499	522	1021
Celková četn.		48,87%	51,13%	

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1)			
Pearsonův chí-kv. : 1,38122, sv=4, p=,847452			
Životní úroveň	Pohlaví Muž	Pohlaví Žena	Řádk. součty
Velmi dobrá	28,3467	29,6533	58,000
Spíše dobrá	190,6072	199,3928	390,000
Ani dobrá, ani špatná	187,6748	196,3252	384,000
Spíše špatná	72,3330	75,6670	148,000
Velmi špatná	20,0382	20,9618	41,000
Vš. skup.	499,0000	522,0000	1021,000

Statist.	Statist. : Životní úroveň(5) x Pohlaví(2) (Tabulka1)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	1,381221	df=4	p=,84745
M-V chí-kvadr.	1,382030	df=4	p=,84731

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA

Příloha 25: Životní úroveň a vzdělání – analýza závislosti

Životní úroveň	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka7 v PS1)				Řádk. součty
	Vzdělání (neúplně) základní	Vzdělání Střední bez maturity a vyučení	Vzdělání Střední s maturitou	Vzdělání VOŠ, Bakalářské a VŠ	
Velmi dobrá	10	14	13	21	58
Spiše dobrá	54	111	139	86	390
Ani dobrá, ani špatná	72	153	119	39	383
Spiše špatná	30	65	41	12	148
Velmi špatná	12	21	7	1	41
Celk.	178	364	319	159	1020

	Kontingenční tabulka (Tabulka7 v PS1)					Řádk. součty
	Životní úroveň	Vzdělání (neúplně) základní	Vzdělání Střední bez maturity a vyučení	Vzdělání Střední s maturitou	Vzdělání VOŠ, Bakalářské a VŠ	
Četnost	Velmi dobrá	10	14	13	21	58
Sloupc. četn.		5,62%	3,85%	4,08%	13,21%	
Řádk. četn.		17,24%	24,14%	22,41%	36,21%	
Celková četn.		0,98%	1,37%	1,27%	2,06%	5,69%
Četnost	Spiše dobrá	54	111	139	86	390
Sloupc. četn.		30,34%	30,49%	43,57%	54,09%	
Řádk. četn.		13,85%	28,46%	35,64%	22,05%	
Celková četn.		5,29%	10,88%	13,63%	8,43%	38,24%
Četnost	Ani dobrá, ani špatná	72	153	119	39	383
Sloupc. četn.		40,45%	42,03%	37,30%	24,53%	
Řádk. četn.		18,80%	39,95%	31,07%	10,18%	
Celková četn.		7,06%	15,00%	11,67%	3,82%	37,55%
Četnost	Spiše špatná	30	65	41	12	148
Sloupc. četn.		16,85%	17,86%	12,85%	7,55%	
Řádk. četn.		20,27%	43,92%	27,70%	8,11%	
Celková četn.		2,94%	6,37%	4,02%	1,18%	14,51%
Četnost	Velmi špatná	12	21	7	1	41
Sloupc. četn.		6,74%	5,77%	2,19%	0,63%	
Řádk. četn.		29,27%	51,22%	17,07%	2,44%	
Celková četn.		1,18%	2,06%	0,69%	0,10%	4,02%
Četnost	Vš skup.	178	364	319	159	1020
Celková četn.		17,45%	35,69%	31,27%	15,59%	

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka7 v PS1)					
Pearsonův chí-kv. : 73,0574, sv=12, p=,000000					
Životní úroveň	Vzdělání (neúplně) základní	Vzdělání Střední bez maturity a vyučení	Vzdělání Střední s maturitou	Vzdělání VOŠ, Bakalářské a VŠ	Řádk. součty
Velmi dobrá	10,1216	20,6980	18,1392	9,0412	58,000
Spiše dobrá	68,0588	139,1765	121,9706	60,7941	390,000
Ani dobrá, ani špatná	66,8373	136,6784	119,7814	59,7029	383,000
Spiše špatná	25,8275	52,8157	46,2863	23,0706	148,000
Velmi špatná	7,1549	14,6314	12,8225	6,3912	41,000
Vš skup.	178,0000	364,0000	319,0000	159,0000	1020,000

Statist. : Životní úroveň(5) x Vzdělání(4) (Tabulka7 v PS1)			
Statist.	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	73,05743	df=12	p=,00000
M-V chí-kvadr.	72,53115	df=12	p=,00000
Fí	,2676283		
Kontingenční koeficient	,2585298		
Cramér. V	,1545153		

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA

Příloha 26: Životní úroveň a velikost obce – analýza závislosti

Životní úroveň	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka1)								Řádk. součty
	Velikost obce méně než 799	Velikost obce 800 - 1999	Velikost obce 2000 - 4999	Velikost obce 5000 - 14 999	Velikost obce 15 000 - 29 999	Velikost obce 30 000 - 79 999	Velikost obce 80 000 - 999 999	Velikost obce 1 mil. a více	
Velmi dobrá	6	18	7	5	3	9	6	4	58
Spiše dobrá	32	54	48	49	47	44	54	62	390
Ani dobrá, ani špatná	43	54	50	56	52	35	53	41	384
Spiše špatná	14	27	11	17	17	21	21	20	148
Velmi špatná	7	7	3	3	3	5	6	7	41
Celk.	102	160	119	130	122	114	140	134	1021

Životní úroveň	Kontingenční tabulka (Tabulka1)									Řádk. součty
	Velikost obce méně než 799	Velikost obce 800 - 1999	Velikost obce 2000 - 4999	Velikost obce 5000 - 14 999	Velikost obce 15 000 - 29 999	Velikost obce 30 000 - 79 999	Velikost obce 80 000 - 999 999	Velikost obce 1 mil. a více		
Četnost	6	18	7	5	3	9	6	4	58	
Sloupc. četn.	5,88%	11,25%	5,88%	3,85%	2,46%	7,89%	4,29%	2,99%		
Řádk. četn.	10,34%	31,03%	12,07%	8,62%	5,17%	15,52%	10,34%	6,90%		
Celková četn.	0,59%	1,76%	0,69%	0,49%	0,29%	0,88%	0,59%	0,39%	5,68%	
Četnost	32	54	48	49	47	44	54	62	390	
Sloupc. četn.	31,37%	33,75%	40,34%	37,69%	38,52%	38,60%	38,57%	46,27%		
Řádk. četn.	8,21%	13,85%	12,31%	12,56%	12,05%	11,28%	13,85%	15,90%		
Celková četn.	3,13%	5,29%	4,70%	4,80%	4,60%	4,31%	5,29%	6,07%	38,20%	
Četnost	43	54	50	56	52	35	53	41	384	
Sloupc. četn.	42,16%	33,75%	42,02%	43,08%	42,62%	30,70%	37,86%	30,60%		
Řádk. četn.	11,20%	14,06%	13,02%	14,58%	13,54%	9,11%	13,80%	10,68%		
Celková četn.	4,21%	5,29%	4,90%	5,48%	5,09%	3,43%	5,19%	4,02%	37,61%	
Četnost	14	27	11	17	17	21	21	20	148	
Sloupc. četn.	13,73%	16,88%	9,24%	13,08%	13,93%	18,42%	15,00%	14,93%		
Řádk. četn.	9,46%	18,24%	7,43%	11,49%	11,49%	14,19%	14,19%	13,51%		
Celková četn.	1,37%	2,64%	1,08%	1,67%	1,67%	2,06%	2,06%	1,96%	14,50%	
Četnost	7	7	3	3	3	5	6	7	41	
Sloupc. četn.	6,86%	4,38%	2,52%	2,31%	2,46%	4,39%	4,29%	5,22%		
Řádk. četn.	17,07%	17,07%	7,32%	7,32%	7,32%	12,20%	14,63%	17,07%		
Celková četn.	0,69%	0,69%	0,29%	0,29%	0,29%	0,49%	0,59%	0,69%	4,02%	
Četnost	Vš skup.	102	160	119	130	122	114	140	134	1021

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1)									
Pearsonův chí-kv. : 35,7049, sv=28, p=,150267									
Životní úroveň	Velikost obce méně než 799	Velikost obce 800 - 1999	Velikost obce 2000 - 4999	Velikost obce 5000 - 14 999	Velikost obce 15 000 - 29 999	Velikost obce 30 000 - 79 999	Velikost obce 80 000 - 999 999	Velikost obce 1 mil. a více	Řádk. součty
Velmi dobrá	5,7943	9,0891	6,7600	7,3849	6,9305	6,4760	7,9530	7,6121	58,000
Spiše dobrá	38,9618	61,1166	45,4554	49,6572	46,6014	43,5455	53,4770	51,1851	390,000
Ani dobrá, ani špatná	38,3624	60,1763	44,7561	48,8932	45,8844	42,8756	52,6543	50,3976	384,000
Spiše špatná	14,7855	23,1929	17,2498	18,8443	17,6846	16,5250	20,2938	19,4241	148,000
Velmi špatná	4,0960	6,4251	4,7786	5,2204	4,8991	4,5779	5,6219	5,3810	41,000

Statist. : Životní úroveň(5) x Velikost obce(8) (Tabulka1)			
Statist.	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	35,70490	df=28	p=,15027
M-V chí-kvadr.	35,03643	df=28	p=,16881

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA

Příloha 27: Životní úroveň a počet členů domácnosti – analýza závislosti

Životní úroveň	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka1)					Řádk. součty
	Počet členů domácnosti 1	Počet členů domácnosti 2	Počet členů domácnosti 3	Počet členů domácnosti 4	Počet členů domácnosti 5 a více	
Velmi dobrá	5	17	13	20	3	58
Spiše dobrá	54	116	101	93	25	389
Ani dobrá, ani špatná	72	131	83	77	19	382
Spiše špatná	31	62	27	17	11	148
Velmi špatná	15	9	7	7	3	41
Celk.	177	335	231	214	61	1018

Kontingenční tabulka (Tabulka1)							
Tab. :							
	Životní úroveň	Počet členů domácnosti 1	Počet členů domácnosti 2	Počet členů domácnosti 3	Počet členů domácnosti 4	Počet členů domácnosti 5 a více	Řádk. součty
Četnost	Velmi dobrá	5	17	13	20	3	58
Sloupc. četn.		2,82%	5,07%	5,63%	9,35%	4,92%	
Řádk. četn.		8,62%	29,31%	22,41%	34,48%	5,17%	
Celková četn.		0,49%	1,67%	1,28%	1,96%	0,29%	5,70%
Četnost	Spiše dobrá	54	116	101	93	25	389
Sloupc. četn.		30,51%	34,63%	43,72%	43,46%	40,98%	
Řádk. četn.		13,88%	29,82%	25,96%	23,91%	6,43%	
Celková četn.		5,30%	11,39%	9,92%	9,14%	2,46%	38,21%
Četnost	Ani dobrá, ani špatná	72	131	83	77	19	382
Sloupc. četn.		40,68%	39,10%	35,93%	35,98%	31,15%	
Řádk. četn.		18,85%	34,29%	21,73%	20,16%	4,97%	
Celková četn.		7,07%	12,87%	8,15%	7,56%	1,87%	37,52%
Četnost	Spiše špatná	31	62	27	17	11	148
Sloupc. četn.		17,51%	18,51%	11,69%	7,94%	18,03%	
Řádk. četn.		20,95%	41,89%	18,24%	11,49%	7,43%	
Celková četn.		3,05%	6,09%	2,65%	1,67%	1,08%	14,54%
Četnost	Velmi špatná	15	9	7	7	3	41
Sloupc. četn.		8,47%	2,69%	3,03%	3,27%	4,92%	
Řádk. četn.		36,59%	21,95%	17,07%	17,07%	7,32%	
Celková četn.		1,47%	0,88%	0,69%	0,69%	0,29%	4,03%
Četnost	Vš. skup.	177	335	231	214	61	1018
Celková četn.		17,39%	32,91%	22,69%	21,02%	5,99%	

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1)						
Pearsonův chí-kv. : 40,9725, sv=16, p=,000560						
Životní úroveň	Počet členů domácnosti 1	Počet členů domácnosti 2	Počet členů domácnosti 3	Počet členů domácnosti 4	Počet členů domácnosti 5 a více	Řádk. součty
Velmi dobrá	10,0845	19,0864	13,1611	12,1925	3,47544	58,000
Spiše dobrá	67,6356	128,0108	88,2701	81,7741	23,30943	389,000
Ani dobrá, ani špatná	66,4185	125,7073	86,6817	80,3026	22,88998	382,000
Spiše špatná	25,7328	48,7033	33,5835	31,1120	8,86837	148,000
Velmi špatná	7,1287	13,4921	9,3035	8,6189	2,45678	41,000
Vš. skup.	177,0000	335,0000	231,0000	214,0000	61,00000	1018,000

Statist. : Životní úroveň(5) x Počet členů domácnosti(5) (Tabulka1)			
Statist.	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	40,97248	df=16	p=,00056
M-V chí-kvadr.	40,00154	df=16	p=,00078
Fí	,2006191		
Kontingenční koeficient	,1966997		
Cramér. V	,1003095		

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA

Příloha 28: Životní úroveň a počet ekonomicky aktivních členů domácnosti – analýza závislosti

	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka1)				Řádk. součty
	Ekonomicky aktivních členů 1	Ekonomicky aktivních členů 2	Ekonomicky aktivních členů 3 a více	Ekonomicky aktivních členů žádný	
Životní úroveň					
Velmi dobrá	8	32	10	6	56
Spiše dobrá	92	200	41	56	389
Ani dobrá, ani špatná	98	152	41	89	380
Spiše špatná	48	38	6	56	148
Velmi špatná	9	10	1	20	40
Celk.	255	432	99	227	1013

	Kontingenční tabulka (Tabulka1)					Řádk. součty
	Životní úroveň	Ekonomicky aktivních členů 1	Ekonomicky aktivních členů 2	Ekonomicky aktivních členů 3 a více	Ekonomicky aktivních členů žádný	
Četnost	Velmi dobrá	8	32	10	6	56
Sloupc. četn.		3,14%	7,41%	10,10%	2,64%	
Řádk. četn.		14,29%	57,14%	17,86%	10,71%	
Celková četn.		0,79%	3,16%	0,99%	0,59%	5,53%
Četnost	Spiše dobrá	92	200	41	56	389
Sloupc. četn.		36,08%	46,30%	41,41%	24,67%	
Řádk. četn.		23,65%	51,41%	10,54%	14,40%	
Celková četn.		9,08%	19,74%	4,05%	5,53%	38,40%
Četnost	Ani dobrá, ani špatná	98	152	41	89	380
Sloupc. četn.		38,43%	35,19%	41,41%	39,21%	
Řádk. četn.		25,79%	40,00%	10,79%	23,42%	
Celková četn.		9,67%	15,00%	4,05%	8,79%	37,51%
Četnost	Spiše špatná	48	38	6	56	148
Sloupc. četn.		18,82%	8,80%	6,06%	24,67%	
Řádk. četn.		32,43%	25,68%	4,05%	37,84%	
Celková četn.		4,74%	3,75%	0,59%	5,53%	14,61%
Četnost	Velmi špatná	9	10	1	20	40
Sloupc. četn.		3,53%	2,31%	1,01%	8,81%	
Řádk. četn.		22,50%	25,00%	2,50%	50,00%	
Celková četn.		0,89%	0,99%	0,10%	1,97%	3,95%
Četnost	Vš. skup.	255	432	99	227	1013
Celková četn.		25,17%	42,65%	9,77%	22,41%	

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1)					
Pearsonův chí-kv. : 85,1231, sv=12, p=,000000					
Životní úroveň	Ekonomicky aktivních členů 1	Ekonomicky aktivních členů 2	Ekonomicky aktivních členů 3 a více	Ekonomicky aktivních členů žádný	Řádk. součty
Velmi dobrá	14,0967	23,8815	5,47285	12,5489	56,000
Spiše dobrá	97,9220	165,8914	38,01678	87,1698	389,000
Ani dobrá, ani špatná	95,6565	162,0533	37,13722	85,1530	380,000
Spiše špatná	37,2557	63,1155	14,46397	33,1649	148,000
Velmi špatná	10,0691	17,0582	3,90918	8,9635	40,000
Vš.skup.	255,0000	432,0000	99,00000	227,0000	1013,000

Statist. : Životní úroveň(5) x Ekonomicky aktivních členů(4) (Tabulka1)			
Statist.	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	85,12315	df=12	p=,00000
M-V chí-kvadr.	84,62205	df=12	p=,00000
Fí	,2898806		
Kontingenční koeficient	,2784186		
Cramér. V	,1673626		

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA

Příloha 29: Životní úroveň a počet nezaopatřených dětí v domácnosti – analýza závislosti

Životní úroveň	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka1)				Řádk. součty
	Počet nezaopatřených dětí 1	Počet nezaopatřených dětí 2	Počet nezaopatřených dětí 3 a více	Počet nezaopatřených dětí žádné	
dobrá	75	64	11	297	447
ani dobrá ani špatná	62	60	3	258	383
špatná	28	21	9	131	189
Celk.	165	145	23	686	1019

Životní úroveň	Kontingenční tabulka (Tabulka1)					Řádk. součty
	Počet nezaopatřených dětí 1	Počet nezaopatřených dětí 2	Počet nezaopatřených dětí 3 a více	Počet nezaopatřených dětí žádné		
Četnost	75	64	11	297	447	
Sloupc. četn.	45,45%	44,14%	47,83%	43,29%		
Řádk. četn.	16,78%	14,32%	2,46%	66,44%		
Celková četn.	7,36%	6,28%	1,08%	29,15%	43,87%	
Četnost	62	60	3	258	383	
Sloupc. četn.	37,58%	41,38%	13,04%	37,61%		
Řádk. četn.	16,19%	15,67%	0,78%	67,36%		
Celková četn.	6,08%	5,89%	0,29%	25,32%	37,59%	
Četnost	28	21	9	131	189	
Sloupc. četn.	16,97%	14,48%	39,13%	19,10%		
Řádk. četn.	14,81%	11,11%	4,76%	69,31%		
Celková četn.	2,75%	2,06%	0,88%	12,86%	18,55%	
Četnost	165	145	23	686	1019	
Celková četn.	16,19%	14,23%	2,26%	67,32%		

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1)					
Pearsonův chí-kv. : 11,3498, sv=6, p=,078148					
Životní úroveň	Počet nezaopatřených dětí 1	Počet nezaopatřených dětí 2	Počet nezaopatřených dětí 3 a více	Počet nezaopatřených dětí žádné	Řádk. součty
dobrá	72,3798	63,6065	10,08930	300,9244	447,000
ani dobrá ani špatná	62,0167	54,4995	8,64475	257,8391	383,000
špatná	30,6035	26,8940	4,26595	127,2365	189,000
Vš. skup.	165,0000	145,0000	23,00000	686,0000	1019,000

Statist.	Statist. : Životní úroveň(3) x Počet nezaopatřených dětí(4) (Tabulka1)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	11,34982	df=6	p=,07815
M-V chí-kvadr.	11,41061	df=6	p=,07649

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA

Příloha 30: Životní úroveň a spokojenost se životem – analýza závislosti

Životní úroveň	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka1)					Řádk. součty
	Spokojenost se životem Velmi spokojen	Spokojenost se životem Spíše spokojen	Spokojenost se životem Ani spokojen, ani nespokojen nebo neví	Spokojenost se životem Spíše nespokojen	Spokojenost se životem Velmi nespokojen	
Dobrá	86	305	47	9	1	448
Ani dobrá, ani špatná	12	180	152	37	3	384
Špatná	5	31	49	77	26	188
Celk.	103	516	248	123	30	1020

Životní úroveň	Kontingenční tabulka (Tabulka1)						Řádk. součty
	Spokojenost se životem Velmi spokojen	Spokojenost se životem Spíše spokojen	Spokojenost se životem Ani spokojen, ani nespokojen nebo neví	Spokojenost se životem Spíše nespokojen	Spokojenost se životem Velmi nespokojen		
Četnost	86	305	47	9	1	448	
Sloupc. četn.	83,50%	59,11%	18,95%	7,32%	3,33%		
Řádk. četn.	19,20%	68,08%	10,49%	2,01%	0,22%		
Celková četn.	8,43%	29,90%	4,61%	0,88%	0,10%	43,92%	
Četnost	12	180	152	37	3	384	
Sloupc. četn.	11,65%	34,88%	61,29%	30,08%	10,00%		
Řádk. četn.	3,13%	46,88%	39,58%	9,64%	0,78%		
Celková četn.	1,18%	17,65%	14,90%	3,63%	0,29%	37,65%	
Četnost	5	31	49	77	26	188	
Sloupc. četn.	4,85%	6,01%	19,76%	62,60%	86,67%		
Řádk. četn.	2,66%	16,49%	26,06%	40,96%	13,83%		
Celková četn.	0,49%	3,04%	4,80%	7,55%	2,55%	18,43%	
Četnost	103	516	248	123	30	1020	
Celková četn.	10,10%	50,59%	24,31%	12,06%	2,94%		

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1)						
Pearsonův chí-kv. : 471,857, sv=8, p=0,00000						
Životní úroveň	Spokojenost se životem Velmi spokojen	Spokojenost se životem Spíše spokojen	Spokojenost se životem Ani spokojen, ani nespokojen nebo neví	Spokojenost se životem Spíše nespokojen	Spokojenost se životem Velmi nespokojen	Řádk. součty
Dobrá	45,2392	226,6353	108,9255	54,0235	13,17647	448,000
Ani dobrá, ani špatná	38,7765	194,2588	93,3647	46,3059	11,29412	384,000
Špatná	18,9843	95,1059	45,7098	22,6706	5,52941	188,000
Vš. skup.	103,0000	516,0000	248,0000	123,0000	30,00000	1020,000

Statist.	Statist. : Životní úroveň(3) x Spokojenost se životem(5) (Tabulka1)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	471,8571	df=8	p=0,0000
M-V chí-kvadr.	435,9919	df=8	p=0,0000
Fí	,6801507		
Kontingenční koeficient	,5623952		
Cramér. V	,4809392		

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA

Příloha 31: Životní úroveň a příjem domácnosti – analýza závislosti

	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka1)						Řádk. součty
	Příjem domácnosti méně než 13 000	Příjem domácnosti 13 000 - 19 999	Příjem domácnosti 20 000 - 25 999	Příjem domácnosti 26 000 - 35 999	Příjem domácnosti 36 000 a více	Příjem domácnosti Odmítl odpovědět nebo neví	
Životní úroveň							
Velmi dobrá	1	3	7	6	21	19	57
Spiše dobrá	14	25	47	76	100	126	388
Ani dobrá, ani špatná	36	39	63	61	58	125	382
Spiše špatná	25	28	39	17	7	30	146
Velmi špatná	13	8	4	4	2	8	39
Celk.	89	103	160	164	188	308	1012

	Kontingenční tabulka (Tabulka1)							Řádk. součty
	Životní úroveň	Příjem domácnosti méně než 13 000	Příjem domácnosti 13 000 - 19 999	Příjem domácnosti 20 000 - 25 999	Příjem domácnosti 26 000 - 35 999	Příjem domácnosti 36 000 a více	Příjem domácnosti Odmítl odpovědět nebo neví	
Četnost	Velmi dobrá	1	3	7	6	21	19	57
Sloupc. četn.		1,12%	2,91%	4,38%	3,66%	11,17%	6,17%	
Řádk. četn.		1,75%	5,26%	12,28%	10,53%	36,84%	33,33%	
Celková četn.		0,10%	0,30%	0,69%	0,59%	2,08%	1,88%	5,63%
Četnost	Spiše dobrá	14	25	47	76	100	126	388
Sloupc. četn.		15,73%	24,27%	29,38%	46,34%	53,19%	40,91%	
Řádk. četn.		3,61%	6,44%	12,11%	19,59%	25,77%	32,47%	
Celková četn.		1,38%	2,47%	4,64%	7,51%	9,88%	12,45%	38,34%
Četnost	Ani dobrá, ani špatná	36	39	63	61	58	125	382
Sloupc. četn.		40,45%	37,86%	39,38%	37,20%	30,85%	40,58%	
Řádk. četn.		9,42%	10,21%	16,49%	15,97%	15,18%	32,72%	
Celková četn.		3,56%	3,85%	6,23%	6,03%	5,73%	12,35%	37,75%
Četnost	Spiše špatná	25	28	39	17	7	30	146
Sloupc. četn.		28,09%	27,18%	24,38%	10,37%	3,72%	9,74%	
Řádk. četn.		17,12%	19,18%	26,71%	11,64%	4,79%	20,55%	
Celková četn.		2,47%	2,77%	3,85%	1,68%	0,69%	2,96%	14,43%
Četnost	Velmi špatná	13	8	4	4	2	8	39
Sloupc. četn.		14,61%	7,77%	2,50%	2,44%	1,06%	2,60%	
Řádk. četn.		33,33%	20,51%	10,26%	10,26%	5,13%	20,51%	
Celková četn.		1,28%	0,79%	0,40%	0,40%	0,20%	0,79%	3,85%
Četnost	Vš. skup.	89	103	160	164	188	308	1012
Celková četn.		8,79%	10,18%	15,81%	16,21%	18,58%	30,43%	

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1)							
Pearsonův chí-kv. : 147,560, sv=20, p=0,00000							
Životní úroveň	Příjem domácnosti méně než 13 000	Příjem domácnosti 13 000 - 19 999	Příjem domácnosti 20 000 - 25 999	Příjem domácnosti 26 000 - 35 999	Příjem domácnosti 36 000 a více	Příjem domácnosti Odmítl odpovědět nebo neví	Řádk. součty
Velmi dobrá	5,01285	5,8014	9,0119	9,2372	10,5889	17,3478	57,000
Spiše dobrá	34,12253	39,4901	61,3439	62,8775	72,0791	118,0870	388,000
Ani dobrá, ani špatná	33,59486	38,8794	60,3953	61,9051	70,9644	116,2609	382,000
Spiše špatná	12,83992	14,8597	23,0830	23,6601	27,1225	44,4348	146,000
Velmi špatná	3,42984	3,9694	6,1660	6,3202	7,2451	11,8696	39,000
Vš. skup.	89,00000	103,0000	160,0000	164,0000	188,0000	308,0000	1012,000

Statist.	Statist. : Životní úroveň(5) x Příjem domácnosti(6) (Tabulka1)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	147,5599	df=20	p=0,0000
M-V chí-kvadr.	140,7825	df=20	p=0,0000
Fí	,3818509		
Kontingenční koeficient	,3567283		
Cramér. V	,1909255		

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA

Příloha 32: Životní úroveň a pozice v zaměstnání – analýza závislosti

2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka1)										
Životní úroveň	Pozice Student, učeň	Pozice Nepracující důchodce	Pozice Žena v domácnosti/na MD	Pozice Nezaměstnaný	Pozice OSVČ	Pozice Vedoucí zaměstnanec	Pozice Ostatní zaměstnanec	Pozice Kvalifikovaný dělník	Pozice Ostatní dělník	Řádk. součty
Dobrá	52	81	15	8	59	38	142	24	27	446
Ani dobrá, ani špatná	27	98	13	16	31	15	98	35	50	383
Špatná	7	66	6	34	9	1	33	11	21	188
Celk.	86	245	34	58	99	54	273	70	98	1017

Kontingenční tabulka (Tabulka1)										
Životní úroveň	Pozice Student, učeň	Pozice Nepracující důchodce	Pozice Žena v domácnosti/na MD	Pozice Nezaměstnaný	Pozice OSVČ	Pozice Vedoucí zaměstnanec	Pozice Ostatní zaměstnanec	Pozice Kvalifikovaný dělník	Pozice Ostatní dělník	Řádk. součty
Četnost	Dobrá	52	81	15	8	59	38	24	27	446
Sloupc. četn.		60,47%	33,06%	44,12%	13,79%	59,60%	70,37%	34,29%	27,55%	
Řádk. četn.		11,66%	18,16%	3,36%	1,79%	13,23%	8,52%	31,84%	5,38%	6,05%
Celková četn.		5,11%	7,96%	1,47%	0,79%	5,80%	3,74%	13,96%	2,36%	2,65%
Četnost	Ani dobrá, ani špatná	27	98	13	16	31	15	98	35	50
Sloupc. četn.		31,40%	40,00%	38,24%	27,59%	31,31%	27,78%	35,90%	50,00%	51,02%
Řádk. četn.		7,05%	25,59%	3,39%	4,18%	8,09%	3,92%	25,59%	9,14%	13,05%
Celková četn.		2,65%	9,64%	1,28%	1,57%	3,05%	1,47%	9,64%	3,44%	4,92%
Četnost	Špatná	7	66	6	34	9	1	33	11	21
Sloupc. četn.		8,14%	26,94%	17,65%	58,62%	9,09%	1,85%	12,09%	15,71%	21,43%
Řádk. četn.		3,72%	35,11%	3,19%	18,09%	4,79%	0,53%	17,55%	5,85%	11,17%
Celková četn.		0,69%	6,49%	0,59%	3,34%	0,88%	0,10%	3,24%	1,08%	2,06%
Četnost	Vš. skup.	86	245	34	58	99	54	273	70	98
Celková četn.		8,46%	24,09%	3,34%	5,70%	9,73%	5,31%	26,84%	6,88%	9,64%

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1)										
Pearsonův chí-kv. : 147,255, sv=16, p=0,00000										
Životní úroveň	Pozice Student, učeň	Pozice Nepracující důchodce	Pozice Žena v domácnosti/n a MD	Pozice Nezaměstnaný	Pozice OSVČ	Pozice Vedoucí zaměstnanec	Pozice Ostatní zaměstnanec	Pozice Kvalifikovaný dělník	Pozice Ostatní dělník	Řádk. součty
Dobrá	37,71485	107,4435	14,91052	25,43559	43,41593	23,68142	119,7227	30,69813	42,97738	446,000
Ani dobrá, ani špatná	32,38741	92,2665	12,80433	21,84267	37,28319	20,33628	102,8112	26,36185	36,90659	383,000
Špatná	15,89774	45,2901	6,28515	10,72173	18,30088	9,98230	50,4661	12,94002	18,11603	188,000
Vš. skup.	86,00000	245,0000	34,00000	58,00000	99,00000	54,00000	273,0000	70,00000	98,00000	1017,000

Statist. : Životní úroveň(3) x Pozice(9) (Tabulka1)			
Statist.	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	147,2547	df=16	p=0,0000
M-V chí-kvadr.	139,0120	df=16	p=0,0000
Fí	,3805170		
Kontingenční koeficient	,3556400		
Cramér. V	,2690662		

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA

Příloha 33: Životní úroveň a nezaměstnanost – analýza závislosti

Životní úroveň	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka1)		
	Nezam. > 6 měs. v posl. 5 letech Ano	Nezam. > 6 měs. v posl. 5 letech Ne nebo neví	Řádk. součty
Velmi dobrá	14	43	57
Spíše dobrá	102	285	387
Ani dobrá, ani špatná	144	236	380
Spíše špatná	70	78	148
Velmi špatná	26	15	41
Celk.	356	657	1013

Životní úroveň	Kontingenční tabulka (Tabulka1)			
	Nezam. > 6 měs. v posl. 5 letech Ano	Nezam. > 6 měs. v posl. 5 letech Ne nebo neví	Řádk. součty	
Četnost	14	43	57	
Sloupc. četn.	3,93%	6,54%		
Řádk. četn.	24,56%	75,44%		
Celková četn.	1,38%	4,24%	5,63%	
Četnost	102	285	387	
Sloupc. četn.	28,65%	43,38%		
Řádk. četn.	26,36%	73,64%		
Celková četn.	10,07%	28,13%	38,20%	
Četnost	144	236	380	
Sloupc. četn.	40,45%	35,92%		
Řádk. četn.	37,89%	62,11%		
Celková četn.	14,22%	23,30%	37,51%	
Četnost	70	78	148	
Sloupc. četn.	19,66%	11,87%		
Řádk. četn.	47,30%	52,70%		
Celková četn.	6,91%	7,70%	14,61%	
Četnost	26	15	41	
Sloupc. četn.	7,30%	2,28%		
Řádk. četn.	63,41%	36,59%		
Celková četn.	2,57%	1,48%	4,05%	
Četnost	356	657	1013	
Celková četn.	35,14%	64,86%		

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1)			
Pearsonův chí-kv. : 41,1406, sv=4, p=,000000			
Životní úroveň	Nezam. > 6 měs. v posl. 5 letech Ano	Nezam. > 6 měs. v posl. 5 letech Ne nebo neví	Řádk. součty
Velmi dobrá	20,0316	36,9684	57,000
Spíše dobrá	136,0039	250,9961	387,000
Ani dobrá, ani špatná	133,5439	246,4561	380,000
Spíše špatná	52,0118	95,9882	148,000
Velmi špatná	14,4087	26,5913	41,000
Vš.skup.	356,0000	657,0000	1013,000

Statist. : Životní úroveň(5) x Nezam. > 6 měs. v posl. 5 letech(2) (Tabulka1)			
Statist.	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	41,14063	df=4	p=,00000
M-V chí-kvadr.	40,66992	df=4	p=,00000
Fí	,2015259		
Kontingenční koeficient	,1975542		
Cramér. V	,2015259		

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA

Příloha 34: Životní úroveň a hodnocení ekonomické situace ČR – analýza závislosti

	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka1)				Řádk. součty
	Hodnocení ekonomické situace v ČR Dobrá	Hodnocení ekonomické situace v ČR Ani dobrá, ani špatná	Hodnocení ekonomické situace v ČR Špatná	Hodnocení ekonomické situace v ČR Neví	
Životní úroveň					
Dobrá	142	197	99	10	448
Ani dobrá, ani špatná	46	176	154	8	384
Špatná	4	45	134	6	189
Celk.	192	418	387	24	1021

	Kontingenční tabulka (Tabulka1)					Řádk. součty
	Životní úroveň	Hodnocení ekonomické situace v ČR Dobrá	Hodnocení ekonomické situace v ČR Ani dobrá, ani špatná	Hodnocení ekonomické situace v ČR Špatná	Hodnocení ekonomické situace v ČR Neví	
Četnost	Dobrá	142	197	99	10	448
Sloupc. četn.		73,96%	47,13%	25,58%	41,67%	
Řádk. četn.		31,70%	43,97%	22,10%	2,23%	
Celková četn.		13,91%	19,29%	9,70%	0,98%	43,88%
Četnost	Ani dobrá, ani špatná	46	176	154	8	384
Sloupc. četn.		23,96%	42,11%	39,79%	33,33%	
Řádk. četn.		11,98%	45,83%	40,10%	2,08%	
Celková četn.		4,51%	17,24%	15,08%	0,78%	37,61%
Četnost	Špatná	4	45	134	6	189
Sloupc. četn.		2,08%	10,77%	34,63%	25,00%	
Řádk. četn.		2,12%	23,81%	70,90%	3,17%	
Celková četn.		0,39%	4,41%	13,12%	0,59%	18,51%
Četnost	Vš skup.	192	418	387	24	1021
Celková četn.		18,81%	40,94%	37,90%	2,35%	

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1)					
Pearsonův chí-kv. : 178,890, sv=6, p=0,00000					
Životní úroveň	Hodnocení ekonomické situace v ČR Dobrá	Hodnocení ekonomické situace v ČR Ani dobrá, ani špatná	Hodnocení ekonomické situace v ČR Špatná	Hodnocení ekonomické situace v ČR Neví	Řádk. součty
Dobrá	84,246€	183,412€	169,810€	10,5308€	448,00€
Ani dobrá, ani špatná	72,211€	157,210€	145,551€	9,0264€	384,00€
Špatná	35,541€	77,377€	71,638€	4,4427€	189,00€
Vš skup.	192,00€	418,00€	387,00€	24,00€	1021,00€

Statist.	Statist. : Životní úroveň(3) x Hodnocení ekonomické situace v ČR(4) (Tabulka1)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	178,890€	df=6	p=0,000€
M-V chí-kvadr.	187,430€	df=6	p=0,000€
Fí	,4185817		
Kontingenční koeficient	,3861201		
Cramér. V	,295981€		

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA

Příloha 35: Životní úroveň a spokojenost s politickou situací – analýza závislosti

Životní úroveň	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka1)				Řádk. součty
	Spokojenost s politickou situací Spokojen	Spokojenost s politickou situací Ani spokojen, ani nespokojen	Spokojenost s politickou situací Nespokojen	Spokojenost s politickou situací Neví	
Dobrá	126	160	148	14	448
Ani dobrá, ani špatná	58	156	164	6	384
Špatná	8	56	115	10	189
Celk.	192	372	427	30	1021

	Kontingenční tabulka (Tabulka1)					Řádk. součty
	Životní úroveň	Spokojenost s politickou situací Spokojen	Spokojenost s politickou situací Ani spokojen, ani nespokojen	Spokojenost s politickou situací Nespokojen	Spokojenost s politickou situací Neví	
Četnost	Dobrá	126	160	148	14	448
Sloupc. četn.		65,63%	43,01%	34,66%	46,67%	
Řádk. četn.		28,13%	35,71%	33,04%	3,13%	
Celková četn.		12,34%	15,67%	14,50%	1,37%	43,88%
Četnost	Ani dobrá, ani špatná	58	156	164	6	384
Sloupc. četn.		30,21%	41,94%	38,41%	20,00%	
Řádk. četn.		15,10%	40,63%	42,71%	1,56%	
Celková četn.		5,68%	15,28%	16,06%	0,59%	37,61%
Četnost	Špatná	8	56	115	10	189
Sloupc. četn.		4,17%	15,05%	26,93%	33,33%	
Řádk. četn.		4,23%	29,63%	60,85%	5,29%	
Celková četn.		0,78%	5,48%	11,26%	0,98%	18,51%
Četnost	Vš. skup.	192	372	427	30	1021
Celková četn.		18,81%	36,43%	41,82%	2,94%	

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1)					
Pearsonův chí-kv. : 79,9344, sv=6, p=,000000					
Životní úroveň	Spokojenost s politickou situací Spokojen	Spokojenost s politickou situací Ani spokojen, ani nespokojen	Spokojenost s politickou situací Nespokojen	Spokojenost s politickou situací Neví	Řádk. součty
Dobrá	84,2468	163,2282	187,3614	13,16357	448,000
Ani dobrá, ani špatná	72,2116	139,9099	160,5955	11,28306	384,000
Špatná	35,5416	68,8619	79,0431	5,55338	189,000
Vš. skup.	192,0000	372,0000	427,0000	30,00000	1021,000

Statist.	Statist. : Životní úroveň(3) x Spokojenost s politickou situací(4) (Tabulka1)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	79,93439	df=6	p=,00000
M-V chí-kvadr.	85,79240	df=6	p=,00000
Fí	,2798041		
Kontingenční koeficient	,2694549		
Cramér. V	,1978513		

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA

Příloha 36: Životní úroveň a pohled na situaci ve zdravotnictví – analýza závislosti

Životní úroveň	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka1)						Řádk. součty
	Situace ve zdravotnictví se Rozhodně zlepšila	Situace ve zdravotnictví se Spíše zlepšila	Situace ve zdravotnictví se Nezměnila	Situace ve zdravotnictví se Spíše zhoršila	Situace ve zdravotnictví se Rozhodně zhoršila	Situace ve zdravotnictví se Neví	
Dobrá	14	110	239	70	7	8	448
Ani dobrá, ani špatná	6	96	187	73	13	9	384
Špatná	2	35	84	53	14	1	189
Celk.	22	241	510	196	34	18	1021

Životní úroveň	Kontingenční tabulka (Tabulka1)							Řádk. součty
	Situace ve zdravotnictví se Rozhodně zlepšila	Situace ve zdravotnictví se Spíše zlepšila	Situace ve zdravotnictví se Nezměnila	Situace ve zdravotnictví se Spíše zhoršila	Situace ve zdravotnictví se Rozhodně zhoršila	Situace ve zdravotnictví se Neví		
Četnost	14	110	239	70	7	8	448	
Sloupc. četn.	63,64%	45,64%	46,86%	35,71%	20,59%	44,44%		
Řádk. četn.	3,13%	24,55%	53,35%	15,63%	1,56%	1,79%		
Celková četn.	1,37%	10,77%	23,41%	6,86%	0,69%	0,78%	43,88%	
Četnost	6	96	187	73	13	9	384	
Sloupc. četn.	27,27%	39,83%	36,67%	37,24%	38,24%	50,00%		
Řádk. četn.	1,56%	25,00%	48,70%	19,01%	3,39%	2,34%		
Celková četn.	0,59%	9,40%	18,32%	7,15%	1,27%	0,88%	37,61%	
Četnost	2	35	84	53	14	1	189	
Sloupc. četn.	9,09%	14,52%	16,47%	27,04%	41,18%	5,56%		
Řádk. četn.	1,06%	18,52%	44,44%	28,04%	7,41%	0,53%		
Celková četn.	0,20%	3,43%	8,23%	5,19%	1,37%	0,10%	18,51%	
Četnost	22	241	510	196	34	18	1021	
Celková četn.	2,15%	23,60%	49,95%	19,20%	3,33%	1,76%		

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1)							
Pearsonův chí-kv. : 35,1970, sv=10, p=,000116							
Životní úroveň	Situace ve zdravotnictví se Rozhodně zlepšila	Situace ve zdravotnictví se Spíše zlepšila	Situace ve zdravotnictví se Nezměnila	Situace ve zdravotnictví se Spíše zhoršila	Situace ve zdravotnictví se Rozhodně zhoršila	Situace ve zdravotnictví se Neví	Řádk. součty
Dobrá	9,65328	105,7473	223,7806	86,0020	14,91871	7,89814	448,000
Ani dobrá, ani špatná	8,27424	90,6405	191,8119	73,7160	12,78746	6,76983	384,000
Špatná	4,07248	44,6121	94,4074	36,2821	6,29383	3,33203	189,000
Vš.skup.	22,00000	241,0000	510,0000	196,0000	34,00000	18,00000	1021,000

Statist.	Statist. : Životní úroveň(3) x Situace ve zdravotnictví se(6) (Tabulka1)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	35,19696	df=10	p=,00012
M-V chí-kvadr.	33,81898	df=10	p=,00020
Fí	,1856691		
Kontingenční koeficient	,1825493		
Cramér. V	,1312879		

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA

Příloha 37: Životní úroveň a pohled na situaci životního prostředí – analýza závislosti

Životní úroveň	2-rozměrná tabulka: Pozorované četnosti (Tabulka1)						Řádk. součty
	Životní prostředí se Rozhodně zlepšilo	Životní prostředí se Spíše zlepšilo	Životní prostředí se Nezměnilo	Životní prostředí se Spíše zhoršilo	Životní prostředí se Rozhodně zhoršilo	Životní prostředí se Neví	
Dobrá	10	160	230	39	4	5	448
Ani dobrá, ani špatná	20	103	214	40	4	3	384
Špatná	5	41	101	27	7	8	189
Celk.	35	304	545	106	15	16	1021

Životní úroveň	Kontingenční tabulka (Tabulka1)							Řádk. součty
	Životní prostředí se Rozhodně zlepšilo	Životní prostředí se Spíše zlepšilo	Životní prostředí se Nezměnilo	Životní prostředí se Spíše zhoršilo	Životní prostředí se Rozhodně zhoršilo	Životní prostředí se Neví		
Četnost	Dobrá	10	160	230	39	4	5	448
Sloupc. četn.		28,57%	52,63%	42,20%	36,79%	26,67%	31,25%	
Řádk. četn.		2,23%	35,71%	51,34%	8,71%	0,89%	1,12%	
Celková četn.		0,98%	15,67%	22,53%	3,82%	0,39%	0,49%	43,88%
Četnost	Ani dobrá, ani špatná	20	103	214	40	4	3	384
Sloupc. četn.		57,14%	33,88%	39,27%	37,74%	26,67%	18,75%	
Řádk. četn.		5,21%	26,82%	55,73%	10,42%	1,04%	0,78%	
Celková četn.		1,96%	10,09%	20,96%	3,92%	0,39%	0,29%	37,61%
Četnost	Špatná	5	41	101	27	7	8	189
Sloupc. četn.		14,29%	13,49%	18,53%	25,47%	46,67%	50,00%	
Řádk. četn.		2,65%	21,69%	53,44%	14,29%	3,70%	4,23%	
Celková četn.		0,49%	4,02%	9,89%	2,64%	0,69%	0,78%	18,51%
Četnost	Vš. skup.	35	304	545	106	15	16	1021
Celková četn.		3,43%	29,77%	53,38%	10,38%	1,47%	1,57%	

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1)							
Pearsonův chí-kv. : 39,6480, sv=10, p=,000020							
Životní úroveň	Životní prostředí se Rozhodně zlepšilo	Životní prostředí se Spíše zlepšilo	Životní prostředí se Nezměnilo	Životní prostředí se Spíše zhoršilo	Životní prostředí se Rozhodně zhoršilo	Životní prostředí se Neví	Řádk. součty
Dobrá	15,35749	133,3908	239,1381	46,5113	6,58178	7,02057	448,000
Ani dobrá, ani špatná	13,16357	114,3350	204,9755	39,8668	5,64153	6,01763	384,000
Špatná	6,47894	56,2742	100,8864	19,6219	2,77669	2,96180	189,000
Vš. skup.	35,00000	304,0000	545,0000	106,0000	15,00000	16,00000	1021,000

Statist.	Statist. : Životní úroveň(3) x Životní prostředí se(6) (Tabulka1)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	39,64802	df=10	p=,00002
M-V chí-kvadr.	35,33904	df=10	p=,00011
Fí	,1970597		
Kontingenční koeficient	,1933415		
Cramér. V	,1393423		

Zdroj: Vlastní výpočty z dat ČSDA